

Talousarvio 2020

Taloussuunnitelma 2021-2022

Kaupunginhallitus 18.11.2019 ja 20.11.2019 § 390

Kaupunginvaltuusto 9.12.2019 § 134

raisiø

SISÄLLYSLUETTELO

1. KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS	1
2. TALOUSARVION YLEISET LÄHTÖKOHDAT	2
2.1. Yleinen taloudellinen tilanne	2
2.2. Kuntien verotulot	3
2.3. Kuntien valtionosuudet	4
2.4. Raisen kaupungin talouden ja toiminnan lähtökohdat	4
2.5. Raisen kaupungin strategia	9
3. RISKIENARVIOINTI JA -HALLINTA	10
3.1. Taloudelliset riskit	10
3.2. Toiminnalliset riskit	10
3.3. Varautuminen ja jatkuvuuden hallinta	11
3.4. Tytäryhteisöjen varautuminen	11
4. TALOUSARVION SITOVUUS	12
4.1. Kuntalain säännökset talousarviota koskien	12
4.2. Talousarvion noudattamista koskevat ohjeet	12
4.2.1. Talousarvion sitovuus	12
4.2.2. Käyttösuunnitelmat	12
4.2.3. Raportointi	12
4.2.4. Virkojen ja työsuhteisten vakanssien perustaminen	12
4.2.5. Strategiset tavoitteet	13
4.2.6. Talousarvion ja sen määräysten noudattaminen	13
4.2.7. Muut ohjeet	13
4.2.8. Kohderahoitteiset yksiköt eli nettoyksiköt	13
4.3. Raisen kaupungin tilivelvolliset	14
4.4. Talousarviolainat ja lainanottovaltuus	14
5. TAVOITTEET KUNTAKONSERNIN TYTÄRYHTEISÖILLE JA OSAKKUUSYHTEISÖILLE	15
5.1. Yleiset periaatteet	15
5.2. Tytäryhteisöille (Raisen Vesi Oy, Raisen Vuokra-asunnot Oy, Koy Kerttulan Jäähalli) yhteiset tavoitteet	15
5.3. Muihin osakkuusyhtiöihin ja seudullisiin toimintoihin liittyviä tavoitteita	15
5.4. Raisen kaupungin konserni jäsenyhteisöineen	16
5.5. Raisen Vesi Oy	17
5.6. Raisen Vuokra-asunnot Oy	19
5.7. Kiinteistö Oy Kerttulan Jäähalli	21
6. TARKASTUSLAUTAKUNNAN TAVOITTEET JA PAINOPISTEALUEET VUODELLE 2020	22
7. TALOUSARVION TULOJEN JA MENOJEN MUODOSTUMINEN	23
7.1. Yhteenveto keskusten luvuista	23
7.2. Raisen kaupungin verotulot	23
7.3. Raisen kaupungin valtionosuudet	25
7.4. Henkilöstö ja henkilöstökustannukset	26
7.5. Tuloslaskelma 2020-2022	29

7.5.1. Tuloslaskelma, ulkoiset	30
7.5.2. Tuloslaskelma, ulkoiset ja sisäiset	31
7.5.3. Sisäiset ostot ja myynnit	32
7.6. Rahoituslaskelma 2020-2022.....	33
7.7. Investoinnit	34
7.7.1. Yhteenveto investoinneista 2020-2022	34
7.7.2. Investointihankkeet 2020-2024	35
7.7.3. Käyttöomaisuusirtaimistojen hankintaesitykset	39
7.7.4. Kaupungin ja vesihuollon investointiohjelma 2020-2022	43
7.7.5. Kunnallisteknisten investointien hankekohtaiset perustelut 2020	43
7.7.6. Talonrakentamishjelma 2020-2024	47
7.7.7. Talonrakentamishjelman 2020-2024 hankekohtaiset perustelut	48
8. KÄYTTÖTALOUS JA SITOVAT TAVOITTEET LAUTAKUNNITTAIN	51
8.1. Kaupunginhallitus	51
8.1.1. Strategiset ja sitovat tavoitteet	51
8.1.2. Konsernihallinto: Budjettiyhteenveto, ulkoiset	57
8.1.3. Konsernihallinto: Budjettiyhteenveto, ulkoiset ja sisäiset	57
8.1.4. Kaupunginhallitus/muu rahoitus	58
8.2. Sosiaali- ja terveystalouden lautakunta	59
8.2.1. Strategiset ja sitovat tavoitteet	59
8.2.2. Vakanssiesitykset, vakituiset	66
8.2.3. Määräaikaisten vakinaistaminen	66
8.2.4. Sosiaali- ja terveystalouden lautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset	67
8.2.5. Sosiaali- ja terveystalouden lautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset ja sisäiset	67
8.3. Sivistyslautakunta	68
8.3.1. Strategiset ja sitovat tavoitteet	68
8.3.2. Sivistyslautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset	73
8.3.3. Sivistyslautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset ja sisäiset	73
8.4. Vapaa-aikalautakunta	74
8.4.1. Strategiset ja sitovat tavoitteet	74
8.4.2. Vapaa-aikalautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset	79
8.4.3. Vapaa-aikalautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset ja sisäiset	79
8.5. Ympäristölautakunta	80
8.5.1. Strategiset ja sitovat tavoitteet	80
8.5.2. Ympäristölautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset	83
8.5.3. Ympäristölautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset ja sisäiset	83
8.6. Tekninen lautakunta.....	84
8.6.1. Strategiset ja sitovat tavoitteet	84
8.6.2. Vakanssiesitykset 2020	94
8.6.3. Tekninen lautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset	97
8.6.4. Tekninen lautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset ja sisäiset	97

1. Kaupunginjohtajan katsaus

Maailman talouskasvun ennustetaan hidastuvan ensi vuonna. Valtiovarainministeriö ennustaa kuitenkin kotimaisen kysynnän pysyvän yllä pidempään johtuen muun muassa julkisen sektorin investoinneista. Turun seudun yleinen taloustilanne on hieman muuta maata parempi: työttömyys on alimmillaan, alueella investoidaan rakentamiseen ja tulonsaajien ansiokehitys on kasvava.

Lähitulevaisuuden näkymät myös Raisiossa ovat hyvät. Alueella on runsaasti talonrakentamishankkeita ja tonttikaupan suhteen on myönteinen vire. Kehätieinvestoinnit ja Raision keskustan uudistuminen lisäävät kaupungin vetovoimaa ja mahdollisuuksia.

Hyvästä vireestä huolimatta kuntataloudessa on isoja haasteita. Verotulokertymät ovat pienentyneet ja valtionosuuksien kehitys jäänyt velvoitteista ja kustannustasojen noususta jälkeen. Efektiivinen veroprosentti on laskenut lähes prosenttiyksikön, mikä vastaa melkein neljän miljoonan euron vuosittaista vähennystä kaupungin pysyviin tuloihin. Menojen ja tulojen välistä vajetta on paikattu säästämällä oman toiminnan kuluista. Kuluvalle sopimuskaudelle ajoittuneet palkankorotukset ovat nostaneet oman toiminnan kustannustasoa huomattavasti.

Kaupungin verotaso pysytetään nykyisellään ja sopeutustoimia haetaan toiminnan muutoksista sekä muista tulokertymistä. Palvelutarjontaa laajennetaan ottamalla käyttöön Hulvelan senioritalo sekä perustamalla päivähoitoon väliaikainen yksikkö. Laajennukset perustuvat asiakasmäärien kasvuun.

Talousarviossa koko kaupungin tuottojen volyymi ilman rahoitustuottoja on 175,5 miljoonaa euroa (+5,0 % vs. TAM2019), jossa verotulojen osuus on 103,5 miljoonaa, valtionosuuksien osuus 31,4 miljoonaa ja toimintatuottojen osuus 40,6 miljoonaa euroa.

Toimintakulujen kokonaisuus on 172,6 miljoonaa euroa (+1,6 % vs. TAM2019), jotka jakaantuvat toimialoittain sosiaali- ja terveystaloudet 103,0 miljoonaa euroa, sivistys- ja vapaa-ajanpalvelut 36,9 miljoonaa euroa, tekniset- ja ympäristöpalvelut 26,8 miljoonaa euroa ja konsernipalvelut 5,9 miljoonaa euroa. Merkittävin kuluerä ovat palkat (henkilöstökulut yht. 72,8 miljoonaa euroa), joiden vaikutus myös ulkoa ostettavissa palveluissa on suurin.

Investointeja esitetään tehtäväksi yhteensä 9,6 miljoonalla eurolla (netto). Investoinnit kohdistuvat uusien omakoti- ja yritysalueiden rakentamiseen sekä saneeraus- ja peruskorjausinvestointeihin.

Talousarvion tulos on 3,4 miljoonaa euroa alijäämäinen, ja lainaa kaupunki joutuu lisäämään 6,5 miljoonaa euroa. Lisäksi konsernitilin mukainen lainanottovaltuus on 1,8 miljoonaa euroa. Suunnitelmakaudelle talous on ylijäämäinen.

2. Talousarvion yleiset lähtökohdat

2.1. Yleinen taloudellinen tilanne

Valtiovarainministeriö on lokakuussa 2019 julkaissut Taloudellisen katsauksen sekä Kuntatalousohjelman 2020-2023. Valtiovarainministeriön katsausten mukaan talouden kasvunäkymät vaikuttavat vielä lähitulevaisuudessa myönteisiltä, vaikka kansainvälisen talouden saralta kantautuu heikkoja uutisia.

Maailmantaloudessa kasvun hidastumiseen vaikuttaa kauppakonflikteihin liittyvä epävarmuus. Euroalueen talousnäkymiä varjostaa Saksan talouskasvun hidastuminen kuluvana vuonna sekä Brexitiin liittyvä epävarmuus. Myös Ruotsin, Venäjän, Kiinan ja Japanin talouskasvu on hidastunut. Maailmantalouden yleinen talousheikentyminen sekä Yhdysvaltojen ja Kiinan välinen kauppakonflikti ovat osaltaan hidastaneet kuluvana vuonna maailmankaupan kasvua. On kuitenkin indikaatioita siitä, että kaupan kasvu elpyisi lähivuosina.

Tulevina vuosina kotimainen kysyntä pitää yllä talouskasvua. Vuonna 2018 Suomen bruttokansantuote kasvoi 1,7 %. Vuonna 2019 BKT:n kasvun ennakoidaan hidastuvan siten, että kasvu olisi 1,5 %. Vuosien 2020 ja 2021 kasvun ennustetaan jatkuvan noin yhden prosentin suuruisena. Seuraavina vuosina 2022-2023 talouskasvun ennustetaan hidastuvan alle yhteen prosenttiin. Yksityisen kulutuksen kasvu hidastuu, kun kotitalouksien säästämisaste nousee.

Kuntatalous heikkeni vuonna 2018. Kuntien toimintamenojen kasvu nopeutui ja investoinnit kasvoivat. Heikentymiseen vaikutti myös se, että vaikka talous ja työllisyys kehittyivät, verotulot kääntyivät laskuun muun muassa ennakoituja suurempien veronpalautusten vuoksi. Myös valtionosuudet vähenivät.

Kuntatalouden tuloksen on arvioitu heikkenevän selvästi myös vuonna 2019. Kuntatalouden menot kasvavat tuloja nopeammin. Vuosina 2020-2023 kuntien toimintamenojen vuosittaiseksi kasvuksi arvioidaan 3,4 %. Menokasvua lisäävät sosiaali- ja terveystalouden kysynnän kasvu ja hallitusohjelman toimenpiteet. Kuntien ansiotason arvioidaan seuraavan kansantalouden yleistä, vajaan 3 prosentin, vuotuista ansiotason nousua. Tulojen ja menojen epätasapaino pysyy vuosina 2020-2023 mittavana. Kuntien lainakanta jatkaa kyseisellä kaudella kasvuaan.

Kuntatalouden näkymät ovat huolestuttavia, kun otetaan huomioon väestörakenteen muutokset, sen aiheuttama lisääntyvä menopaine sekä suhdannetilanteen heikkeneminen. Kuntatalouden sopeutustarve on suuri. Kuntataloutta hyödyttävien hallituksen mahdollisesti työllisyyttä edistävien toimien lisäksi kunnissa tulee tehdä omia, taloutta vahvistavia toimia, kuten rakenteellisia uudistuksia. Valtiovarainministeriön katsauksen mukaan laskelmien perusteella kaikissa kuntaryhmissä (kuntakokoryhmittäin tarkasteltuna) on myös veronkorotuspaineita. Erityisesti pienemmissä kunnissa menopuolen sopeuttamisen keinovalikoima saattaa olla isompia kuntia suppeampi. (Lähteet: Valtiovarainministeriö, Taloudellinen katsaus, Syksy 2019; Valtiovarainministeriö, Kuntatalousohjelma 2020-2023, Syksy 2019)

Kuntatalousohjelmaan liittyvät kuntataloutta koskevat keskeiset linjaukset ovat Kuntaliiton tiivistämänä seuraavat:

- Paikallishallinnon (kuntatalouden) rahoitusaseman tulee olla vuonna 2023 korkeintaan puoli prosenttia alijäämäinen suhteessa bruttokansantuotteeseen.
- Edellyttää noin 1,8 miljardin euron sopeutusta vuoden 2023 tasolla.
- Vaikka hallituksen tavoitteena on tasapainottaa kuntataloutta, niin se toimillaan lisää kuntatalouden menoja.
- Kuntatalouden menorajoite, eli euromääräinen raja valtion toimista kuntatalouteen aiheutuvalle toimintamenojen muutokselle 2019-2023, on korkeintaan 520 miljoonaa euroa.

- Valtionosuus: uusiin ja laajeneviin tehtäviin on luvattu 100 prosentin valtionosuus.
- Veroperustemuutosten verotuottovaikutus kompensoidaan kunnille.
- Osa hallituksen menolisäyksistä on pysyviä, mutta osa kertaluonteisia tulevaisuusin-vestointeja. Tulevaisuusinvestointien valtionosuudet leikataan kuntataloudesta pois vuosina 2021-2023.

Lähtökohtaisesti voidaan ajatella, että kunnissa tulisi panostaa talouden seurannan ja raportoinnin lisäksi analysointiin ja reaaliaikaisen tiedon tuottamiseen päätöksenteon tueksi. Keinovalikoimien priorisoinnin näkökulmasta on kuitenkin pohdittava resurssien kohdentamista myös näissä toiminnoissa.

2.2. Kuntien verotulot

Valtiovarainministeriön kuntatalousohjelman mukaan vuonna 2020 verotulojen kasvuksi ennakoidaan 6,6 prosenttia. Kulu- ja ensi vuoden veroennusteeseen liittyy kuitenkin tavanomaista suurempaa epävarmuutta. Verotulojen kasvu jatkuu vuosina 2021-2023 keskimäärin 2,7 prosentin vuosivauhdilla.

Maan hallituksen talousarvioesityksessä ansiotuloveroperusteita ehdotetaan tarkistettavaksi vuonna 2020 ansiotasoindeksin muutosta vastaavasti. Muutoksen arvioidaan pienentävän kunnallisveron tuottoa 196 miljoonalla eurolla vuonna 2020. Ansiotuloverotusta ehdotetaan lisäksi kevennettäväksi yhteensä 200 miljoonalla eurolla korottamalla työtulovähennystä, kunnallisverotuksen perusvähennystä sekä valtion- ja kunnallisverotuksen eläketulovähennyksiä. Näiden yhteenlaskettu verotuloja pienentävä vaikutus on noin 132 miljoonaa euroa. Asuntolainan korkovähennyksen rajaamisen puolestaan arvioidaan lisäävän kunnallisveron tuottoa 10 milj. eurolla. Kotitalousvähennyksen supistaminen lisäisi kunnallisveron tuottoa 36 milj. eurolla. Määräaikaisesta ns. avainhenkilölaista tehdään pysyvä ja palkkatulon lähdevero huojennetaan. Muutoksen arvioidaan pienentävän kunnallisveron tuottoa 3 milj. eurolla vuonna 2020. Hallitusohjelman mukaisesti kuntien verotulomenetykset kompensoidaan täysimääräisesti.

Kiinteistöverojen osalta todettakoon, että hallitusohjelman mukaisesti käynnissä olevaa kiinteistöverouudistusta jatketaan. Uudistuksen tavoitteena on uudistaa sekä maapohjien että rakennusten arvostusmenetelmät. Lisäksi tavoitteena on aikaansaada aiempaa selkeämpi ja läpinäkyvämpi arvostamisjärjestelmä, joka on myös mahdollista pitää aiempaa tehokkaammin ajantasaisena. Uuden järjestelmän mukaiset verotusarvot on tarkoitus ottaa käyttöön vuoden 2022 kiinteistöverotuksessa. Kiinteistöveron uudistamisen yhteydessä alennetaan merituulivoimaloiden kiinteistöverotusta ja vapautetaan luonnonsuojelulain nojalla suojellut alueet kiinteistöverosta.

Yhteisöveroon vaikuttavat vastakkaissuuntaisesti vuonna 2020 voimaan tuleva yhteisöjen tulolähdejaon poistamista koskeva muutos sekä vuonna 2019 voimaan tulleen korkovähennysrajoitusta koskevan sääntelyn muutos. Kyseisten vastakkaissuuntaisten veroperustemuutosten vaikutusten johdosta vuodelle 2020 ei tehdä kompensatiosta johtuvaa yhteisöveron jako-osuusmuutosta. Hallituksen budjettiriihessä vuodelle 2020 sovittiin, että hallitus selvittää ja valmistelee esityksen kaksinkertaisista poistoista kone- ja laiteinvestointeihin investointien kannustamiseksi neljän vuoden ajaksi. Lisäksi hallitus selvittää mahdollisuutta antaa esitys määräaikaisesta tutkimusyhteistyökannustimesta. Kyseisten uudistusten yhteisöveron tuottoa alentava vaikutus kuitenkin kompensoidaan kunnille, joten sillä ei ole vaikutusta kuntien talousarvioon.

Kuntien verotulojen arvioidaan vuonna 2020 olevan noin 24,4 miljardia euroa: kunnallisveron tuotto 20,5 mrd, kiinteistövero 1,9 mrd euroa, yhteisövero 2,0 mrd euroa.

Kuntien tulojen kannalta merkittävimmän, kunnallisveron tuottoon vaikuttavat veroperustemuutokset sekä tulo- ja työllisyyskehitys. Tulevan vuoden ennusteen epävarmuutta lisäävät verotuksen

valmistumisen aikaistumisen ja ennakoperintämenettelyn muutosten vaikutukset verokertymien ajoitukseen sekä tulorekisterin käyttöönottoon liittyvät tekijät.

2.3. Kuntien valtionosuudet

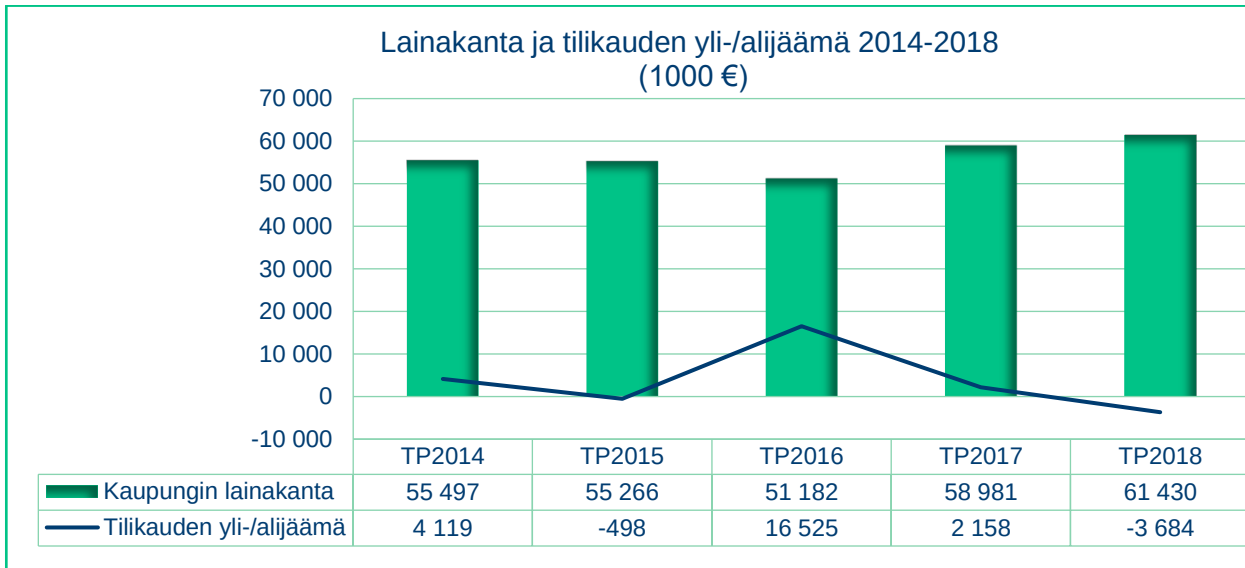
Kunnan valtionosuus koostuu kahdesta osasta, kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta (VM) ja opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuusrahoituksesta (OKM).

Kuntien valtionavut kasvavat vuoteen 2019 verrattuna 8 prosenttia, ollen v. 2020 11,6 mrd. euroa. Laskennalliset valtionosuudet ovat yhteensä 8,1 mrd. euroa eli 16 prosenttia vähemmän kuin vuoden 2019 varsinaisessa talousarviossa. Tämä johtuu siitä, että aiemmin kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen sisältyneet verotulomenetysten kompensatiot maksetaan jatkossa erilliseltä määrärahamomentilta, eikä niitä lueta enää valtionosuuksiksi. Mikäli veromenetysten kompensatiot otettaisiin edelleen mukaan, laskennallisten valtionosuuksien muutos olisi lähes 7 prosenttia vuoden 2019 varsinaiseen talousarvioon verrattuna. Uudistus yksinkertaistaa järjestelmää ja lisää sen läpinäkyvyyttä (Kuntaliitto, Valtionosuudet vuonna 2020).

Peruspalvelujen valtionosuuden (VM) osalta kasvu vuodesta 2019 vuoteen 2020 johtuu erityisesti vuonna 2019 päättyneestä kilpailukyky sopimuksesta, mutta taustalla on myös muita lakiin perustuvia muutoksia, kuten kiky-sopimukseen sisältyneen lomarahaleikkauksen päättymisen ja siihen liittyvän valtionosuuden leikkauksen päättymisen vuoteen 2019 (-264 milj. euroa), vuosia 2016-2019 koskeneen määräaikaisen indeksikorotuksen jäädytyksen päättymisen (+166 milj. euroa), valtion ja kuntien välisen kustannustenjaon tarkistus (+ 102 milj. euroa) ja aiemmin mainittu verotulomenetysten kompensatio. Kilpailukyky sopimuksen lomarahaleikkaukseen liittyvä kertaluonteinen 237 milj. euron kompensatio aikaistetaan vuodelle 2019. Veroperustemuutoksista aiheutuva verotulojen menetys kompensoidaan kunnille vuodesta 2020 lähtien erilliseltä määrärahamomentilta; aiemmin kompensatio on sisällynyt peruspalvelujen valtionosuuteen. Tämä muutos ei vaikuta kuntien rahoituksen kokonaistasoon. Vuosina 2021-2023 valtionapujen kasvuksi arvioidaan keskimäärin 4,2 prosenttia. (Kuntaliitto, Valtionosuudet 2020; Valtiovarainministeriö, Kuntatalousohjelma)

2.4. Raisen kaupungin talouden ja toiminnan lähtökohdat

Turun seudulla taloustilanne on yleisesti arvioiden hyvä. Raisen kaupungin taloustilanne on menneiden tilinpäätösten valossa suhteellisen positiivinen: kulukasvu on ollut maltillista, kaupungin oma toiminta on ollut pääosin talousarvion mukainen ja nettovelkaa on voitu vähentää. Vuonna 2016 ylijäämä kuitenkin kääntyi laskuun, ja vuoden 2018 tilinpäätöksessä kaupungin kertynyt ylijäämä oli 15,5 miljoonaa euroa. Lainaa jouduttiin vuonna 2018 ottamaan aiempia vuosia enemmän. Huolimatta lainakannan kasvusta, lainakanta/asukas ei ole kohonnut huolestuttaviin lukemiin (TP2018 2539 eur/asukas). Vuoden 2019 muutettu talousarvio on lähtökohtaisesti noin 6,2 miljoonaa euroa alijäämäinen. Verotulojen ennustettua pienempi kertyminen sekä erikoissairaanhoidon ennakoitua suurempi käyttö vaikuttavat osaltaan siihen, että vuoden 2019 alijäämä tulee olemaan arviolta noin 7-9 miljoonaa euroa alijäämäinen. Tämä pienentää taseen kertynyttä ylijäämää ja talouden liikkumavara kapenee myös tulevien vuosien toimintaa suunniteltaessa.

Raision kehitysnäkymät elinvoimaan peilaten ovat kuitenkin hyvät. Työllisyystilanne on positiivinen. Myös ansiokehityksen kasvu on myönteinen indikaatio. Raisiossa investoidaan muun muassa rakentamiseen ja myös Raisiossa olevat yritykset suunnittelevat isoja investointeja. Raision keskustan uudistaminen sekä kehätiehen tehtävät investoinnit ovat kaupungin vetovoiman kannalta huomioitavia tekijöitä. Raisiossa on käynnissä useita kerrostalohankkeita ja tonttien kysyntä on vilkastunut. Tämä indikoi kaupungin asukasmäärän ainakin hienoista nousua lähivuosina. Tilastokeskuksen ennusteen mukainen väkilukuennuste vuodelle 2020 on kuitenkin vielä aiempaa pienempi, 23 902 asukasta. Asukasmäärän pieneneminen vaikuttaa osaltaan kunnan suurimman tuloerän, kunnallisveron tuottoon. Lisäksi väestön ikärakenteeseen liittyvät palvelutarpeet nostavat osaltaan palvelutuotannon kustannuksia. Myös maan hallituksen linjaamat kunnille tulevat tehtävien ja velvoitteiden muutokset vaikuttavat Raision kaupungin palvelutuotantoon, ja ne osaltaan lisäävät kustannuksia ja lisäävät toiminnan järjestämisen organisointia yhä tehokkaammalla tavalla.

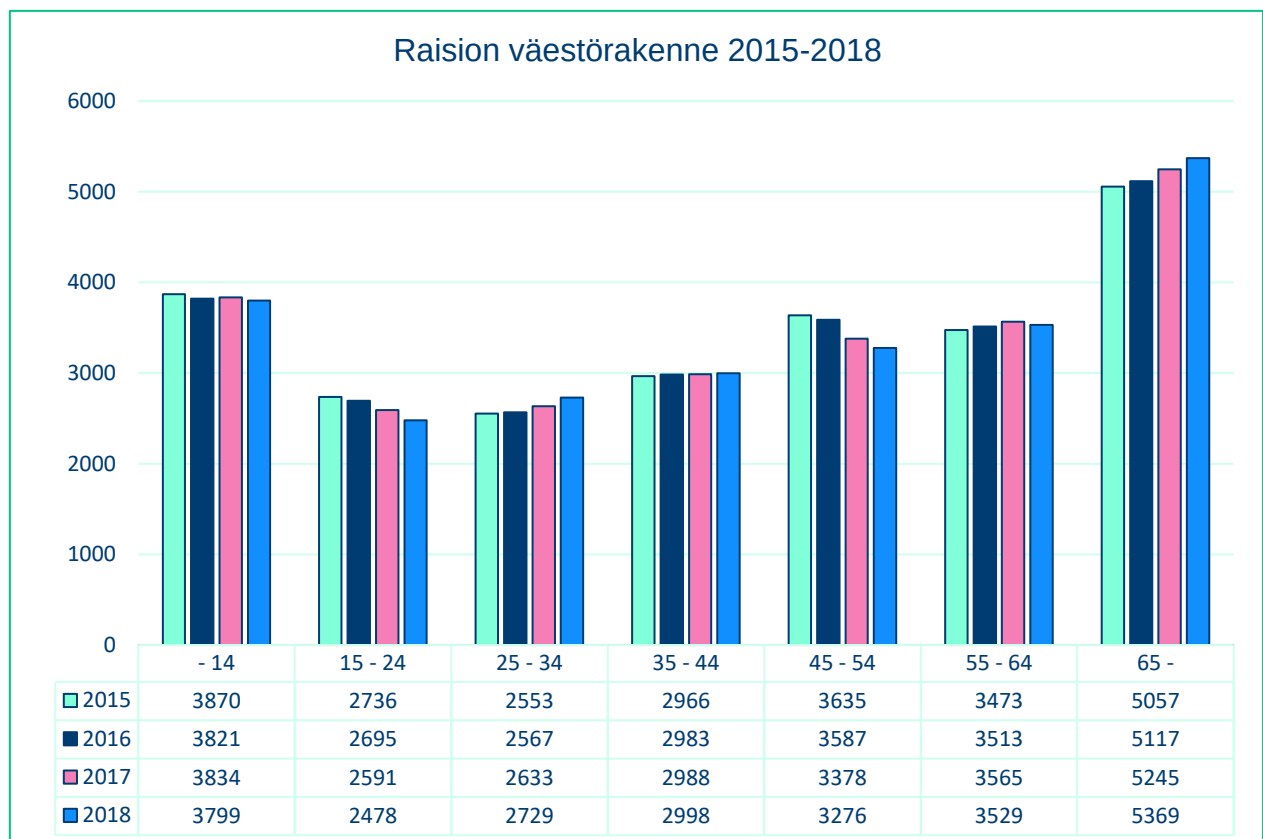
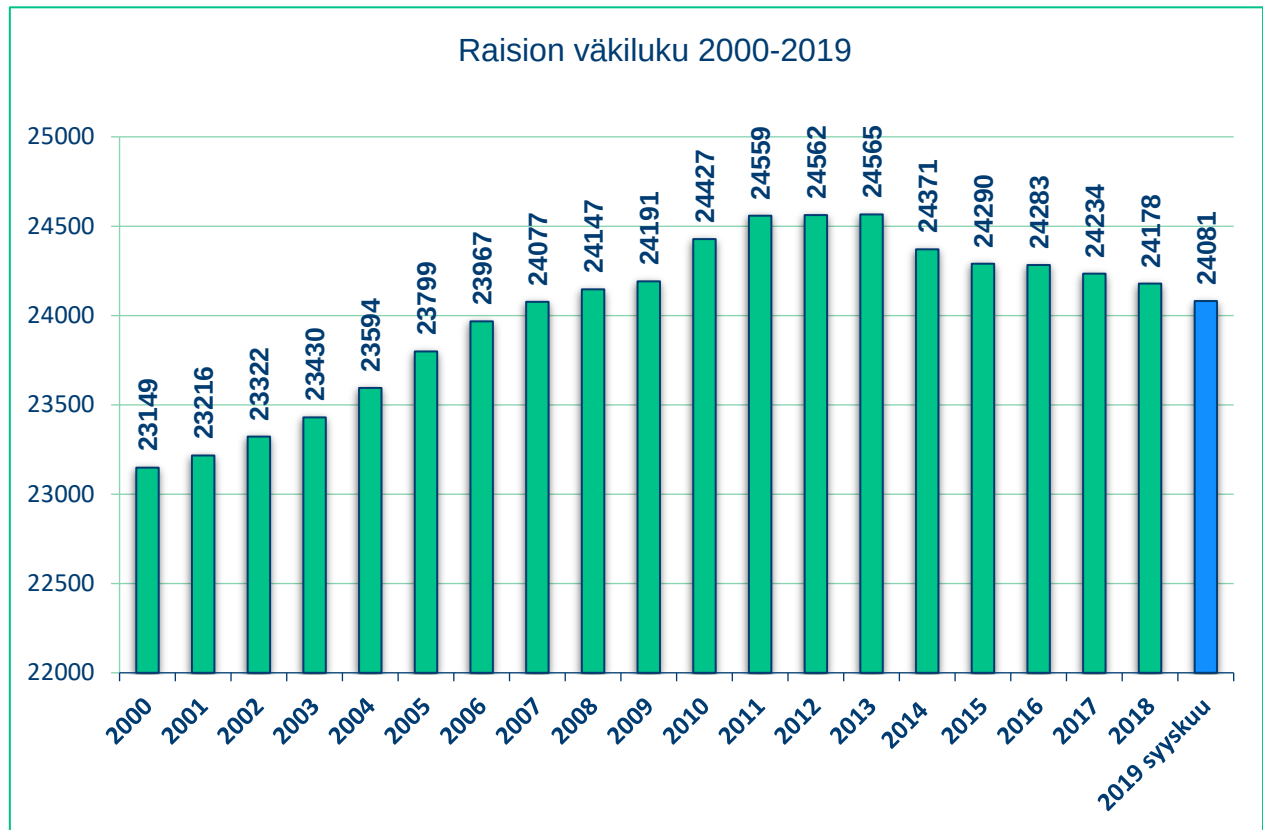
Kaupunginhallitus on tehnyt päätöksen, että Raisiossa käynnistetään portaittain organisaation toimintatapojen tehostamisen konsulttivetoinen tarkastelutyö. Ensimmäisessä vaiheessa tarkastellaan tukipalveluiden olemassa olevaa tilaa ja tulevaisuuden mahdollisuuksia. Toisessa vaiheessa käydään läpi koko kaupungin organisaation olemassa oleva tila ja tulevaisuuden mahdollisuudet. Kyseisten toimenpiteiden kustannuksia mahdollisesti pienentävät vaikutukset tullevat näkymään vasta talousarviovuotta 2020 seuraavina vuosina.

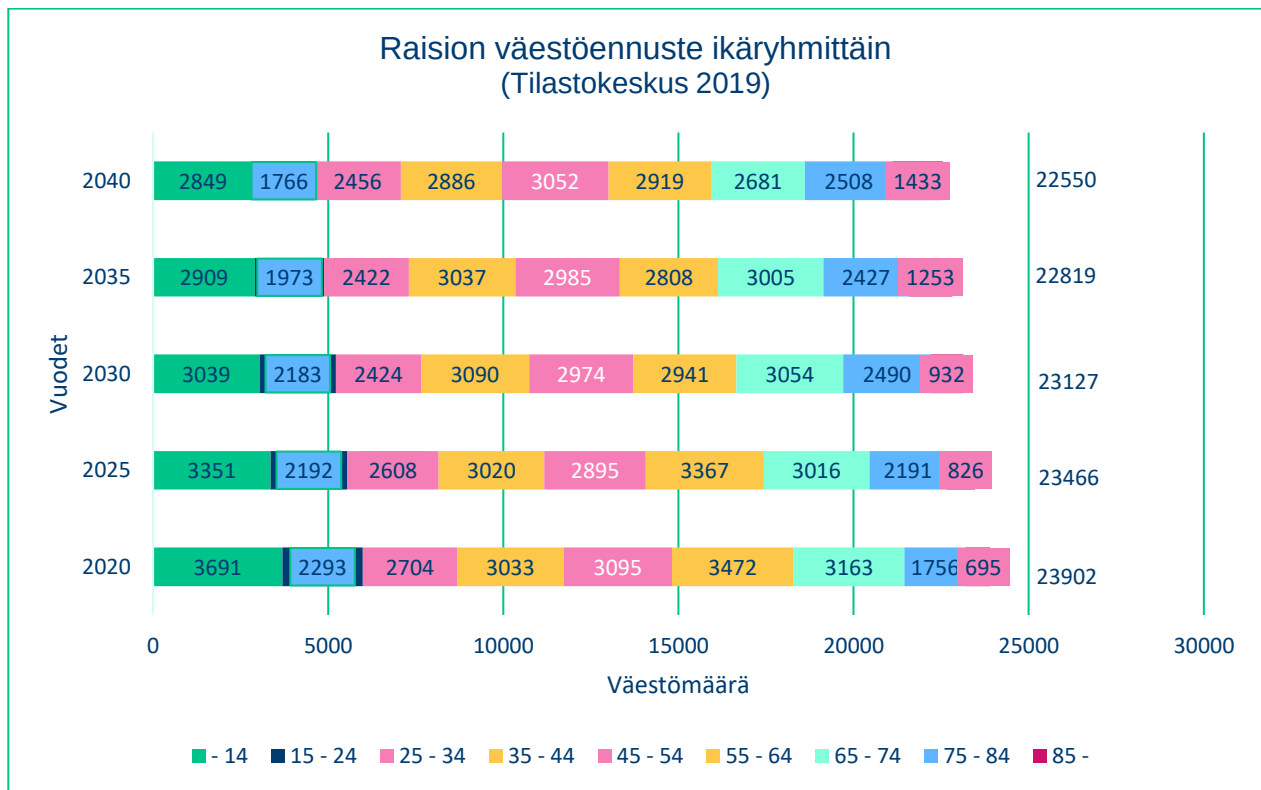
Raision kaupungin talousarvio 2020 ja taloussuunnitelma vuosille 2021-2022 on laadittu kaupunginvaltuuston marraskuussa 2019 päättämien veroprosenttien mukaan kunnallisveroprosentin ollessa vuoden 2019 tasolla, 19,75 %. Verotulojen osalta tarkempi selostus on verotuloja käsittelevässä luvussa. Henkilöstökulujen osalta kehyspäätöksessä linjattiin korotuksen suuruudeksi 2,0 %. Tätä korottaa noin 0,3 %:lla vuoden 2019 lomarahojen leikkauksen poistuminen. Taloussuunnitelmavuosien laskemisessa lähtökohtana on käytetty tulojen osalta kahden prosentin kasvua ja menojen osalta 1,5 prosentin kasvua.

Väestö

Raision väkiluku on laskenut vuosina 2014-2018. Myös vuonna 2019 kaupungin väkiluku on ollut laskusuunnassa. Syyskuun 2019 lopussa ennakkoväkiluku oli 24 081, asukkaita oli 97 vähemmän kuin vuoden alussa. Strategian mukainen tavoite väestönkasvulle on 120 asukasta vuosittain. Raisiossa on vireillä väestönkasvua tukevia asuntorakentamishankkeita ja väestönkasvun arvioidaan kääntyvän nousuun tulevina vuosina. Tilastokeskuksen asukaslukuarvio vuodelle 2020 on 23 902.

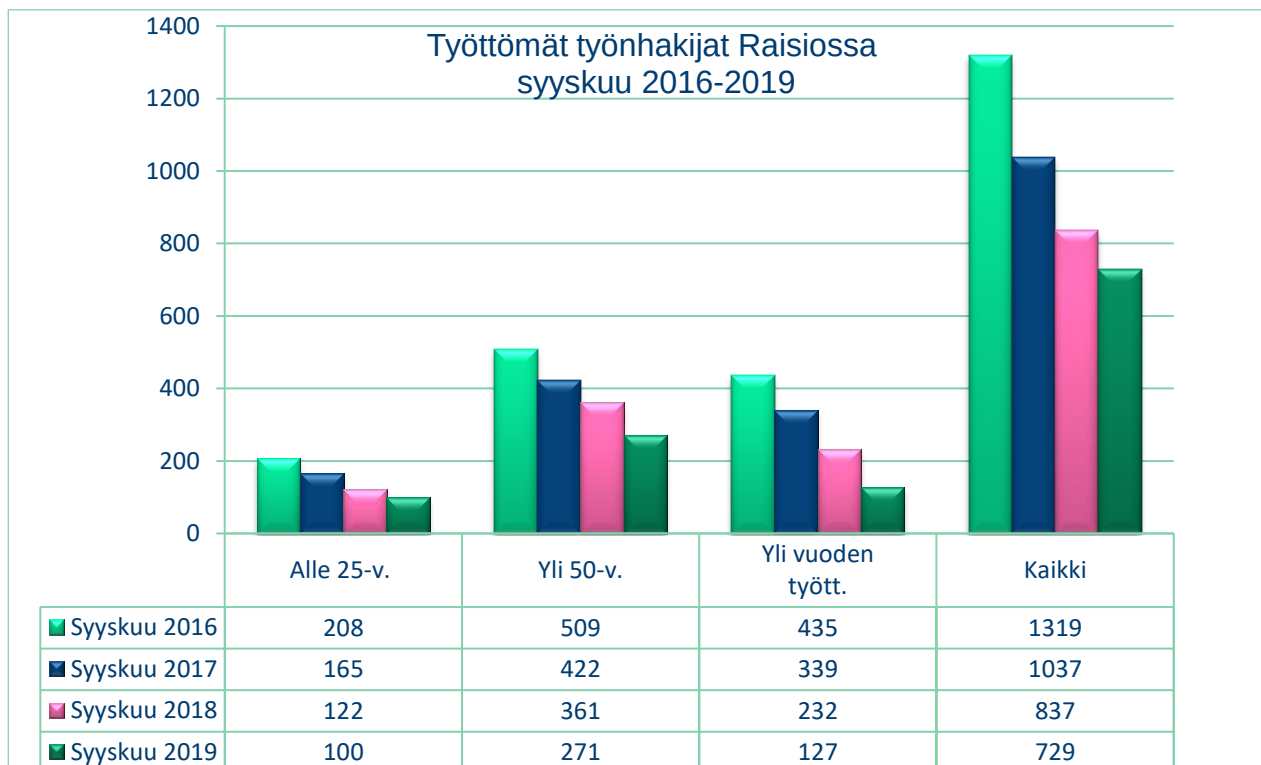
Kaupungissa on kuitenkin käynnissä useita rakennushankkeita ja kaupungin vetovoimaan panostetaan. Tämän vuoksi Tilastokeskuksen arvioon on lisätty strategian mukainen kasvutavoite 120 asukasta/vuosi. Vuoden 2020 talousarvion laadinnassa käytetään asukaslukua 24 022.

Työttömyys

Syyskuussa 2019 Raisiossa oli työttömiä työnhakijoita yhteensä 729 ja työttömyysprosentti oli 6,2 %. Työttömyysaste on viimeksi ollut yhtä alhainen vuoden 2009 keväällä. Vuoden 2018 syyskuusta vuoden 2019 syyskuuhun työttömyysaste on laskenut 0,9 prosenttiyksiköllä ja työttömien kokonaismäärä on pienentynyt 108 henkilöllä. Työttömyys on alentunut kaikissa ikäryhmissä ja myös pitkäaikaistyöttömyys on laskenut.

Talousarvion keskeiset tunnusluvut

TA2020 tunnusluvut	TA2020	muutos% vrt. TAM2019	TA2019	TAM2019	TP2018
asukasluku	24 022	-1,4	24 354	24 354	24 198
henkilöstömäärä*	1 320	-1,3	1 337	1 337	1 319
henkilötyövuodet	1 457	-2,3	1 492	1 492	1 491
toimintatulot, M€	40,6	1,7	38,8	39,9	42,8
toimintamenot, M€	-172,6	1,6	-168,9	-169,8	-166,3
toimintakate, M€	-132,0	1,6	-130,1	-129,9	-123,5
verotulot, M€	103,5	4,6	104,0	98,9	99,2
valtionosuudet, M€	31,4	10,9	27,0	28,4	27,1
vuosikate, M€	4,4	-1 018,5	2,1	-0,5	3,9
tulos, M€	-3,4	-45,3	-4,8	-6,2	-3,7
investoinnit, brutto M€	11,4	-22,8	11,6	14,8	9,5
investoinnit, netto M€	9,6	-23,4	9,6	12,6	6,5
lainamäärä 31.12. M€ **	79,3	11,7	79,4	71,0	61,4
uutta lainaa, M€	8,3	-13,4	10,4	9,6	2,4
lainaa yht. €/asukas	3 301	13,2	3 260	2 915	2 539

* Vakituinen henkilöstö

** Talousarvion 2019 ja 2020 lainamäärät perustuvat arvioon.

2.5. Raision kaupungin strategia

Raision kaupungin strategia

**Raisio on
houkutteleva ja
elinvoimainen
kaupunki**

Erinomainen sijainti, avoimet työpaikat, monipuolinen ja kohtuuhintainen asuntotarjonta, hyvät palvelut, harrastusmahdollisuudet sekä viihtyisä asuinympäristö ovat vetovoimaisen Raision tunnusmerkkejä.

**Raisio tarjoaa
yrityksille yhden
Suomen parhaista
toiminta-
ympäristöistä**

Raisiossa on kilpailukykyinen yritystonttivaranto ja yritysten on helppo löytää tietoa Raision sijoittumismahdollisuuksista. Palveluhenkisyys, nopeus ja tasapuolisuus määrittävät toimintatapaa yritysyhteistyössä.

**Raisio
kannustaa
ja motivoi
kaupunkilaisia
hyvinvoinnin ja
terveyden
edistämiseen**

Raisiossa monipuolisista liikunnan, kulttuurin ja muun vapaa-ajantoiminnan edellytyksistä huolehditaan kaikki ikäryhmät huomioiden.

**Raisio on
yhteisöllinen
kaupunki**

Erilaiset elämäntilanteet huomioidaan kaupungin tarjoamissa mahdollisuuksissa. Palvelut kohdennetaan asiakastarpeiden mukaisesti ja palvelutarpeen muutoksia ennakoiden. Paikallisen palveluosaamisella haetaan vaikuttavuutta ja kustannustenhallintaa.

**Digitaalisuus,
ympäristöystävällisyys
ja joustavat
liikennratkaisut ovat
kehittyvän Raision
tunnusmerkkejä**

Joukkoliikennettä kehitetään osana Turun seudun joukkoliikenteen runkoverkoston kehittymistä huomioiden asukasluvun kasvu sekä asuinalueiden ja työpaikkojen sijoittuminen. Lähiympäristön viihtyisyyttä lisätään.

Raision arvot:

**Elinvoimainen
Kehittyvä
Yhteisöllinen
Lähellä**

Strategiset painopisteet:

**Elinvoimainen Raisio
Hyvinvoiva Raisio
Kehittyvä Raisio
Tasapainoinen talous
ja hyvinvoiva henkilöstö**

3. Riskienarviointi ja -hallinta

Riskienarviointi ja -hallinta koostuu kokonaisuudesta, jossa arvioidaan sekä kokonaistaloudellista että toiminnallista riskiä. Oleellista riskien hallinnan kannalta on varautuminen ennalta erilaisiin riskitekijöihin. Riskienhallinta on osa päivittäistä johtamistyötä, valvontaa ja toiminnan ohjaamista.

Uutena riskienhallinnan työkaluna otetaan vuonna 2020 käyttöön taulukko, jossa kuvataan keskustusten tasolla kunkin toimialan oleelliset riskit alla olevan otsikoinnin mukaisesti. Taulukkoon kirjataan tunnistettu riski, kuvataan se, arvioidaan mahdollisen toteutumisen vaikutukset ja todennäköisyys. Numeerinen arviointi tehdään asteikolla 1-3 (1=pienin - 3=suurin). Tavoitteena on, että palvelualueella on kattava riskienhallintasuunnitelma, johon on koottu valtuuston talousarviossa päättämien riskiluokitusten mukaisesti keskeiset riskit yhteen taulukkoon. Riskien toteutumista arvioidaan ja raportoidaan tilinpäätöksen yhteydessä palvelualueittain keskustusten koordinoimana yhtenäisen ohjeistuksen mukaisesti. Keskukset lähettävät koostetun raportin erikseen sovittavan aikataulun mukaisesti talousjohtajalle.

3.1. Taloudelliset riskit

- Omaisuuden tuhoutuminen tai sen arvonmenetys
- Vahingon aiheuttaminen omaisuudelle, henkilölle tai toiminnalle
- Sopimusriskit
- Rahoitusriskit

Taloudellisilta riskeiltä suojaudutaan muun muassa riittävin vakuutuksin sekä suorittamalla sisäistä valvontaa. Omaisuuden arvo pyritään säilyttämään pitämällä korjausvelka mahdollisimman pienenä. Sopimuksia tehtäessä käytetään juridista apua ja sopimusten vaikutukset tulevaisuuteen pyritään huomioimaan ja varmistamaan. Kaikki ulkopuolisten kanssa tehdyt sopimukset mukaan lukien tytäryhteisöt tulee laatia kirjallisina. Merkittävillä lainoilla tai takauksilla määritetään riittävät vastavakuudet ja mahdollisuuksien mukaan takausprovisiot siten kuin laki tai kaupungin omat periaatepäätökset edellyttävät. Kaupunginvaltuusto päättää lainojen suojaamisen periaatteista.

3.2. Toiminnalliset riskit

- Palvelutuotannon keskeyttämiseen tai vajaaseen toimintaan liittyvät riskit
- Kiinteistöriskit
- Työvälineiden toimimiseen (ICT) liittyvät riskit
- Työtapaturmat
- Henkinen kuormittuminen
- Avainhenkilöriski
- Sairauspoissaolot

Palvelutuotannon riskitekijät liittyvät äkillisiin palvelutuotannon muutoksiin, riskeihin palvelutuotannon tilanteissa (henkilöstö, tilat, työvälineet) sekä taloudellisiin palvelutuotannon riskeihin. Palvelutuotannon riskit arvioidaan niiltä osin, kun keskus katsoo riskin oleelliseksi.

Kiinteistöihin liittyvät riskitekijät arvioidaan oleellisin osin. Keskeisten kiinteistöjen kunto ja käytettävyys ovat vahvasti kytköksissä palvelutuotannon riskeihin.

Työvälineisiin liittyvät riskit arvioidaan keskeisten työvälineiden osalta. Esim. tietokoneilla, verkkojen toiminnalla, puhelinten toiminnalla yms. on merkittävä vaikutus palveluun.

Kaikki työtapaturmat läpikäydään ja pyritään ennalta estämään. Työpaikkaselvityksin ja kyselyin varmistetaan, etteivät henkisen kuormituksen riskit aiheuttaisi sairauslomaa. Varhaisella puuttumisella sekä ylläpitämällä ja parantamalla työhyvinvointia ennaltaehkäistään riskien kumuloitumista. Avainhenkilöt pyritään tunnistamaan ja mahdollisuuksien mukaan varmistetaan osaamisen siirtäminen poislähtötilanteissa. Lisäksi varmistetaan työhön liittyvien dokumenttien ja toiminnassa tarpeellisten asiakirjojen arkistointi asianmukaisesti.

3.3. Varautuminen ja jatkuvuuden hallinta

Kaupungilla on ajantasainen valmiussuunnitelma, jossa tunnistetaan merkittävimmät kuntalaisiin ja kaupungin toimintaan vaikuttavat uhat. Varautumissuunnitelmassa vastuutetaan toiminnot erilaisten häiriötilanteiden varalle, huolehditaan kriisiviestinnän perusteista ja suunnitellaan ennalta, millä tavoin toiminnot ja palvelut saadaan jatkumaan keskeytymättä. Merkittävistä häiriötilanteista laaditaan raportit. Varautumista harjoitellaan ja tehdään yhteistyötä eri viranomaisstahojen kanssa.

3.4. Tytäryhteisöjen varautuminen

Konsernin talous on keskeinen osa kaupungin kokonaistaloudellista toimintaa. Myös konserniin kuuluvilta yhtiöiltä edellytetään konsernin riskienhallinnan taulukkotyökalun käyttöönottoa (taulukko).

Riskienhallintasuunnitelma 2020 - 20xx				KESKUS	esimerkki			
Taulukkoon kirjataan tunnistettu riski, kuvataan se, arvioidaan mahdollisen toteutumisen vaikutukset ja todennäköisyys. Numeerinen arviointi asteikolla 1-3 (1=pienin - 3=suurin). Tavoitteena on, että palvelualueella on kattava riskienhallintasuunnitelma, johon on koottu valtuuston talousarviossa päättämien riskiluokitusten mukaisesti keskeiset riskit yhteen taulukkoon. Riskien toteutumista arvioidaan ja raportoidaan tilinpäätöksen yhteydessä.								
Riskin nimi	Riskin tarkempi kuvaus	Riskin toteutumisen vaikutukset	Riskin torjunta	Seuranta-vastuu ja toteutuksen aikataulu	Toimenpiteet riskin toteutuessa	Todennäköisyys (arvo 1-3)	Vaikutukset (arvo 1-3)	Merkitys (tulo)
1. Taloudelliset riskit								
- Omaisuuden tuhoutuminen tai sen arvonaleneminen								
- Vahingon aiheuttaminen omaisuudelle, henkilölle tai toiminnalle								
- Sopimusriskit								
- Rahoitusriskit								
2. Toiminnalliset riskit								
- Palvelutuotannon keskeyttämiseen tai vajeeseen toimintaan liittyvät riskit								
- Kiinteistöriskit								
- Työvälineiden toimimiseen (ICT) liittyvät riskit								
- Työtapaturmat								
- Henkinen kuormittuminen								
- Avainhenkilöriski								
- Sairauspoissaolot								
3. Varautuminen ja jatkuvuuden hallinta								
- Valmiussuunnitelma on ajan tasalla.								
- Toimintakortit on laadittu valmiussuunnitelman edellyttämällä tavalla.								
- Tilanteita on harjoiteltu.								
4. Tytäryhteisöjen varautuminen								
- Tytäryhteisöllä on olemassa riskienhallintasuunnitelma.								
- Omaisuus- ja henkilövakuutukset ovat kunnossa.								

4. Talousarvion sitovuus

4.1. Kuntalain säännökset talousarviota koskien

Kuntien talousarviosta ja -suunnitelmasta säädetään kuntalain 110 §:ssä. Kuntalain mukaan ”*valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.*

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien.”

4.2. Talousarvion noudattamista koskevat ohjeet

4.2.1. Talousarvion sitovuus

Talousarvion sitovuus määräytyy lautakunnittain siten, että sitovia lukuja ovat lautakunnan ulkoiset kokonaistulot, kokonaismenot ja netto. Lautakunta voi suorittaa muutoksia palvelualueiden välillä. Tili- ja vastuuvapauden edellyttämä sitovuus muodostuu toimintakatteesta (nettobudjetti).

Investointien sitovuus on hanketasolla. Lisäksi on monivuotisia hankkeita, joiden kokonaiskustannusarvio ja toteuttamisvuodet ovat sitovia. Nämä hankkeet on merkitty erikseen talousarviossa. Lautakunta hyväksyy hankkeidensa väliset määrärahasiirrot. Siirtoja ei saa tehdä kokonaiskustannusarvioltaan ja toteuttamisvuosiltaan sitovista hankkeista.

Rahoituslaskelmassa valtuustoon nähden sitovat erät ovat lainakannan ja antolainauksen muutokset.

4.2.2. Käyttösuunnitelmat

Lautakunnat laativat hyväksytyn talousarvion perusteella yksityiskohtaisen käyttösuunnitelman palveluittain. Käyttösuunnitelman sisällöstä ja siihen tehtävistä muutoksista päättää lautakunta. Työllisyysmäärärahamuutokset ja koululaisten kesätyövarauksen jakamiseen liittyvät muutokset jaetaan keskuksille talousjohtajan hyväksymänä (TAM2020).

4.2.3. Raportointi

Talousarvion toteutumista seurataan toimielimissä kuukausittain. Kaupunginvaltuustolle laaditaan talouden toteutuman raportti maaliskuun lopun, kesäkuun lopun sekä syyskuun lopun tilanteesta.

4.2.4. Virkojen ja työsuhteisten vakanssien perustaminen

Hallintosäännön mukaisesti kaupunginhallituksen konsernijaosto päättää virkojen ja työsuhteisten vakanssien perustamisesta talousarviossa varattujen määrärahojen puitteissa sekä niiden lakauttamisesta ja virkasuhteen muuttamisesta työsuhteeksi. Valtuuston valitsemien viranhaltijoiden osalta päätösvaltaa edellä mainituissa asioissa käyttää valtuusto.

4.2.5. Strategiset tavoitteet

Strategisia tavoitteita voidaan muuttaa vain valtuuston päätöksellä. Tavoitteiden toteutumista tulee seurata toimielimissä toimintavuoden aikana ja tilinpäätöksessä tulee antaa selostus tavoitteiden toteutumisesta.

4.2.6. Talousarvion ja sen määräysten noudattaminen

Talousarviota ja sen määräyksiä on noudatettava toiminnassa. Tilivelvolliset vastaavat vastuualueidensa taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta. Tilivelvollisten viranhaltijoiden on valvottava, että vastuualueen toiminnassa noudatetaan hyväksyttyä talousarviota ja käyttösuunnitelmaa sekä niihin liittyviä tavoitteita. Toimintaa ja taloutta tulee sopeuttaa siten, että asetetut tavoitteet on mahdollista saavuttaa. Mikäli on ilmeistä, ettei asetettuihin tavoitteisiin päästä, tulee tieto asiasta saattaa toimielinkäsittelyyn siten, että valtuusto voi päättää talousarvioon sisältyvien määrärahojen ja tavoitteiden muutokset. Pienten määrärahamuutosten (esim. hankeavustukset) vuoksi ei tehdä talousarviomuutosta, ellei ole oletettavissa, että muutos voi vaikuttaa tili- ja vastuuvapauden perustana olevan toimintakatteen muodostumiseen.

4.2.7. Muut ohjeet

Investointeja, joiden kustannusarvio on yli 700 000 euroa, tai investointeja, joista valtuusto on erikseen niin päättänyt, ei saa aloittaa ilman kaupunginhallituksen lupaa.

Mikäli valtionosuutta saadaan kesken vuoden jo olemassa olevaan toimintaan, jonka menot ovat talousarviossa, valtionosuus kasvattaa vain tulomäärärahoja.

4.2.8. Kohderahoitteiset yksiköt eli nettoyksiköt

Kuntien ja kuntayhtymien talousarvio- ja suunnitelmaohjeistuksissa määritellään kohderahoitteiset tehtävät: *"Kohderahoitteiset tehtävät ovat tehtäviä, joiden käyttötalous on sidottu ensisijaisesti tuloarvioin kunnan talousarvioon, tai tehtäviä, jotka ovat kokonaan erillään kunnan talousarviosta. Talousarviosidonnaisia kohderahoitteisia tehtäviä ovat muu taseyksikkö, sisäisen palvelun nettoyksikkö ja muut nettoyksiköt. Kunnan talousarviosta erillään olevia yksiköitä ovat kunnan liikelaitokset."* *"Kohderahoitusta sovelletaan palveluja tuottavissa tehtävissä kuten liikelaitoksissa, muissa taseyksiköissä sekä nettoperiaatteella toimivissa yksioissa, jotka saavat varsinaisen toimintansa rahoituksen kokonaan tai osittain korvauksena tuottamistaan palveluista."*

Raision kaupungin talousarvio sisältää nettobudjettiyksiköt seuraavissa tulosityksiköissä:

konsernihallinto:	Sähkökauppa
vapaa-aikalautakunta:	Uintikeskus Ulpukka
tekninen lautakunta:	Tilapalvelut ja Ruokapalvelut

Nettobudjettiyksikön sitova määräraha on nettomenot. Nettomenojen saavuttaminen sallii ulkopuolisen tulo-rahoituksen ylityksen sekä vastaavan suuruisen rahamenojen ylityksen ilman valtuuston käsittelyä.

Nettobudjettiyksiköt sisältyvät lautakuntien käyttösunnitelmiin, ja niiden käyttösunnitelmien toteutuminen esitetään tilinpäätöksessä.

4.3. Raision kaupungin tilivelvolliset

Kuntalain 125 § mukaan tilintarkastajan on annettava valtuustolle kultakin tilikaudelta kertomus, jossa tarkastuksen tulosten lisäksi annetaan mm. esitys vastuuvapauden myöntämisestä toimielimen jäsenelle ja toimielimen tehtäväalueen johtavalle viranhaltijalle (tilivelvollinen).

Raision kaupungin tilivelvollisiksi määritellään seuraavat tahot:

- kaupunginhallituksen jäsenet
- lautakuntien ja niiden jaostojen jäsenet
- kaupunginjohtaja
- talousjohtaja
- keskusten johtajat
- keskusten talous-/hallintopäälliköt
- johtosäännöissä kunkin keskuksen tulosaluejohtajaksi tai heitä vastaavaksi määritellyt henkilöt

Vaikka tilivelvollisten luettelossa ei ole kaikista esimiehistä mainintaa, se ei poissulje vastuuta oman organisaation toiminnasta ja taloudesta.

4.4. Talousarviolainat ja lainanottovaltuus

Kaupungin talousarvion lainanotto nettona on 6,5 miljoonaa euroa. Lainaa otetaan vuoden aikana 9,5 miljoonaa euroa ja lainojen lyhennysohjelma lyhentää lainoja 3,0 miljoonaa euroa.

Kaupungin maksuvalmiuden odotetaan säilyvän vuoden 2020 aikana suhteellisen vakaana, tosin vuoden 2019 ongelmat kuntien verotulojen kertymisessä saattavat indikoida vaikutuksia maksuvalmiuden osalta myös vuodelle 2020. Tulojen suunnitellun toteutumisen lisäksi maksuvalmiuden kehitykseen vaikuttavat mm. investointien määrä ja investointien käynnistymisaikataulu.

Kaupungin lainamäärä vuoden 2018 tilinpäätöksessä oli 61,4 miljoonaa euroa eli 2 539 €/asukas (asukkaita 24 198). Valtuusto on myöntänyt vuodelle 2019 lainanottovaltuutta 16,175 miljoonaa euroa.

Konsernitiliin liittyen tulee erikseen määritellä lainanottovaltuus konsernin tytäryhteisöjen lyhytaikaisen maksuvalmiuden turvaamiseen. Lainanottovaltuudeksi konsernin tytäryhteisöille esitetään yhteensä 1,8 miljoonaa euroa.

Valtuusto asettaa talousarviossa tai erikseen tekemällään päätöksellä vuodelle 2020 ne rajat, joiden puitteissa lainanottovaltuuksia voidaan käyttää.

Kaupunginhallitus esittää seuraavaa lainanottoa koskevaa valtuutuspäätöstä:

- Kaupunginhallituksella on oikeus ottaa lyhyttä tai pitkäaikaista lainaa siten, että nettolainanotto vuoden lopussa on 8,3 miljoonaa euroa.
- Kaupunginhallituksella on oikeus ottaa tilapäisluottoa maksuvalmiuden turvaamiseksi vuoden 2020 aikana 8,3 miljoonan euron määrään asti. Lainanottovaltuus sisältää myös konsernitilinkäyttöön liittyvän lyhytaikaisen lainan myöntämisen kaupungin tytäryhteisöille.

Tytäryhtiöiden tulee konsernin ohjeistuksen mukaisesti ottaa lainaa ensisijaisesti emokaupungilta. Yhtiöt eivät kilpailuta lainojaan itsenäisesti markkinoilta, vaan emokaupunki huolehtii ulkoisista lainoista ja antaa tytäryhtiöille lainat sisäisinä lainoina, ellei painavista syistä muuta johdu. Tytäryhtiöiden lainoittamiseksi annettava laina sisältyy edellä määritetyn lainanottovaltuuden määrään. Tytäryhtiöiden tulee pyytää emokaupungilta konserniohje lainatarvetilanteessa.

5. Tavoitteet kuntakonsernin tytäryhteisöille ja osakkuusyhteisöille

5.1. Yleiset periaatteet

Raision tavoite on jatkaa vahvan konserniohjauksen politiikkaa.

Tilinpäätöksen 2018 mukaan Raisiolla on kuntakonsernin taseessa ylijäämiä 16,9 miljoonaa, lainamäärä 3 584 euroa asukasta kohden ja suhteellinen velkaantuneisuus 55,4 %.

Kaupungin merkittävillä tytäryhteisöillä on käytössään konsernitili, jonka luottolimiitiksi määritetään 1,8 miljoonaa euroa. Lisäksi tytäryhteisöjen hallitusten kokouksissa on läsnä konsernijohtoon kuuluvia. Kaupunginvaltuusto asettaa merkittävälle tytäryhteisöille taloustavoitteet ohjauksen ja raportoinnin vahvistamiseksi.

Kaupunginhallitus ohjaa hallintosäännön ja konserniohjeen mukaisesti tytäryhteisöjä toimintavuoden aikana. Kaupunginhallitus raportoi hallintosäännön mukaisesti tytäryhteisöjen toiminnasta ja taloudesta kaupunginvaltuustolle tilinpäätöksen yhteydessä.

Konsernijaosto vastaa tytäryhteisöjen ja muiden jäsenyhteisöjen toiminnan ja talouden seurannasta ja raportoi havainnoistaan tarvittaessa kaupunginhallitukselle.

5.2. Tytäryhteisöille (Raision Vesi Oy, Raision Vuokra-asunnot Oy, Koy Kerttulan Jäähalli) yhteiset tavoitteet

Tytäryhteisöt raportoivat konsernijohtolle toiminnan ja talouden toteutumisesta puolivuositain. Toinen raportointi tapahtuu kesän tilanteen valmistuttua ja toinen tilinpäätöksen valmistuttua. Konsernijohto tulee pitää tietoisena kaikista olennaisista toimintaan ja talouteen vaikuttavista asioista.

Lisäksi yhteisöjen tulee pyrkiä ennalta estämään erilaisten riskien realisoituminen mm. toimivilla sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan käytännöillä.

Yhtiöiden (tytär- ja osakkuusyhteisöt) edellytetään välittävän yhtiökokouskutsut kaupungin johdolle ja yhtiökokousedustajien edellytetään pyytämään konserniohje yhtiökokouksen päätöksiin liittyen.

Tytäryhteisöt eivät saa ottaa ulkopuolista lainarahoitusta ilman kaupungin lupaa. Konsernin kokonaisedun näkökulmasta pääsääntö on, että konserniyhtiöt ottavat sisäisen lainan kaupungilta ja kaupunki huolehtii ulkoisesta lainasalkusta.

5.3. Muihin osakkuusyhtiöihin ja seudullisiin toimintoihin liittyviä tavoitteita

Muiden osakkuusyhteisöjen osalta kaupunginhallitus määrittää yksityiskohtaisemmat tavoitteet tarpeiden mukaisesti erillispäätöksin. Konsernijaosto seuraa osakkuusyhteisöjen toimintaa.

Yhtiökokousedustajien edellytetään välittävän yhtiökokouskutsut kaupungin johdolle ja pyytämään konserniohjeen yhtiökokouksen päätöksiin liittyen.

5.4. Raisen kaupungin konserni jäsenyhteisöineen

Tytäryhteisöt	Säätiöt	Osakkuusyhtiöt	Kuntayhtymät	Muut yhteisöt
Raisen Vesi Oy (100%)	Raisen Palvelutalossäätiö (23,5 % päätösvallasta)	As. Oy Raisen Keonkatu 3 (31,26 %)	V-S Sairaanhoidopiirin ky	Raisen-Naantalin Fountain House ry (12,5 % päätösvallasta)
Raisen Vuokra-asunnot Oy (100%)	Sosiaalipalvelusäätiö Raina (50 % päätösvallasta)	Kerttulan Tenniskeskus Oy (18,5 %)	V-S Erityishuoltopiirin ky	Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta (1/15)
KOY Kerttulan jäähalli (50%)	Lounais-Suomen saattohoitosäätiö (2% päätösvallasta)	Lounais-Suomen Jätehuolto Oy (13,78%)	Varsinais-Suomen liitto	Turun seudun joukkoliikennelautakunta (1/12)
As Oy Kuulaharjat (100%)		Turun Seudun Vesi Oy (11,94%)	V-S Lastensuojelukunta-yhtymä	Varsinais-Suomen pelastuslaitos (1/15)
Eero Rantasen säätiö (60% päätösvallasta)		Varsinais-Suomen Asumisoikeus Oy (10%)	Ky Raisen-Naantalin Vesilaitos	
		Turun Seudun Kehittämiskeskus (7,82%)	Raisen seudun koulutuskuntayhtymä	
		Turun Seudun Puhdistamo Oy (7,0%)		
		Turun Seudun Energiatuotanto Oy (5,0%)		
		Turun Seudun Kaukolämpö Oy (4,25%)		
		Varsinais-Suomen Sosiaalialan osaamiskeskus Vasso Oy Ab (3,66%)		
		Keon Autopaikat Oy (3,25%)		
		Kunnan Taitoa Oy (1,88%)		
		Turku Science Park Oy (1,64%)		
		Kuntien Tiera Oy (0,91%)		

5.5. Raisen Vesi Oy

Omistus: Raisen kaupunki 100 %.

Toiminta-ajatus:

Yhtiön toiminta-ajatuksena on vesihuoltoliiketoiminnan harjoittaminen. Yhtiö harjoittaa puhtaan talousveden jakelua asiakkailleen, jätevesien vastaanottamista ja johtamista käsittelyyn jätevedenpuhdistamolle, sekä vesijohto- ja viemäriverkostojen rakentamista ja ylläpitoa. Lisäksi yhtiön toimialaan kuuluvat vesihuoltoon liittyvät oheispalvelut.

Tavoitteet vuodelle 2020:

Talousveden sekä poisjohdettavan jäteveden laatu säilyy hyvänä ja täyttää viranomaisvelvoitteet. Yhtiön toimintaa hoidetaan ja kehitetään pidemmän aikavälin tehokkuuden ja vesihuollon toimintavarmuuden näkökulmasta. Asiakkaille turvataan riittävä ja keskeytymätön vedenjakelu, jätevesiviemäriinti järjestetään terveydelle tai ympäristölle haittaa aiheuttamatta sekä hulevesiverkosto pidetään toimintakunnossa.

Merkittäviä kehittämistoimia:

Vesihuoltotoiminnan kehittämistä jatketaan. Nostetaan vesihuoltoyhtiön omaisuudenhallinnan tasoa kehittämällä kunnossapitojärjestelmää sekä jatketaan ydintoimintojen prosessikuvausten päivittämistä. Urakoinnin lisäkuluja pyritään hillitsemään mm. tarkempien lähtötietojen avulla, uusien projektinhallintatyökalujen käyttämisellä sekä valvonnan tehostamisella.

Olennaiset talousarvioon vaikuttavat huomiot:

Vesiyhtiö jatkaa vuonna 2020 oman toiminnan kehittämistä. Olennaisimmat tavoitteet vuodelle 2020 ovat viestintäsuunnitelman laatiminen, rakennusurakoiden tehokkaampi hallinta sekä erilaisien menettelytapojen selvittäminen hulevesikokonaisuuden kehittämisen osalta.

Vesiyhtiö on pystynyt hillitsemään kulujen kasvua tehostamalla palveluprosesseja, nostanut vesihuoltoyhtiön omaisuudenhallinnan tasoa kehittämällä kunnossapitojärjestelmää sekä kehittämällä kaukovalvontajärjestelmää. Vesiyhtiössä jatketaan vuonna 2020 myös sähköisten asiakasprosessien kehittämistä. Tavoitteena on kehittää elinkaarimallin mukaista pidemmän ajanjakson toiminnan suunnittelua kattaen koko toiminnan urakoinnista asiakkaiden itsepalvelumahdollisuuksien lisäämiseen.

Vesiyhtiö saa tuloja taksojen lisäksi liittymismaksuista, palveluhinnaston mukaisista tuloista sekä välitysmaksuista. Vuodelle 2020 esitetään palvelumaksujen hintojen tarkennusta ylöspäin n. 5 %:lla rakennuskustannusten yleisen nousun mukaisesti. Liittymismaksutaksat pysyvät ennallaan. Veden sekä jäteveden kuutioperusteiset hinnat alenevat.

Taksoja on pystytty tarkistamaan alaspäin huolimatta yleisestä kustannustason noususta, koska säästöjä on pystytty saavuttamaan muita toimintoja ja yhtiön kustannusrakennetta tehostamalla. Tulevaisuudessa yleisen kustannustason nousu tekee kuitenkin taksojen nykytasossa pitämisen haastavaksi.

Vesihuoltoverkostoa tulisi saneerata nykyistä enemmän. Hankkeet tehdään yhteistyössä kaupungin kanssa, jolloin saneerauskohteisiin vaikuttaa myös katujen kunto sekä myönnettävät määrärahat. Investointitaso vuodelle 2020 on 2,6 miljoonaa euroa. Vesiyhtiön investointiohjelmassa vuodelle 2020 on jo osittain varauduttu E18-investointiin suunnittelukulujen osalta. Taksoja tarkasteltaessa huomioon tulee ottaa myös investointien taso ja maksuvalmiuden turvaaminen.

Laadulliset tavoitteet	TP2017	TP2018	TA2019	TA2020
Jakeluun toimitettavan talousveden poikkeamat laatuvaatimuksissa	0	1	0	0
Jakeluun toimitettavan talousveden poikkeamat laatusuosituksissa	0	1	0	0
Vedenjakelun keskeytys (min)	10	120	alle 15	alle 15
Toiminnalliset tavoitteet	TP2017	TP2018	TA2019	TA2020
Puhtaan veden myyntihinta asiakkaalle (€/m ³ sis. alv.)	3,19	2,83	3,19	2,79
Jäteveden myyntihinta asiakkaalle (€/m ³ sis. alv.)	2,95	2,62	2,95	2,54
Laskuttamaton puhdas vesi (% - hävikki)	7,6	11,2	alle 10	< 10
Laskuttamaton jätevesi (% - vuotovesi)	39,8	27,2	alle 40	< 40
Jätevesipumppaamoiden ylivuodot, m ³	6 531	146	alle 1000	< 1000
Henkilöstömäärä 31.12.	8,5	11	10,5	12
Liittymähinnat (OKT):				
vesi (€/m ³ sis. alv)	4 960	4 960	4 960	4 960
jätevesi (€/m ³ sis. alv)	6 200	6 200	6 200	6 200
hulevesi (€/m ³ sis. alv)	1 240	1 240	1 240	1 240
Taloudelliset tavoitteet	TP2017	TP2018	TA2019	TA2020
Liikevaihto (M€)	8,5	7,9	8,9	8,3
Liikevoitto (M€)	1,7	1,0	1,3	0,5
Tilikauden tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja (M€)	1,1	0,5	1,2	1,0
Nettoinvestoinnit (M€)	1,5	1,6	2,1	2,6
Korkotulot kaupungille (M€)	0,5	0,5	0,5	0,5
Vakavaraisuus	TP2017	TP2018	TA2019	TA2020
Velan määrä (M€)	32,9	31,7	30,6	30,6
Omavaraisuusaste, %	6,6	7,7	> 6,6	> 6,6
Nettovelkaantumisaste, %	1 075	906	< 1 075	< 1 075

5.6. Raision Vuokra-asunnot Oy

Omistus: Raision kaupunki 100 %

(RaVu omistaa As Oy Kuulaharjat Oy 100 % ja n. 32 % As Oy Raision Keonkatu 3:n kiinteistön osakekannasta, sekä 5,6 % As Oy Raision Sellon osakekannasta)

Toiminta-ajatus:

Raision Vuokra-asunnot Oy tarjoaa monipuolisia ja laadukkaita asumisvaihtoehtoja Raisiossa.

Tavoitteet vuodelle 2020:

Asuntojen käyttöaste pysyy hyvänä tai paranee. Yhtiön talous on tasapainossa ja vuokrataso on kohtuullinen. Selvitys mahdollisesta uudiskohteesta Alhaistentielle valmistuu (Kh 3.6.2019 § 221). Vuokrien taso, vuosittain tehtävän asuintalovarauksen suuruus sekä vuosittaisten peruskorjausten laajuus selvitetään osana pidemmän aikavälin tavoitteita. Käynnistetään selvitys As Oy Kuulaharjojen fuusioimiseksi emoyhtiöön.

Yhtiön tulee tehdä suunnitelma kannattamattomien ja/tai huonon täyttöasteen kohteiden luopumisesta ja/tai muuttamisesta.

Merkittäviä kehittämistoimia:

Kehittämistoimia ovat yleiset asumisen laatuun tähtäävät parannukset, energiatehokkuus ja peruskorjausvelan vähentäminen. Erityisesti hallitus korosti viestissään, että erilaisiin ympäristöystävällisiin tekoihin kannustetaan ryhtymään.

Kirjokallion alueen matalaenergiahanke valmistui vuonna 2019. Odotamme siitä positiivisia tuloksia vuoden 2020 energian perusmaksuissa sekä lämmitysenergiakulujen laskuna. Kirjokallion alueen peruskorjaustoimet jatkuvat.

Kiinteistöhuollon ja siivouksen laadunparannusohjelmaa jatketaan. Saatu palaute on ollut positiivista.

Asuntovuokrauksessa tehdyt parannukset: toimiston typistetyt aukioloajat ovat tuottaneet tulosta vuoden 2019 aikana ja antaneet työrauhaa asuntosihteerille, asukasvalintaa on täten pystytty tehostamaan, mikä on näkynyt tyhjäkäytön pienenemisenä. Tätä tapaa jatketaan. Kannattamattomissa / huonon täyttöasteen kohteissa on pystytty tekemään aiempaa tehokkaampaa asuntovuokrausta, ja tätä tullaan myös jatkamaan vuoden 2020 aikana.

Kiinteistömäärän kaikkia tasauskeinoja ei olla päästy käyttämään, koska osa kohteista on ARA-rajoituksien alaisia kohteita: osa rajoituksista vapaita ja osa omina asunto-osaakeyhtiöinä. Keinoja kiinteistömäärän aktiiviseen kehittämiseen tullaan etsimään, ja yhtenä keinona on As Oy Raision Kuulaharjojen fuusioituminen RaVu:n kiinteistömäärään vuoden 2020 aikana.

Asumishäiriöihin on systemaattisesti puututtu ja tullaan jatkossakin puuttumaan. RaVu:n asuntovuokrauksen ja isännöinnin prosessikehitystä jatketaan vuoden 2020 aikana. Yhteistyötä Raision sosiaalitoimen kanssa jatketaan säännöllisin palaveroin. Informaationkulun ja asumisen prosessin kehittämistä jatketaan.

Olennaiset talousarvioon vaikuttavat huomiot:

Osallistutaan Petäsmäen Kirjokallion alueella toteutettavaan matalaenergiahankkeeseen: tämän säästövaikutukset ovat nähtävissä vasta vuoden 2020 puolella toteutuneissa kuluissa, talousarvio on kuitenkin laadittu vanhojen kulujen mukaan tietoisesti.

Toimintavuoden aikana jatketaan suunnittelua myös suuremman asuntokohteen toteuttamiseksi, mutta todennäköisesti hankkeeseen liittyvät kulut tulevat vasta vuodelle 2021.

Toiminnalliset tavoitteet	TP2017	TP2018	TA2019	TA2020
Käyttöaste, %	90	93,7	92	92
Vaihtuvuus, %	27,7	27,7	33,2	25
Keskivuokra / m ²	11,4	11,7	11,7	11,7
Kaupungin vuokraamat tukiasunnot	80	70	80	70
Taloudelliset tavoitteet	TP2017	TP2018	TA2019	TA2020
Liikevaihto (M€)	6,1	6,3	6,5	6,4
Liikevoitto (M€)	1	1,2	1,5	0,9
Tilikauden voitto/tappio ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja (M€)	0,7	0,92	1,2	0,62
Vakavaraisuus	TP2017	TP2018	TA2019	TA2020
Velan määrä (M€)	15,6	12,8	14,4	12,45

5.7. Kiinteistö Oy Kerttulan Jäähalli

Omistus: Raision kaupunki 50 %, Raision Nuorisokiekko ry (RNK) 33 %, Skating Team Raisio STR 17 %

Toiminta-ajatus:

Jäähalliyhtiö tuottaa jäähallipalveluja ylläpitämällä kahta jäähallia Kerttulan Liikuntakeskuksessa.

Tavoitteet vuodelle 2020:

Jäähalliyhtiö luo edellytykset jääurheilun harrastamiselle Raisiossa. Yhtiö tuottaa palveluita jääurheiluseuroille, koululaisille ja muille käyttäjille edullisesti. Yhtiö päättää pidemmän ajan hallinnollisista järjestelyistä.

Merkittäviä kehittämistoimia:

Vuoden 2020 aikana käydään kiinteistöyhtiön osakkaiden kanssa yhtiön tulevaisuutta koskevat neuvottelut ja näiden pohjalta yhtiölle tehdään suunnitelma pitkän aikavälin toiminnallisista ja taloudellisista edellytyksistä sekä tulevien vuosien investoinneista.

Olennaiset talousarvioon vaikuttavat huomiot:

Jäähallin tekniikan uusimisen suunnittelu aloitetaan vuoden 2020 aikana. Vuosien 2018 ja 2019 aikana on tullut muutamia merkittäviä käyttökatkoksia johtuen kylmälaitteiden tekniikan rikkoontumisesta.

Jäähallin toiminnan organisointia joudutaan muuttamaan yhdessä yhtiön osakkaina olevien seurojen kanssa. Osakassopimukset päivitetään vuoden 2020 aikana.

Jäähallin käyttöastetta pyritään jatkossa nostamaan, ja tavoitteena on pitää jäähallin käyttöaste tulevaisuudessa yli 70 %:n tasolla.

Toiminnalliset tavoitteet	TP2017	TP2018	TA2019	TA2020
Käyttäjämäärä / vuosi	97 413	91 396	115 000	115 000
Jääajan myynti, käyttöaste %	60,4	57,7	70,0	70,0
Taloudelliset tavoitteet	TP2017	TP2018	TA2019	TA2020
Liikevaihto (M€)	0,5	0,5	0,4	0,4
Liikevoitto (M€)	0,1	0,1	0,1	0,1
Tilikauden voitto/tappio ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja (M€)	0,1	0,1	0	0
Vakavaraisuus	TP2017	TP2018	TA2019	TA2020
Velan määrä (M€)	1,99	1,68	1,71	1,61
Omavaraisuusaste, %	17,3	21,34	> 14,5	> 14,5
Nettovelkaantumisaste, %	463	306	< 520	< 520

6. Tarkastuslautakunnan tavoitteet ja painopistealueet vuodelle 2020

Tehtäväkuvaus:

Tarkastuslautakunta vastaa kaupungin hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämisestä sekä kaupunkikonsernin hallinnon ja talouden tarkastuksen yhteensovittamisesta. Uuden kuntalain 121 § 2 kohdan mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on muun ohella arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet, ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tarkastuslautakunta laatii valtuustolle annettavan arviointikertomuksen. Tarkastuslautakunta tuottaa valtuustolle olennaista ja luotettavaa arviointitietoa strategiassa ja talousarviossa asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta sekä kaupungin päätöksentekijöille hyödyllistä tietoa kaupungin tehtävien hoidon tarkoituksenmukaisuudesta, taloudellisuudesta, tuottavuudesta ja vaikuttavuudesta.

Vastuunalainen JHTT-tilintarkastaja antaa tilintarkastuskertomuksen vuosittain seuraavan vuoden toukokuun loppuun mennessä kaupungin hallinnon, kirjanpidon ja tilinpäätöksen tarkastamisen tuloksista. Tarkastuslautakunta seuraa lakisääteisen tilintarkastuksen toteutumista sopimuksen mukaisesti.

Toimintaympäristön kuvaus ja muutokset:

Tilintarkastusta suoritetaan noin 75 päivää vuodessa, ja sen lisäksi tilintarkastaja avustaa tarkastuslautakuntaa arviointityössä ja arviointikertomuksen laatimisessa noin 10 päivää vuodessa. Tarkastuslautakuntaan kuuluu viisi jäsentä. Tarkastuslautakunnan sihteerinä toimii kaupungin konsernihallinnon henkilö, jonka tehtäväkuvaan on sisällytetty tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät.

Tavoitteet:

Tarkastuslautakunnan tavoitteena on selvittää, onko kaupunkia johdettu valtuuston asettamien tavoitteiden mukaisesti ja tuloksellisesti, ja tuleeko kaupungin tilintarkastus asianmukaisesti suoritetuksi. Arviointikertomus laaditaan siten, että siitä ehditään saamaan lautakuntien ja kaupungin hallituksen lausunto valtuuston kesäkuun kokoukseen, jossa käsitellään tilinpäätöstä.

Painopistealueet:

Tarkastuslautakunnan painopistealueet vaihtelevat vuosittain tarkastuslautakunnan tarkastussuunnitelmassa esitetyllä tavalla. Vuosittain seurataan yhden keskuksen talousarviossa asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista sekä muita keskuksia tarpeen mukaan.

7. Talousarvion tulojen ja menojen muodostuminen

7.1. Yhteenveto keskusten luvuista

Vuodet 2018-2020 lautakunnittain	TP2018			TAM2019			TA2020			TA2020		
Ulkoiset menot ja tulot							Lautakunnat			Valtuusto		
	menot	tulot	netto	menot	tulot	netto	menot	tulot	netto	menot	tulot	netto
Konsernihallinto	-5 818 077	3 726 981	-2 091 096	-6 387 364	3 501 903	-2 885 461	-6 509 681	3 331 600	-3 178 081	-5 864 181	3 331 600	-2 532 581
Sosiaali- ja terveystalouden lautakunta	-101 639 644	28 567 502	-73 072 142	-100 665 586	26 087 680	-74 577 906	-103 131 599	26 418 100	-76 713 499	-103 017 099	26 318 100	-76 698 999
Sivistyslautakunta	-30 360 013	2 819 581	-27 540 432	-32 293 748	2 762 163	-29 531 585	-32 798 980	3 070 310	-29 728 670	-33 225 627	3 090 310	-30 135 317
Vapaa-aikalautakunta	-3 589 966	935 065	-2 654 902	-3 746 928	1 015 432	-2 731 496	-3 652 616	993 436	-2 659 180	-3 652 616	993 436	-2 659 180
Ympäristölautakunta	-1 144 720	928 954	-215 766	-1 230 267	687 500	-542 767	-1 227 480	668 080	-559 400	-1 227 480	668 080	-559 400
Tekninen lautakunta	-23 722 214	5 784 157	-17 938 057	-25 513 853	5 886 324	-19 627 529	-25 586 615	5 749 025	-19 837 590	-25 596 615	6 219 025	-19 377 590
Koko kaupunki	-166 274 634	42 762 240	-123 512 394	-169 837 746	39 941 002	-129 896 744	-172 906 971	40 230 551	-132 676 420	-172 583 618	40 620 551	-131 963 067

7.2. Raisen kaupungin verotulot

Kuntalain 111 §:n mukaan valtuuston tulee viimeistään talousarvion hyväksymisen yhteydessä päättää kunnan tuloveroprosentista, kiinteistöveroprosentista sekä muiden verojen perusteista. Kunnan verotulot koostuvat kunnallisverosta, kiinteistöverosta ja yhteisöverosta. Kunnallisvero on kaupungin suurin tuloerä.

Raisen kaupunginvaltuusto päätti säilyttää kaupungin verotuloprosentit vuoden 2019 tasolla. Näin ollen tuloveroprosentti on 19,75 %. Yleinen kiinteistöveroprosentti on 1,25 % ja vakituinen asuinrakennuksen veroprosentti on 0,45 %. Myös muut kiinteistöveroprosentit säilyvät ennallaan.

Oheisessa taulukossa on koonti Raisen kaupungin veroprosenteista.

VEROPROSENTIT	2016	2017	2018	2019	TA2020	TS2021	TS2022
Tuloveroprosentti	19,75	19,75	19,75	19,75	19,75	19,75	19,75
Kiinteistöveroprosentit							
Yleinen kiinteistöveroprosentti	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25
Vakituinen asuinrakennus	0,45	0,45	0,45	0,45	0,45	0,45	0,45
Muut asuinrakennukset	0,80	0,93	0,93	0,93	0,93	0,93	0,93
Voimalaitokset	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25
Yleishyödylliset yhdistykset	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75
Rakentamaton rakennuspaikka	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00

Raisen vuoden 2019 talousarviossa verotulojen kasvuksi arvioitiin 4,3 %. Kuntaliiton tämänhetkisen ennusteen mukaan koko maan verotilitysarvion kasvu on noin 2,1 %. Kunnallisveron kasvuksi on arvioitu 1,8 %, yhteisöverojen kasvuksi 2,9 % ja kiinteistöverojen kasvuksi 3,7 %.

Vuoden 2019 kunnallisveron ennakonpidätysten kertymät eivät kuitenkaan ole kasvaneet odotusten mukaisesti, ja koko maan kunnallisverotilitykset ovat jääneet arvioita pienemmiksi. Koko kuntatäntänsä osalta verotulojen ennustaminen ja ennakointi on ollut hankalaa. Lokakuussa julkaistun

Valtiovarainministeriön kuntatalousohjelman mukaan verotulojen kertymään ovat vaikuttaneet useat tekijät: veroennusteita ovat alentaneet suhdannenäkymien heikentymisen vaikutukset, verotuksen järjestelmämuutokset, ennakonpidätysmenettelyn muutokset ja tulorekisterin käyttöön-ottoon liittyvät ilmoitusongelmat.

Verokorttiuudistuksesta johtuvan kertymävajeen arvioidaan korjaantuvan pääosin joulukuussa tehtävissä ennakonpidätyksissä. Tilitysten osalta vaikutus näkyy suuremmassa määrin vuonna 2020. Lopullisesti vaje korjaantuu verotuksen valmistuessa kesästä 2020 alkaen. Huomioitavaa on, että verokorttiuudistus on pysyvä muutos. Kuntaliiton arvion mukaan verovuoden 2020 ennakko-verojen kertymä olisi samankaltainen kuin kuluvana vuonna jättäen myös vuoden 2020 ennako- alemmalle tasolle. Valtiovarainministeriön kuntatalousohjelman mukaan vuonna 2020 verotulojen kasvuksi ennakoitaan 6,6 prosenttia. Kuluvan ja ensi vuoden veroennusteeseen liittyy kuitenkin tavanomaista suurempaa epävarmuutta. Verotulojen kasvu jatkuu vuosina 2021-2023 keskimäärin 2,7 prosentin vuosivauhdilla.

Raision kaupungin verotulojen muutos vuoteen 2018 verrattuna on Kuntaliiton ennusteen mukaan -0,9 %. Vuoden 2019 alkuperäiseen talousarvioon verrattuna lokakuussa tehty koko vuoden veroennuste on 5,658 miljoonaa euroa alhaisempi ja muutettuun talousarvioon (103,484 M€) verrattuna 5,140 miljoonaa euroa alhaisempi, ollen 98,344 miljoonaa euroa.

Vuoden 2020 talousarvion verojen arvioimisessa on pohjana käytetty kehyspäättökseen valmisteltua veroarviota. Lisäksi on huomioitu ajankohtaisia kuntakohtaisia väestönkasvuun liittyviä tekijöitä sekä ikärakenteessa ja työllisyydessä mahdollisesti tapahtuvia ja arvioituja muutoksia. Vuoden 2020 veroarvio mukailee kaupungin kehyspäättökseen valmisteltua verotuloarviota.

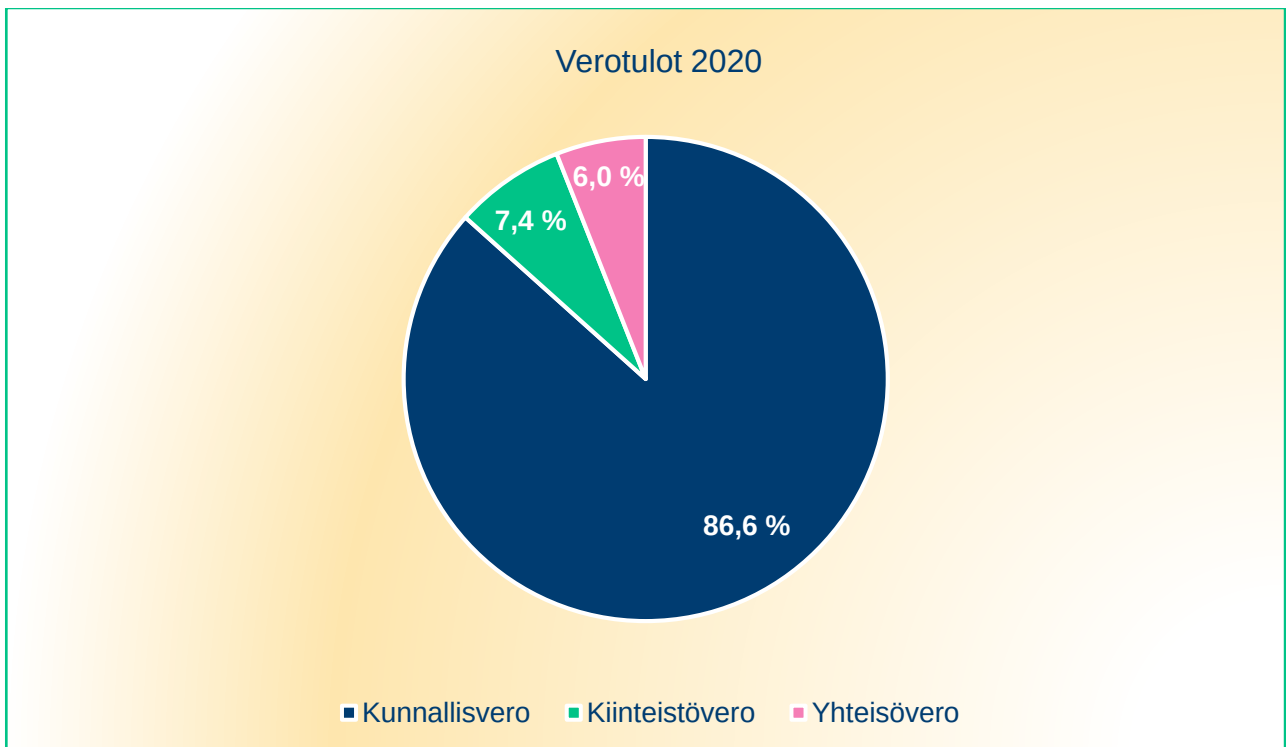
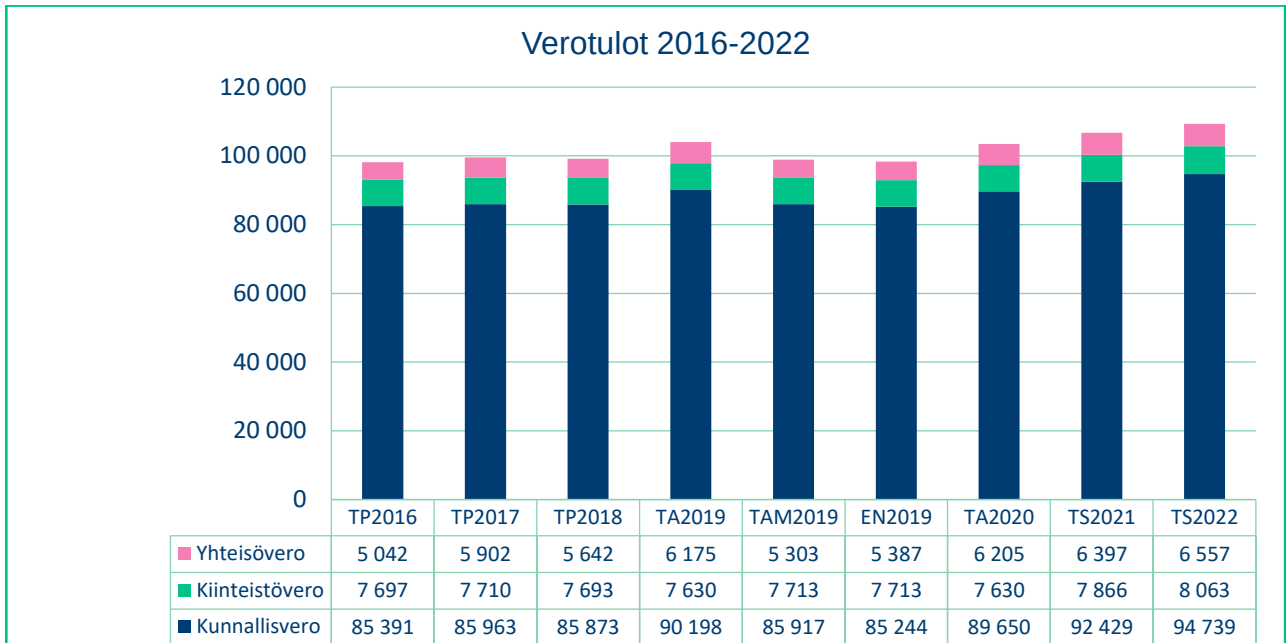
Vuonna 2020 verotulojen arvioidaan pienenevän vuoden 2019 alkuperäiseen talousarvioon verrattuna n. -0,5 %, nousevan muutettuun talousarvioon verrattuna 4,6 % ja nousevan vuoden 2019 lokakuun Kuntaliiton toteumaennusteeseen verrattuna 5,2 %.

Kunnallisveron tuotoksi arvioidaan 89,650 miljoonaa euroa, kiinteistöveron tuotoksi 7,630 miljoonaa euroa ja yhteisöveron tuotoksi 6,205 miljoonaa euroa. Yhteensä Raision kaupungin verotuloiksi arvioidaan vuodelle 2020 noin 103,484 miljoonaa euroa.

Verotulot 1000 €	TP2016	TP2017	TP2018	TA2019	TAM2019	EN2019	TA2020	TS2021	TS2022
Kunnallisvero	85 391	85 963	85 873	90 198	85 917	85 244	89 650	92 429	94 739
Muutos-%	0,6 %	0,7 %	-0,1 %	5,0 %	0,1 %	-0,7 %	5,2 %	3,1 %	2,5 %
Kiinteistövero	7 697	7 710	7 693	7 630	7 713	7 713	7 630	7 866	8 063
Muutos-%	2,7 %	0,2 %	-0,2 %	-0,8 %	0,3 %	0,3 %	-1,1 %	3,1 %	2,5 %
Yhteisövero	5 042	5 902	5 642	6 175	5 303	5 387	6 205	6 397	6 557
Muutos-%	-14,5 %	17,1 %	-4,4 %	9,4 %	-6,0 %	-4,5 %	15,2 %	3,1 %	2,5 %
Yhteensä	98 130	99 576	99 208	104 002	98 933	98 344	103 484	106 692	109 359
Muutos-%	-0,2 %	1,5 %	-0,4 %	4,8 %	-0,3 %	-0,9 %	5,2 %	3,1 %	2,5 %

TA2019 ja TAM2019 muutos-% vrt. TP2018

TA2020 muutos-% vrt. EN2019

7.3. Raisen kaupungin valtionosuudet

Valtiovarainministeriön kuntatalousohjelman mukaan kuntien valtionavut kasvavat huomattavasti vuonna 2020, mihin vaikuttaa erityisesti peruspalvelujen valtionosuuden kasvu sekä hallitusohjelman mukaiset lisäykset. Kuntatalousohjelmassa todetaan, että valtionosuuden muutos ei kokonaisuudessaan merkitse kuntatalouden vahvistumista, vaan merkittävä osa valtionosuuden kasvusta vastaa joko muiden tulojen vähennystä tai kustannusten kasvua.

Raision kaupungin valtionosuuksien arvioidaan toteutuvan vuonna 2019 noin 1,3 miljoonaa euroa talousarviota suurempina. Budjettiriihessä syksyllä 2019 tehtiin päätös kertaluonteisen 237 miljoonan euron maksamisesta kunnille ennakotiedoista poiketen jo vuonna 2019. Tämä merkitsee lisäystä kuntien valtionosuuksiin 160 miljoonaa euroa vuodelta 2020 vuodelle 2019. Raision osalta vuodelle 2019 kohdistuu noin yhden miljoonan euron valtionosuuden lisäys. Kuntaliiton syyskuussa 2019 päivittämien valtionosuuslaskelmien mukaan Raision vuoden 2019 arvioitu valtionosuus on noin 28,351 miljoonaa euroa. Vuoden 2020 vertailukelpoinen valtionosuuden määrä on Kuntaliiton kuntakohtaisen valtionosuuslaskelman mukaan 31,443 miljoonaa euroa.

Valtionosuudet 1000 €	TP2016	TP2017	TP2018	TA2019	TAM2019	EN2019	TA2020	TS2021	TS2022
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	33 855	30 694	29 668	29 742	31 066	30 867	33 616	34 288	34 974
verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus	-432	-342	-234	-298	-298	-333	10	10	10
Muut opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet	-2 998	-2 274	-2 338	-2 417	-2 417	-2 183	-2 183	-2 227	-2 272
Valtionosuudet yhteensä	30 425	28 077	27 097	27 027	28 351	28 351	31 443	32 072	32 713
Muutos-%	7,2 %	-7,7 %	-3,5 %	-0,3 %	4,6 %	4,6 %	10,9 %	2,0 %	2,0 %

7.4. Henkilöstö ja henkilöstökustannukset

Henkilöstön kokonaismäärää seurataan toteutuneina henkilötyövuosina. Henkilötyövuoteen lasketaan kaikki palkalliset työssäolo- ja poissaolopäivät. Htv-luku sisältää siis esimerkiksi vuosilomat ja palkalliset perhevapaat ja palkalliset sairauspoissaolojaksot. Henkilötyövuosiin lasketaan sekä vakituisten että määräaikaisten työntekijöiden työpanos.

Raision kaupungin henkilöstön määrä vuonna 2018 oli 1491,4 htv. Koko kaupungin työvoiman määrä lisääntyi 60:lla henkilötyövuodella (4 %) edelliseen vuoteen verrattuna.

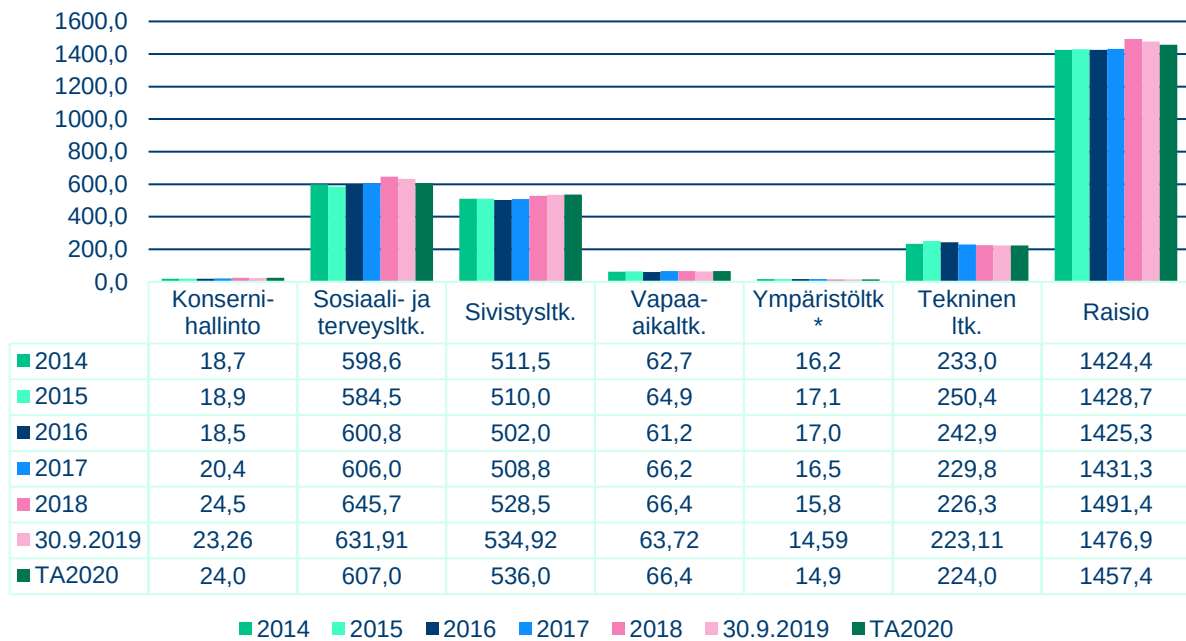
Syyskuun lopussa 2019 henkilötyövuosia on kertynyt 1476,92 eli -14,5 htv koko vuoden 2018 henkilöstön määrään verrattuna. Määräaikaisten työntekijöiden määrä näyttäisi vähenevän vuoteen 2018 verrattuna, mutta lopulliseen henkilöstön määrään vaikuttaa mm. sairauspoissaolojen määrä ja sitä kautta sijaisten tarve loppuvuonna 2019. Marraskuussa 2019 näyttää siltä, että sairauspoissaolot lisääntyvät n. 1 pv/htv. Vakituisten henkilöstön arvioitu määrä vuonna 2020 on 1320.

Henkilötyövuosien määrään vaikuttaneita muutoksia ovat vuonna 2019 olleet työterveyshuollon toiminnan siirtyminen Pihlajalinnaan 1.9.2019 (vaikutus vuonna 2019 -4,5 htv) ja Lape-hankkeen päättyminen (-12 htv).

Vuosina 2014-2018 henkilömäärään vaikuttaneita organisaatiomuutoksia olivat mm. vuonna 2017 kirjanpidon siirtyminen teknisen lautakunnan alaisuudesta konsernihallintoon (4,47 htv), vesihuoltopalveluiden yhtiöittäminen (-7,8 htv) ja Nuoret Kotkat ry:n ohjaajien siirtyminen Raision kaupungille, sivistyskeskuksen perusopetukseen (16 työntekijää). Vuonna 2018 henkilötyövuosien kasvuun vaikuttivat mm. vuoden 2018 talousarviossa perustetut 19 uutta vakituista vakanssia ja vuoden 2018 aikana perustetut muut uudet vakanssit (mm. Pasalanpuiston päiväkot). Määräaikaisesti henkilömäärää lisäsi sosiaali- ja terveyskeskuksen alainen Lape-hanke.

Henkilötyövuodet lautakunnittain 2014-2018, 30.9.2019 ja TA2020

(Htv sis. palkallisen työssäolon ja poissaolon)

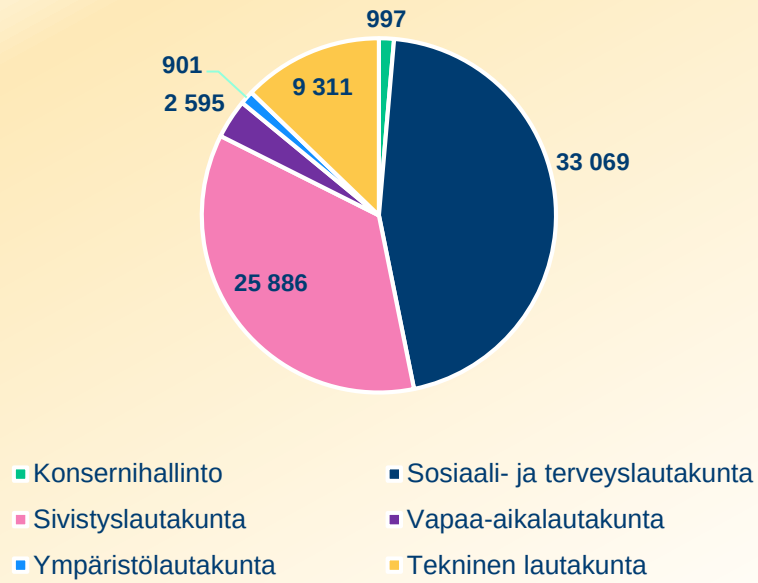
*Ympäristölautakunnan htv sis. teknisen lautakunnan lukuun.

Kunta-alan virka- ja työehtosopimukset ovat voimassa maaliskuun 2020 loppuun asti. Uudet sopimukset ovat neuvotteluvaiheessa ja tällä hetkellä niiden kustannusvaikutuksia ei voi vielä arvioida. Kilpailukyky sopimuksen mukaisesti vuonna 2019 lomarahoja on leikattu 30 %. Kilpailukyky sopimuksen vaikutus loppuu vuoteen 2019, minkä jälkeen lomarahat tulevat maksuun täysimääräisinä. Tämä nostaa osaltaan palkkakustannuksia vuodelle 2020 noin 1,2 %. Muiden työmarkkinaratkaisujen vaikutus palkkoihin on noin 0,5 % vuoteen 2019 verrattuna. Näiden yhteisvaikutus on 1,7 %, jonka lisäksi tulee uusien sopimusten kustannusvaikutukset.

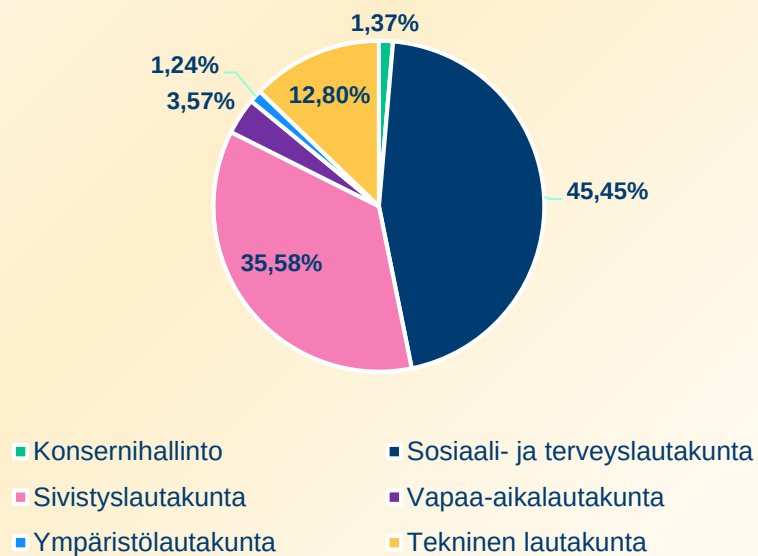
Raision kaupungin henkilöstökulujen arvioitu nousu on n. 2,0 % vuoden 2019 muutettuun talousarvioon verrattuna. Palkat ja palkkiot sisältävät myös kokouspalkkiot ja ansionmenetyskorvaukset. Taloussuunnitelmavuosien osalta henkilöstökulujen kasvuksi on arvioitu myös maltillinen 1,5 %.

KAUPUNKI YHTEENSÄ 1000 €	TP2018	TA2019	TAM2019	TA2020	TA2021	TA2022
Palkat ja palkkiot	54 750	56 001	56 591	57 903	58 771	59 653
Muutos-%	6,3 %	2,3 %	1,1 %	2,3 %	1,5 %	1,5 %
Eläkekulut	12 372	12 713	12 834	12 633	12 822	13 015
Muut henkilösivukulut	2 040	1 884	1 886	2 224	2 257	2 291
Henkilöstökulut yhteensä	69 162	70 598	71 311	72 759	73 851	74 958
Muutos-%	4,9 %	2,1 %	3,0 %	2,0 %	1,5 %	1,5 %

Henkilöstökulut lautakunnittain 2020, 1000 €

Henkilöstökulut lautakunnittain 2020,
%-osuus koko kaupungin henkilöstömenoista

7.5. Tuloslaskelma 2020-2022

	TP2018	TAM2019	TA2020/LTK	TA2020/KV	TS2021	TS2022
	1 000 €	1 000 €	€	€	1 000 €	1 000 €
Toimintatulot	42 762	39 941	40 230 551	40 620 551	41 433	42 262
Myyntitulot	23 173	22 095	22 208 786	22 208 786	22 653	23 106
Maksutulot	8 728	8 055	8 151 057	8 641 057	8 814	8 990
Tuet ja avustukset	3 320	2 183	1 580 872	1 580 872	1 612	1 645
Vuokratuotot	5 892	6 231	6 551 900	6 451 900	6 581	6 713
Muut toimintatulot	1 651	1 378	1 737 936	1 737 936	1 773	1 808
Toimintamenot	-166 275	-169 838	-172 906 971	-172 583 618	-175 172	-177 800
Henkilöstömenot	-69 162	-71 311	-72 943 544	-72 759 206	-73 851	-74 958
Palvelujen ostot	-75 578	-76 130	-78 327 391	-78 197 391	-79 370	-80 561
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-10 084	-10 153	-9 949 413	-10 061 398	-10 212	-10 366
Avustukset	-6 941	-7 385	-7 323 900	-7 323 900	-7 434	-7 545
Vuokrat	-4 064	-4 235	-4 756 246	-4 685 246	-4 756	-4 827
Muut toimintamenot	-445	-623	393 523	443 523	450	457
Toimintakate	-123 512	-129 897	-132 676 420	-131 963 067	-133 739	-135 538
Verotulot	99 208	98 933	103 484 000	103 484 000	106 692	109 359
Valtionosuudet	27 097	28 351	31 442 734	31 442 734	32 072	32 713
Rahoitustulot ja -menot	1 153	2 129	1 480 000	1 480 000	1 480	1 480
Korkotulot	648	628	631 000	631 000	631	631
Muut rahoitustulot	1 107	2 111	1 280 000	1 280 000	1 280	1 280
Korkomenot	-590	-610	-431 000	-431 000	-431	-431
Muut rahoitusmenot	-12	0	0	0	0	0
Vuosikate	3 946	-484	3 730 314	4 443 667	6 504	8 014
Poistot ja arvonalentumiset	-7 629	-7 358	-7 842 406	-7 842 406	-7 842	-7 842
Satunnaiset erät	0	1 633	0	0	0	0
Tilikauden tulos	-3 684	-6 208	-4 112 092	-3 398 739	-1 338	172
Poistoeron lisäys(-), vähennys(+)	0	0	203	203		
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-3 684	-6 208	-4 111 889	-3 398 536	-1 338	172

7.5.1. Tuloslaskelma, ulkoiset

Selite	TP2017	TP2018	TA2019	TA2020 LTK	TA2020 KH	TA2020
TULOSLASKELMA						
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	-22 651 403	-23 172 567	-22 344 666	-22 208 786	-22 208 786	-22 208 786
Maksutuotot	-8 214 834	-8 727 666	-7 712 015	-8 151 057	-8 641 057	-8 641 057
Tuet ja avustukset	-2 407 862	-3 319 542	-1 659 084	-1 580 872	-1 580 872	-1 580 872
Vuokratuotot	-5 676 374	-5 891 568	-5 930 920	-6 551 900	-6 451 900	-6 451 900
Muut toimintatuotot	-762 288	-1 650 903	-1 128 186	-1 737 936	-1 737 936	-1 737 936
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	-39 712 761	-42 762 246	-38 774 871	-40 230 551	-40 620 551	-40 620 551
TOIMINTAKULUT						
Palkat ja palkkiot	51 507 782	54 749 648	56 000 693	58 054 734	57 573 082	57 902 788
Eläkekulut	11 836 839	12 372 483	12 712 823	12 659 442	12 575 155	12 632 856
Muut henkilösivukulut	2 568 877	2 040 163	1 884 441	2 229 368	2 210 969	2 223 562
Henkilöstökulut yhteensä	65 913 498	69 162 294	70 597 957	72 943 544	72 359 206	72 759 206
Palvelujen ostot	71 910 525	75 578 210	76 244 211	78 327 391	78 197 391	78 197 391
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	9 250 378	10 083 794	10 153 121	9 949 413	10 061 398	10 061 398
Avustukset	7 221 480	6 941 353	7 384 600	7 323 900	7 323 900	7 323 900
Vuokrat	3 855 581	4 063 882	4 235 360	4 756 246	4 685 246	4 685 246
Muut toimintakulut	569 887	445 187	279 341	-393 523	-443 523	-443 523
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	158 721 349	166 274 720	168 894 590	172 906 971	172 183 618	172 583 618
TOIMINTAKATE	119 008 588	123 512 474	130 119 719	132 676 420	131 563 067	131 963 067
Verotulot	-99 575 669	-99 208 380	-104 002 000	-103 484 000	-103 484 000	-103 484 000
Valtionosuudet	-28 077 471	-27 096 583	-27 026 933	-31 442 734	-31 442 734	-31 442 734
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot	-616 334	-648 135	-628 000	-631 000	-631 000	-631 000
Muut rahoitustuotot	-971 039	-1 106 682	-1 130 000	-1 280 000	-1 280 000	-1 280 000
Korkokulut	886 888	589 549	610 000	431 000	431 000	431 000
Muut rahoituskulut	11 398	12 276				
VUOSIKATE	-9 333 639	-3 945 481	-2 057 214	-3 730 314	-4 843 667	-4 443 667
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunn.mukaiset poistot	7 175 816	7 629 358	7 357 679	7 842 406	7 842 406	7 842 406
Arvonalentumiset						
Satunnaiset erät						
Satunnaiset tuotot			-500 000			
Satunnaiset kulut						
TILIKAUDEN TULOS	-2 157 823	3 683 877	4 800 465	4 112 092	2 998 739	3 398 739
Poistoeron lis.(-)tai väh.(+)	-203	-203	-203	-203	-203	-203
Varausten lis.(-)tai väh.(+)						
Rahastojen lis.(-) tai väh.(+)						
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-2 158 026	3 683 674	4 800 262	4 111 889	2 998 536	3 398 536

7.5.2. Tuloslaskelma, ulkoiset ja sisäiset

Selite	TP2017	TP2018	TA2019	TA2020 LTK	TA2020 KH	TA2020
TULOSLASKELMA						
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	-31 686 277	-33 204 548	-30 829 377	-30 795 388	-30 819 388	-30 819 388
Maksutuotot	-8 483 797	-8 991 849	-7 837 815	-8 426 977	-8 916 977	-8 916 977
Tuet ja avustukset	-2 407 862	-3 319 542	-1 659 084	-1 580 872	-1 580 872	-1 580 872
Vuokratuotot	-18 560 783	-19 258 674	-19 692 439	-20 573 815	-20 508 815	-20 508 815
Muut toimintatuotot	-765 902	-1 650 903	-1 128 186	-1 737 936	-1 737 936	-1 737 936
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	-61 904 621	-66 425 516	-61 146 901	-63 114 988	-63 563 988	-63 563 988
TOIMINTAKULUT						
Palkat ja palkkiot	51 507 782	54 749 648	56 000 693	58 054 734	57 573 082	57 902 788
Eläkekulut	11 836 839	12 372 483	12 712 823	12 659 442	12 575 155	12 632 856
Muut henkilösivukulut	2 568 877	2 040 163	1 884 441	2 229 368	2 210 969	2 223 562
Henkilöstökulut yhteensä	65 913 498	69 162 294	70 597 957	72 943 544	72 359 206	72 759 206
Palvelujen ostot	81 179 492	85 832 975	84 825 722	87 158 913	87 052 913	87 052 913
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	9 288 874	10 125 203	10 182 121	9 980 413	10 092 398	10 092 398
Avustukset	7 221 480	6 941 353	7 384 600	7 323 900	7 323 900	7 323 900
Vuokrat	16 739 991	17 430 986	17 996 879	18 778 161	18 742 161	18 742 161
Muut toimintakulut	569 887	445 187	279 341	-393 523	-443 523	-443 523
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	180 913 222	189 937 998	191 266 620	195 791 408	195 127 055	195 527 055
TOIMINTAKATE	119 008 601	123 512 482	130 119 719	132 676 420	131 563 067	131 963 067
Verotulot	-99 575 669	-99 208 380	-104 002 000	-103 484 000	-103 484 000	-103 484 000
Valtionosuudet	-28 077 471	-27 096 583	-27 026 933	-31 442 734	-31 442 734	-31 442 734
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot	-616 334	-648 135	-628 000	-631 000	-631 000	-631 000
Muut rahoitustuotot	-971 039	-1 106 682	-1 130 000	-1 280 000	-1 280 000	-1 280 000
Korkokulut	886 888	589 549	610 000	431 000	431 000	431 000
Muut rahoituskulut	11 398	12 276				
VUOSIKATE	-9 333 626	-3 945 473	-2 057 214	-3 730 314	-4 843 667	-4 443 667
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunn.mukaiset poistot	7 175 816	7 629 358	7 357 679	7 842 406	7 842 406	7 842 406
Arvonalentumiset						
Satunnaiset erät						
Satunnaiset tuotot			-500 000			
Satunnaiset kulut						
TILIKAUDEN TULOS	-2 157 810	3 683 885	4 800 465	4 112 092	2 998 739	3 398 739
Poistoeron lis.(-)tai väh.(+)	-203	-203	-203	-203	-203	-203
Varausten lis.(-)tai väh.(+)						
Rahastojen lis.(-) tai väh.(+)						
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-2 158 013	3 683 682	4 800 262	4 111 889	2 998 536	3 398 536

7.5.3. Sisäiset ostot ja myynnit

	Ostot TP2018	Myynnit TP2018	Ostot TA2019	Myynnit TA2019	Ostot TA2020	Myynnit TA2020
1 <u>Konsernihallinto</u>	1 433 056	1 017 247	666 764	1 006 456	657 858	974 983
110 Konsernihallinto	1 433 056	1 017 247	666 764	1 006 456	657 858	974 983
Maksuliikenne- ja rahoituspalvelut		151 181		146 044		143 968
Kirjanpito- ja rahoituspalvelut		224 914		255 462		259 513
Henkilöstöhallinnon palvelut		183 927		181 624		237 336
Työterveyspalvelut		380 540		348 995		238 560
Työsuojelupalvelut		76 685		74 331		95 606
2 <u>Sosiaali- ja terveystaloutakunta</u>	5 680 486	873 875	5 922 196	111 000	6 061 928	107 100
210 Hallintopalvelut	144 801	2 543	145 876	0	146 748	0
215 Erikoissairaanhoidon palvelut	254	0	232	0	224	0
220 Vastaanottopalvelut	893 382	0	892 481	0	876 340	0
225 Kuntoutuspalvelut	145 829	0	143 788	0	193 933	0
230 Suun terveydenhuolto	323 959	0	336 397	0	410 093	0
235 Työterveyshuolto	201 259	774 484	0	0	0	0
Työterveyshuolto		774 484		0	0	0
240 Perhepalvelut	212 637	0	213 044	0	194 296	0
245 Aikuissosiaalityö	304 318	43	237 214	0	220 029	0
250 Vammais- ja hoivapalvelut	593 724	0	555 533	0	621 545	0
255 Aikuisten psykososiaaliset palvelut	129 166	0	159 241	0	143 683	0
260 Hoito- ja hoivapalvelut	2 731 156	96 805	3 067 559	111 000	3 020 233	107 100
Palveluasuminen		96 805		111 000		107 100
270 Työllisyyspalvelut	0	0	170 831	0	234 804	0
3 <u>Sivistyslautakunta</u>	9 246 262	52 010	9 256 394	36 810	9 258 804	36 000
310 Hallintopalvelut	48 872	0	49 673	0	51 385	0
315 Oppilashuolto	0	0	12 105	0	0	0
320 Lukio	879 528	21 048	867 193	20 000	824 984	18 000
Koulutilojen vuokrat		21 048		20 000		18 000
330 Perusopetus	5 493 321	30 962	5 257 411	16 810	5 199 374	18 000
Koulutilojen vuokrat		29 312		16 810		18 000
335 Rasio-opisto	46 166	0	63 522	0	67 775	0
340 Varhaiskasvatus	2 778 376	0	3 006 490	0	3 115 286	0
4 <u>Vapaa-aikalautakunta</u>	3 244 753	200 718	2 934 568	196 952	3 123 804	197 170
405 Vapaa-aikalautakunta	163	0	760	0	756	0
410 Kirjastopalvelut	337 052	0	337 126	0	356 418	0
420 Kulttuuripalvelut	216 780	8 344	200 021	8 000	258 992	6 000
Muun kulttuuritoiminnan vuokrat		7 812		8 000		6 000
430 Liikuntapalvelut	2 339 262	191 664	2 048 463	188 952	2 152 062	191 170
Sisäliikuntatilojen vuokrat		19 219		18 500		20 000
Ulkoliikuntapaikkojen vuokrat		22 260		22 000		17 350
Uimahallipalvelut		150 185		148 452		153 820
440 Nuorisopalvelut	351 496	710	348 198	0	355 576	0
5 <u>Ympäristölautakunta</u>	123 572	15 543	109 179	14 800	126 039	15 000
510 Ympäristö- ja rakennusvalvontapalvelut	123 572	15 543	109 179	14 800	126 039	15 000
Rakennusvalvontapalvelut		9 970		8 000		9 000
Ympäristönvalvontapalvelut		5 573		6 800		6 000
6 <u>Tekninen lautakunta</u>	3 935 136	21 503 873	3 482 929	21 006 012	3 715 004	21 613 184
610 Talous- ja hallintopalvelut	88 001	517 667	87 018	480 359	79 629	495 859
Palkkahallintopalvelut		356 426		332 394		391 515
Puhelinmaksut		64 534		53 022		0
Postimaksut		56 900		53 975		62 607
Työsuojelupalvelut		39 807		40 968		41 737
620 Tietohallintopalvelut	44 460	1 272 450	37 743	1 266 700	38 084	1 251 960
Tietohallintopalvelut		1 272 450		1 266 700		1 251 960
630 Tilapalvelut	1 509 000	16 489 863	1 744 106	16 996 017	1 777 800	17 284 899
Rakennusten vuokrat		12 448 734		12 875 703		13 153 749
Ruokapalvelut		4 041 129		4 120 314		4 131 150
640 Maankäyttöpalvelut	153 045	645 772	164 202	611 236	149 634	615 266
Kopiopalvelut		62 558		84 430		84 150
Maa- ja vesialueiden vuokrat		536 575		526 806		531 116
650 Kunnallistekniset palvelut	2 140 631	2 578 122	1 449 860	1 651 700	1 669 857	1 965 200
Joukkoliikenne		82 370		87 000		87 000
Kunnossapito ja hoito		128 000		122 000		124 000
Tuotanto ja logistiikka		2 321 289		1 413 700		1 723 200
Materiaalipalvelut		46 463		29 000		31 000
Yhteensä	23 663 266	23 663 266	22 372 030	22 372 030	22 943 437	22 943 437

7.6. Rahoituslaskelma 2020-2022

	TP2018	TAM2019	TA2020/LTK	TA2020/KV	TS2021	TS2022
	1 000 €	1 000 €	€	€	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta	2 632	-601	2 420 314	3 133 667	5 504	7 014
Vuosikate	3 946	-484	3 730 314	4 443 667	6 504	8 014
Satunnaiset erät	0	1 633	0	0		
Tulorahoituksen korjauserät	-1 314	-1 750	-1 310 000	-1 310 000	-1 000	-1 000
Investointien rahavirta	-6 454	-12 564	-10 123 000	-9 620 000	-11 295	-13 645
Investointimenot	-9 536	-14 819	-11 938 000	-11 435 000	-12 800	-15 150
Rahoitusosuudet investointimenoihin	255	0	0	0	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	2 827	2 255	1 815 000	1 815 000	1 505	1 505
Toiminnan ja investointien rahavirta	-3 822	-13 164	-7 702 686	-6 486 333	-5 791	-6 631
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset (sitova erä)	0	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten vähennykset	0	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten lisäykset	0	0	0	0	0	0
Lainakannan muutokset (sitova erä)	2 449	11 964	7 702 686	6 486 333	5 791	6 631
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	7 000	10 958	10 704 008	9 487 655	8 792	9 632
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-17 051	-2 401	-3 001 322	-3 001 322	-3 001	-3 001
Lyhytaikaisten lainojen muutos	12 500	3 408	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	2 259	1 200	0	0	0	0
Toimeksiantojen varojen ja po:n muutos	-20	0	0	0	0	0
Vaihto-omaisuuden muutos	10	0	0	0	0	0
Saamisten muutos	-553	0	0	0	0	0
Korottomien velkojen muutos	2 822	1 200	0	0	0	0
Rahoituksen rahavirta	4 708	13 164	7 702 686	6 486 333	5 791	6 631
Rahavarojen muutos	886	0	0	0	0	0
<i>Rahavarojen muutos</i>						
<i>Rahavarat 31.12.M€</i>	5 294					
<i>Rahavarat 1.1. M€</i>	4 408					

7.7. Investoinnit

7.7.1. Yhteenvedo investoinneista 2020-2022

Käyttöomaisuusinvestoinnit, €	TP2017	TP2018	TAM2019	TA2020 LTK	TA2020 KV	TS2021	TS2022
Konsernihallinto	0	0	0	30 000	30 000	0	0
Sosiaali- ja terveyslautakunta	323 340	208 725	312 540	316 000	316 000	0	0
Ympäristölautakunta	0	0	0	0	0	0	0
Sivistyslautakunta	185 986	93 968	0	60 000	60 000	0	0
Vapaa-aikalautakunta	89 691	94 264	225 000	83 000	83 000	0	0
Tekninen lautakunta	233 565	215 591	109 000	493 000	190 000	0	0
Seudullinen joukkoliikenne	69 555	42 208	42 000	41 000	41 000	0	0
Käyttöomaisuusinvestoinnit yhteensä	902 137	654 755	688 540	1 023 000	720 000	0	0
Muut investoinnit:							
Maan hankinta							
Maan osto	1 310 069	558 945	5 500 000	2 500 000	2 500 000	2 500 000	2 500 000
Maan myynti (hankintahinta+myyntivoitto=luovutustulot)	-708 487	-1 822 183	-1 755 000	-1 755 000	-1 755 000	-1 505 000	-1 505 000
netto	601 583	-1 263 237	3 745 000	745 000	745 000	995 000	995 000
Satunnainen tulo			-500 000				
Osakkeet ja osuudet							
Menot	0	0	0	0	0	0	0
Osakkeiden myynti (luovutustulot)	0	-1 001 425	0	0	0	0	0
Menot (vesiyhtiö)	1 997 500	0	0	0	0	0	0
Osakkeet ja osuudet yhteensä	1 997 500	-1 001 425	0	0	0	0	0
Vapaa-aikalautakunnan rakentamisinvestoinnit	0	0	440 000	275 000	275 000	0	0
Kunnallistekniikan investoinnit yhteensä	2 274 361	3 177 081	5 140 000	5 290 000	5 290 000	8 100 000	7 200 000
Talonrakentamisinvestoinnit (brutto) yhteensä	7 327 396	4 996 920	2 900 000	2 700 000	2 500 000	2 050 000	5 350 000
Pihojen perusparannus	99 983	148 255	150 000	150 000	150 000	150 000	100 000
Investoinnit yhteensä	13 911 446	9 535 956	14 818 540	11 938 000	11 435 000	12 800 000	15 150 000
Investointeihin kohdistuvat tulot	-1 322 487	-3 082 333	-2 255 000	-1 815 000	-1 815 000	-1 505 000	-1 505 000
Nettoinvestoinnit	12 588 959	6 453 623	12 563 540	10 123 000	9 620 000	11 295 000	13 645 000

7.7.2. Investointihankkeet 2020-2024

INVESTOINTIHANKKEET 2020-2024							
1010 Kiinteä omaisuus							
Selite	KUST.ARPIO	TA LTK	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
Inv.tulot		-505 000	-505 000	-505 000	-505 000		
Inv.menot		2 500 000	2 500 000	2 500 000	2 500 000		
Inv. netto		1 995 000	1 995 000	1 995 000	1 995 000		
1020 Koha käyttöomaisuus							
Selite	KUST.ARPIO	TA LTK	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
Inv.tulot							
Inv.menot		71 000	71 000				
Inv. netto		71 000	71 000				
1100 Sote käyttöomaisuus							
Selite	KUST.ARPIO	TA LTK	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
Inv.tulot							
Inv.menot		316 000	316 000				
Inv. netto		316 000	316 000				
1300 Sila käyttöomaisuus							
Selite	KUST.ARPIO	TA LTK	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
Inv.tulot							
Inv.menot		60 000	60 000				
Inv. netto		60 000	60 000				
1600 Vala käyttöomaisuus							
Selite	KUST.ARPIO	TA LTK	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
Inv.tulot							
Inv.menot		83 000	83 000				
Inv. netto		83 000	83 000				
1651 Kirjastotalon muutostyöt							
Selite	KUST.ARPIO	TA LTK	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
Inv.tulot							
Inv.menot		70 000	70 000				
Inv. netto		70 000	70 000				
1652 Kerttulan yl.urh.kent. katsomo							
Selite	KUST.ARPIO	TA LTK	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
Inv.tulot							
Inv.menot		75 000	75 000				
Inv. netto		75 000	75 000				
1653 Kuntoratojen perusparannus							
Selite	KUST.ARPIO	TA LTK	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
Inv.tulot							
Inv.menot		100 000	100 000				
Inv. netto		100 000	100 000				
1654 Vaisaaren koulun alueen 3-vaihe							
Selite	KUST.ARPIO	TA LTK	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
Inv.tulot							
Inv.menot		30 000	30 000				
Inv. netto		30 000	30 000				
2050 Konevarikko käyttöomaisuus							
Selite	KUST.ARPIO	TA LTK	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
Inv.tulot							
Inv.menot		413 000	110 000				
Inv. netto		413 000	110 000				
3008 Teollisuus- ja kauppa-alueet							
Selite	KUST.ARPIO	TA LTK	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
Inv.tulot							
Inv.menot		100 000	100 000	100 000	100 000		
Inv. netto		100 000	100 000	100 000	100 000		

411 Hanke: 3013 Perusparannus							
Selite	KUST.ARvio	TA LTK	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
Inv.tulot							
Inv.menot		350 000	350 000	200 000	200 000		
Inv. netto		350 000	350 000	200 000	200 000		
3014 Taitorakenteet							
Selite	KUST.ARvio	TA LTK	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
Inv.tulot							
Inv.menot		350 000	350 000	300 000	300 000		
Inv. netto		350 000	350 000	300 000	300 000		
3015 Raisiontien silta							
Selite	KUST.ARvio	TA LTK	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
Inv.tulot							
Inv.menot				2 500 000	1 500 000		
Inv. netto				2 500 000	1 500 000		
3025 Kuuanlaakso							
Selite	KUST.ARvio	TA LTK	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
Inv.tulot							
Inv.menot		520 000	520 000	100 000			
Inv. netto		520 000	520 000	100 000			
3026 Järviniitty							
Selite	KUST.ARvio	TA LTK	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
Inv.tulot							
Inv.menot		550 000	550 000	500 000	600 000		
Inv. netto		550 000	550 000	500 000	600 000		
3027 Kantokangas							
Selite	KUST.ARvio	TA LTK	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
Inv.tulot							
Inv.menot		100 000	100 000	100 000	200 000		
Inv. netto		100 000	100 000	100 000	200 000		
3034 Isojen ojien kunnostus							
Selite	KUST.ARvio	TA LTK	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
Inv.tulot							
Inv.menot		100 000	100 000	100 000	100 000		
Inv. netto		100 000	100 000	100 000	100 000		
3037 Kisakylä							
Selite	KUST.ARvio	TA LTK	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
Inv.tulot							
Inv.menot		400 000	400 000				
Inv. netto		400 000	400 000				
3038 Yksityistiet							
Selite	KUST.ARvio	TA LTK	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
Inv.tulot							
Inv.menot		300 000	300 000				
Inv. netto		300 000	300 000				
3039 Maksanpelto							
Selite	KUST.ARvio	TA LTK	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
Inv.tulot							
Inv.menot					300 000		
Inv. netto					300 000		
3100 Suunnittelu							
Selite	KUST.ARvio	TA LTK	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
Inv.tulot							
Inv.menot		350 000	350 000	350 000	350 000		
Inv. netto		350 000	350 000	350 000	350 000		

3200 Kadut, liikenneturvallisuus							
Selite	KUST.ARvio	TA LTK	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
Inv.tulot							
Inv.menot		500 000	500 000	500 000	500 000		
Inv. netto		500 000	500 000	500 000	500 000		
3202 E18-hanke/keskusta							
Selite	KUST.ARvio	TA LTK	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
Inv.tulot							
Inv.menot		250 000	250 000	2 000 000	2 000 000		
Inv. netto		250 000	250 000	2 000 000	2 000 000		
3300 Katuvalaistus							
Selite	KUST.ARvio	TA LTK	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
Inv.tulot							
Inv.menot		350 000	350 000	350 000	350 000		
Inv. netto		350 000	350 000	350 000	350 000		
3400 Päälystykset							
Selite	KUST.ARvio	TA LTK	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
Inv.tulot							
Inv.menot		500 000	500 000	500 000	500 000		
Inv. netto		500 000	500 000	500 000	500 000		
3450 Raisiojoen patoturvallisuus							
Selite	KUST.ARvio	TA LTK	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
Inv.tulot							
Inv.menot		300 000	300 000	300 000			
Inv. netto		300 000	300 000	300 000			
3500 Viheralueet							
Selite	KUST.ARvio	TA LTK	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
Inv.tulot							
Inv.menot		270 000	270 000	200 000	200 000		
Inv. netto		270 000	270 000	200 000	200 000		
4010 Hankesuunnittelu							
Selite	KUST.ARvio	TA LTK	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
Inv.tulot							
Inv.menot		100 000	100 000	100 000	50 000	50 000	50 000
Inv. netto		100 000	100 000	100 000	50 000	50 000	50 000
4306 Hakinmäen päiväkot							
Selite	KUST.ARvio	TA LTK	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
Inv.tulot							
Inv.menot	2 000 000						100 000
Inv. netto	2 000 000						100 000
4313 Petäsmäen päiväkot							
Selite	KUST.ARvio	TA LTK	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
Inv.tulot							
Inv.menot	1 200 000						100 000
Inv. netto	1 200 000						100 000
4402 Friisilän koulun per.p. *							
Selite	KUST.ARvio	TA LTK	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
Inv.tulot							
Inv.menot	2 430 000	600 000	600 000				
Inv. netto	2 430 000	600 000	600 000				
4405 Kaanaan koulun per.p.							
Selite	KUST.ARvio	TA LTK	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
Inv.tulot							
Inv.menot	8 000 000			100 000	3 950 000	3 950 000	
Inv. netto	8 000 000			100 000	3 950 000	3 950 000	

4413 Vaisaaren koulu per.p.							
Selite	KUST.ARPIO	TA LTK	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
Inv.tulot							
Inv.menot		200 000	200 000	250 000			
Inv. netto		200 000	200 000	250 000			
4706 Uintikeskus Ulpukan per.p.							
Selite	KUST.ARPIO	TA LTK	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
Inv.tulot							
Inv.menot	13 000 000				100 000	300 000	3 000 000
Inv. netto	13 000 000				100 000	300 000	3 000 000
4812 Kesärannan majoitusrakennus *							
Selite	KUST.ARPIO	TA LTK	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
Inv.tulot							
Inv.menot	600 000	200 000	200 000				
Inv. netto	600 000	200 000	200 000				
5010 Peruskorjaukset							
Selite	KUST.ARPIO	TA LTK	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
Inv.tulot							
Inv.menot		1 200 000	1 000 000	1 200 000	850 000	850 000	850 000
Inv. netto		1 200 000	1 000 000	1 200 000	850 000	850 000	850 000
6010 Kiinteät rakenteet ja laitteet							
Selite	KUST.ARPIO	TA LTK	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
Inv.tulot							
Inv.menot		80 000	80 000				
Inv. netto		80 000	80 000				
7010 Kiinteistöjen pihatyt							
Selite	KUST.ARPIO	TA LTK	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
Inv.tulot							
Inv.menot		150 000	150 000	150 000	100 000	100 000	100 000
Inv. netto		150 000	150 000	150 000	100 000	100 000	100 000
8010 Sisäilmakorjaukset							
Selite	KUST.ARPIO	TA LTK	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
Inv.tulot							
Inv.menot		400 000	400 000	400 000	400 000	400 000	400 000
Inv. netto		400 000	400 000	400 000	400 000	400 000	400 000
Yhteensä							
Selite	KUST.ARPIO	TA LTK	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
Inv.tulot		-505 000	-505 000	-505 000	-505 000		
Inv.menot	27 230 000	11 938 000	11 435 000	12 800 000	15 150 000	5 650 000	4 600 000
Inv. netto	27 230 000	11 433 000	10 930 000	12 295 000	14 645 000	5 650 000	4 600 000
* Tähdellä merkittyjen hankkeiden kokonaiskustannusarvio ja toteuttamisvuodet ovat sitovia. Hanke voi käyttää vuosittain kokonaiskustannusarvion puitteissa määrärahaa sen mukaan, kun hankkeen eteneminen vaatii. Lopullinen hankkeen vuosittainen määrärahan käyttö vahvistetaan jälkikäteen valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä.							

7.7.3. Käyttöomaisuusirtaimistojen hankintaesitykset

Konsernihallinto

Hankinnan nimi	Perustelu	€ (alv. 0 %)	Projekti
Seudullinen joukkoliikenne: rahastus- ja matkustajainformaatiojärjestelmän uusiminen.		41.000	911026
Valtuustosalin esitystekniikka, siirrettävä videonäyttö		30.000	911028
	Yhteensä	71.000	

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta

Suun terveydenhuolto

Hankinnan nimi	Perustelu	€	Projekti
Hammashoitoyksikkö (unit) rtg-koneella Raisioon	Vanhimmat yksiköt yli 10 v vanhoja, huoltokustannukset nousevat ja toimintavarmuus kärsii. Varosien saatavuus epävarmaa. Vuosittainen investointi.	42.000	921224
Desinfektori välinehuoltoon	Yli 10 vuotta vanhan laitteen uusinta. Korjauskustannukset olleet viime aikoina suuria. Välinehuolto huolehtii koko Raision terveydenhuollon välinehuollosta.	16.000	921225
Autoklaavi välinehuoltoon	Vanhan n 15 vuotta käytössä olleen laitteen uusinta. Nykyinen laite ei enää täytä uusimpia autoklaavin laatuvaatimuksia. Korjauskustannukset suuria. Välinehuolto huolehtii koko Raision terveydenhuollon välinehuollosta.	25.000	921226
	Yhteensä	83.000	

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta

LifeCare yhteiset

Hankinnan nimi	Perustelu	€	Projekti
Terveys LifeCaren lakisääteiset uudet osiot	Uudet lait, mm. GDPR ja muu tietosuojalainsäädäntö vaatii laajoja muutoksia ohjelmistoihin	130.000	921223
	Yhteensä	130.000	

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta

LifeCare

Hankinnan nimi	Perustelu	€	Projekti
Selainlaboratorion Arkistointi-ominaisuus	Uuden ominaisuuden Selainlaboratoriota laboratoriolähetteen tekemiseen ja vastausten katsomiseen käyttävät asiakkaat pystyvät arkistomaan laboratoriolähteet Kantaan, josta ovat myös kansalaisten saatavilla. Arkistointi on mahdollista myös mikrobiologian ja osin myös patologian lähetille. Myös kesto- ja sarjalähteet arkistoituvat. Lähteet arkistoituvat samana asiakirjana kuin vastaukset.	10.000	921231
	Yhteensä	10.000	

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta

Hoito- ja hoivapalvelut

Hankinnan nimi	Perustelu	€	Projekti
Lifecare-optimointi ja Lap-scare	Kyseessä ohjelmiston päivittäminen, ilman päivit-ystä ohjelmisto ei ole käyttökelpoinen.	35.000	921227
Rai-rajapinta	Nyt asiakastiedot Rai-järjestelmän ja Lifecare-ohjelmiston välillä viedään manuaalisesti. Rajapin-nan avulla tietojen siirto tapahtuisi sähköisesti.	32.000	921228
WiSDOM DS desinfiointilaite = sininen valo	Laite pienvälineiden ja laitteiden desinfiointiin sairaalassa. Useimmat bakteerit säilyvät elottomilla pinnoilla hengissä (välineissä, joita kuljetellaan potilas-huoneesta/kansliasta toiseen). Kolmen min-utuin ohjelma, ei vahingoita herkkiäkään materi-aaleja.	10.000	921229
Hulvelan uuden talon kun-toilulaitteet	Motomed (2) ja NuStep	16.000	921230
	Yhteensä	93.000	

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta

Yhteenveto

Palvelu	Hankintakohde	Hankinta-määrä	Investointimeno	Projekti
LifeCare yhteiset	Terveys LifeCaren lakisäätöiset uudet osiot		130 000 €	921223
Suun terveydenhuolto	Hammashoitoyksikkö (unit) rtg-koneella	1	42 000 €	921224
	Desinfektori välinehuoltoon	1	16 000 €	921225
	Autoklaavi välinehuoltoon	1	25 000 €	921226
Yhteensä			83 000 €	
Hoito- ja hoivapalvelut	LifeCare-optimointi ja Laps Care		35 000 €	921227
	Rai-rajapinta		32 000 €	921228
	WiSDOM DS (desinfiointilaite = sininen valo)		10 000 €	921229
	Hulvelan uuden talon kuntoilulaitteet		16 000 €	921230
Yhteensä			93 000 €	
LifeCare	Selainlaboratorion Arkistointi-ominaisuus		10 000 €	921231
			€	
Yhteensä			10 000 €	
YHTEENSÄ			316 000 €	

Sivistyslautakunta

Hankinnan nimi	Perustelu	€ (alv. 0 %)	Projekti
Opetuksen demolab	Lukion, perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen käyttöön suunniteltu opetustila jonka tarkoituksena on kokeilla ja testata uusia kaluste-, tila ja laiteratkaisuja	60.000	931327
	Yhteensä	60.000	

Vapaa-aikalautakunta

Hankinnan nimi	Perustelu	€ (alv. 0 %)	Projekti
Kirjaston Martinsalin auditorion esityskaluston uusiminen	Nykyinen esityskalusto on v.1999 ja on käyttöikänsä päässä. Laitteistossa on jatkuvasti vikoja, mm. äänet ovat menneet useamman kerran kesken esitysten.	28.000	941667
Kesärannan majoitustilan kalusteet	Siirto tämän vuoden käyttöomaisuusirtoimistosta 30.000 € Uuden majoitusrakennuksen, huoneiden sängyt, kaapit, pöydät ja tuolit. Oleskelutilan sekä terassin kalusteet. Kalusteet eivät kuulu neet rakennusurakkaan.	40.000	941658
Kerttulan urheilukentän tulostaulu	Jalkapallon ja amerikkalaisen jalkapallon tulostaulu keskusurheilukentälle.	15.000	941668
	Yhteensä	83.000	

Vapaa-aikalautakunta

RAKENTAMISINVESTOINTIESITYKSET

KIRJASTOPALVELUT

Kirjastotalon muutostyöt:

koulujen ryhmättila, korvaava työhuone + asiakasryhmättila, hiljaisen lukutilan

akustointi **70 000 € Hanke 1651**

LIIKUNTAPALVELUT

Kerttulan yleisurheilukentän katsomo **75.000 € Hanke 1652**

Kerttulan yleisurheilukentän suorituspaikat on peruskorjattu 2019. Katsomon uudistaminen ei mahtunut kilpailutettuun peruskorjausurakkaan. Kentän katsomorakenne on vanha eikä enää turvallinen. Katsomon kapasiteetti on n. 500 hlöä jonka alle voidaan sijoittaa kylmää varastotilaa.

Kuntoratojen, Vetikko ja Vaisaari perusparannus **100.000 € Hanke 1653**

Kuntoratojen pohjan vahvistaminen ja reuna-alueiden karsiminen, LED-valaistus. Kerttulan kuntorata on perusparannettu seuraavaksi käytetyimmät ovat Vetikko ja Vaisaari. Tavoitteena on saada kaikki valaistut kuntoradat lähivuosina LED-valaistuksen piiriin.

Vaisaaren koulualueen 3 –vaihe **30.000 € Hanke 1654**

Hiekkakentän perusparannus myös jääkenttäkäyttöön, valaistus, pienpelikentät olemassa olevan koripallokentän viereen ja Multigolfrata (frisbeegolf ja puistogolf), 9 -väylää puistoalueelle.

Yhteensä 275.000 €

Tekninen lautakunta

Hankinnan nimi	Perustelu	€ (alv. 0 %)	proj.nro
Kameravalvontajärjestelmä ja -laitteet	Kameravalvontajärjestelmää kehitetään ja laajennetaan lisääntyvän ilkeivallan ja varkauksien vähentämiseksi sekä henkilöturvallisuuden parantamiseksi. Samalla kameravalvonnan käytettävyyttä parannetaan liittämällä kiinteistöihin hajautettuja kameravalvontajärjestelmiä keskustallentimeen.	50.000	966010
Kulunvalvonta- ja lukitusjärjestelmä	Vanhentuneet kulunvalvonta- ja lukitusjärjestelmän uusiminen.	30.000	966014
Keräävä ruohonleikkuri	Vaihto uudempaan. Korvaa vanhan huonokuntoisen. Ruohonleikkureita käytetään korkeamman laatutason puistojen hoidossa. Alemman laatutason alueiden hoito on kilpailutettu.	30.000	962085
Murskaava ruohonleikkuri	Vaihto uudempaan. Korvaa vanhan huonokuntoisen. Ruohonleikkureita käytetään korkeamman laatutason puistojen hoidossa. Alemman laatutason alueiden hoito on kilpailutettu.	20.000	962086
Tukkikärryt	Vaihto uudempaan. Korvaa vanhan huonokuntoisen. Tukkikärryjä käytetään mm. taajamametsien hoidossa. Taajamametsien hoito joudutaan tekemään käsitoinä.	25.000	962087
Pakettiauto	Pakettiauton vaihto uudempaan autoon.	35.000	962088
	Yhteensä	190.000	

7.7.4. Kaupungin ja vesihuollon investointiohjelma 2020-2022

Hanke	Vuosi							Hankekust. (kaikki vuodet)		
		2020 kadut	2020 vh ¹⁾	2021 kadut	2021 vh ¹⁾	2022 kadut	2022 vh ¹⁾	katu	Vh	yhteensä
	Omakotialueet									
3025	Kuuanlaakso, 2020: vaihe 2+3+4/5 (52 AO-tonttia)	520	350	100	100			830	740	1 570
3026	Järviiniitty, 2020: vaihe 3/5	550	500	500	550	600	450	2 235	2 090	4 325
3037	Kisakylä, 2020: vaihe 2/2	400	500					1 095	1 280	2 375
3039	Makslanpelto					300	300	300	300	600
3200	Kadut (sitomattomat kohteet)	300	300	300	300	300	300			
		1 770	1 650	900	950	1 200	1 050			
	Yritysalueet									
3008	Teollisuus- ja kauppa-alueet (sitomattomat kohteet)	100	100	100	100	100	100			
3040	Raisionkaaren jatke (sis. alikulku) ³⁾ Tela poisti hankkeen 22.10.2019 § 139	900	80	1 000	100			1 900	180	2 080
3027	Kantokangas	100		100		200	200	700	440	1 140
		200	100	200	100	300	300			
	Muut investointihankkeet									
3013	Perusparannus							1 375	1 800	3 175
	Kauri, 2020: vaihe 3+4/4	350	350							0
	Ounelantien alue (katu yht. 520 000 €, vh yht. 780 000€)			200	250	200	250			0
3014	Taitorakenteet (alikulukäytävät)	350		300		300		1 550	0	1 550
3015	Raisiontien silta			2 500		1 500		4 000	0	4 000
3021	Pumppaamoiden saneeraus		100		100		100			
3034	Isojen oijen kunnostus	100		100		100		500	0	500
3038	Yksitystiet	300						450	0	450
3100	Suunnittelu	350	270	350	270	350	270			
3200	Liikennevalot	90		90		90				
3200	Liikenneturvallisuus	110		110		110				
3202	E18-hanke /keskusta	250	100	2 000	1 000	2 000	2 000	4 750	3 100	7 850
3300	Katuvalaistus (rakennus- ja saneerauskohteet)	350		350		350				
3400	Päällystykset	500		500		500				
3450	Raisionjoen patoturvallisuus	300		300				600	0	600
3500	Viheralueet									
	Puistojen rakentaminen, saneeraus	80		80		80				
	Venesatama	120		50		50				
	Leikkikenttien rakentaminen, saneeraus	70		70		70				
	Yhteensä	5 290	2 570	8 100	2 670	7 200	3 970			

¹⁾ Suunnittelun perusteella arvioidut Raision Vesi Oy:n kustannukset

¹⁾ Suunnittelun perusteella arvioidut Raision Vesi Oy:n kustannukset

7.7.5. Kunnallisteknisten investointien hankekohtaiset perustelut 2020

Omakotialueet

3025 Kuuanlaakso (520.000 €)

Kuuanlaakson asemakaava-alue on kokonaan uuden kunnallistekniikan rakentamista. Alueen rakentaminen on alun perin suunniteltu toteutettavaksi viidessä osassa. Ensimmäinen osa on rakennettu vuonna 2018. Seuraavassa vaiheessa rakennetaan osat 2,3 ja 4. Näin saadaan 52 uutta AO-tonttia. Esitetyllä aikataulutuksella alue valmistuu kokonaisuudessaan nopeammin, jolloin pitkällä rakennusajalla ei rasiteta alueelle jo rakentaneita.

Kustannusarvioiden mukaan koko Kuuanlaakson katujen rakentaminen maksaa noin 850.000 euroa. Vuoden 2020 investointisuunnitelmassa esitettyjen osien 2–4 rakentaminen maksaa 520.000 euroa.

Hankkeen toteuttamisen edellytyksenä on, että Raision Vesi Oy osallistuu siihen vesihuollon rakentamisen osalta.

3026 Järviiniitty (550.000 €)

Järviiniityn asemakaava-alue on pääosiltaan saneerauskohde, jossa katusaneerauksen lisäksi uusitaan huonokuntoista viemäriverkostoa sekä täydennetään hulevesiverkostoa. Alueelle rakentuu myös kokonaan uusia katuja vesihuoltoineen. Hanke on tarkoitettu toteuttamaan kokonaisuudessaan viidessä osassa. Kustannusarvioiden mukaan Järviiniityn katujen rakentaminen maksaa noin 2,1 milj. euroa.

Alueen kunnallistekniikkaa on rakennettu vuosina 2018 ja 2019. Seuraavina rakentamiskohteina ovat Ristijärvenkatu, -kuja ja -polku, Silmukatu sekä Järviiniityntien loppuosa. Näiden toteuttaminen maksaa 550.000 €. Uusia AO-tontteja saadaan 15 kpl, joista yksi on yksityinen tontti.

Hankkeen toteuttamisen edellytyksenä on, että Raision Vesi Oy osallistuu siihen vesihuollon rakentamisen osalta.

3037 Kisakylä (400.000 €)

Kisakylän asemakaava-alueella on rakentaminen aloitettu vuonna 2018. Vuonna 2019 on rakennettu Kerttulantien eteläinen kiertoliittymä sekä Kisakatu ja Loimukatu.

Kisakylän alueen viimeisenä rakennuskohteena ovat osa Kerttulantietä ja pohjoinen kiertoliittymä sekä Kaupinkatu ja Tenavakatu. Rakentamisen yhteydessä saadaan kaksi uutta AP-tonttia.

Hankkeen toteuttamisen edellytyksenä on, että Raision Vesi Oy osallistuu siihen vesihuollon rakentamisen osalta.

3039 Maksilanpelto (vuonna 2022 300.000 €)

Maksilanpellon asemakaava on vahvistunut vuonna 2017. Alue on osittain saneerauskohde, mutta suurimmaksi osaksi se on uuden kunnallistekniikan rakentamista. Uusia AO-tontteja alueelta saadaan yhteensä 38 kpl, näistä 19 kpl on yksityisiä tontteja.

Hankkeen toteuttamisen edellytyksenä on, että Raision Vesi Oy osallistuu siihen vesihuollon rakentamisen osalta.

Maksilanpelto on tarkoitus toteuttaa Kuuanlaakson ja Järviniityn alueiden jälkeen.

3200 Kadut, sitomattomat kohteet (300.000 €)

Hankkeen määrärahojen kohdentamisesta päättää tekninen lautakunta talousarviovuoden aikana. Hankkeeseen sisältyy kevyenliikenteen väylien rakentaminen (100.000 euroa) sekä varaus kadunrakennuskohteille, joiden rakentamis-tarve ilmenee talousarviovuoden aikana (200.000 euroa).

Osa kohteista voi edellyttää, että Raision Vesi Oy osoittaa osaltaan rahoituksen kyseisille kohteille.

Hankkeen 3200 määrärahavarausta on perusteltu lisää myöhemmin kohdassa "Liikenneturvallisuus, liikennevalot"). Hankkeen 3200 kokonaissumma on yhteensä 500.000 euroa.

Yritysalueet

3008 Teollisuus- ja kauppa-alueet, sitomattomat kohteet (100.000 €)

Hankkeeseen varataan määräraha talousarviovuoden aikana esiin tulevien kadunrakennuskohteiden rakentamiseen. Määrärahan käytöstä kohteisiin päättää tekninen lautakunta.

Katurakentamista koskevan määrärahan käytön edellytyksenä on, että tarvittaessa Raision Vesi Oy osoittaa tarvittavan määrärahan vastaavien kohteiden vesihuollon rakentamiseen.

3027 Kantokangas (100.000 €)

Kantokankaan asemakaava-alueen vuonna 2018 rakennettujen katujen päällystys- ja viimeistelytyöihin varattu määräraha.

Muut investointihankkeet

3013 Perusparannus (350.000 €)

Kaurin alueella on tehty katujen ja vesihuollon perusparannusta sekä rakennettu hulevesiverkostoa vuosina 2018 ja 2019. Koko alueen saneerauskustannukset ovat yhteensä 1.875.000 euroa, joista katurakentamisen osuus on 740.000 euroa ja vesihuollon 1.135.000 euroa.

Saneeraus on suunniteltu tehtäväksi neljässä osassa. Jotta Kaurin alue saadaan nopeammin kokonaan valmiiksi, tehdään hankkeen loppuosat 3 ja 4 eli koko Aaponkuja samanaikaisesti. Kadun rakentamiseen varataan 350.000 euron määräraha vuodelle 2020.

Hankkeen toteuttamisen edellytyksenä on, että Raision Vesi Oy osallistuu siihen vesihuollon rakentamisen osalta.

Ounelantien alueen vesijohto- ja jätevesiverkosto on huonokuntoista, eikä alueella ole kattavaa hulevesijärjestelmää. Kadut ovat samoin huonokuntoisia ja painuneita. Lisäksi alueen asemakaavassa Vihtiläntie jatkuu Parrutielle. Nyt ajoneuvoliikenne käyttää Pyölinkujaa, joka on aivan liian kapea ja huonokuntoinen. Vihtiläntien rakentaminen asemakaavan mukaiseksi mahdollistaisi Pyölinkujalta ja Parrutielta Ihalantielle liittymisen ja Pyölinkuja voitaisiin muuttaa kaavan mukaiseksi kevyen liikenteen väyläksi puisto-osuudella.

Koko alueen saneerauskustannukset ovat yhteensä 1.300.000 euroa, joista katurakentamisen osuus on 520.000 euroa ja vesihuollon 780.000 euroa. Saneeraus on suunniteltu tehtäväksi kolmessa osassa. Toteutus aloitetaan, kun Kaurin alue on valmistunut.

Hankkeen toteuttamisen edellytyksenä on, että Raision Vesi Oy osallistuu siihen vesihuollon rakentamisen osalta.

3014 Taitorakenteet (350.000 €)

Raision kaupungin hallinnassa olevat alikulkukäytävät on kuntokartoitettu ja niiden korjaustarpeet on todettu. Määrärahalla on tarkoitus suorittaa tarkempia tarkastuksia sekä saneerata yksi alikulkukäytävä. Vuonna 2019 on kunnostettu Raision kirkon kohdan alikulkukäytävä.

3015 Raisiontien silta (vuonna 2021 2.500.000 €)

Vt 8:n ylittävä Raisiontien silta on kuntoarvioissa osoittautunut erittäin huonokuntoiseksi ja uusimistarve on suuri. Samassa yhteydessä olisi mietittävä Raisionjoen ylittävän sillan yhdistämistä em. siltaan. Suunnittelussa on huomioitava mahdollisesti tuleva joukkoliikennekaista. Suunnittelussa on myös varauduttava mahdolliseen ramppiin vt 8:lle. Rakentaminen voisi alkaa aikaisintaan vuonna 2021, hanke suunnitellaan vuonna 2020.

3034 Isojen ojien kunnostus (100.000 €)

Raision alueella on viisi merkittävää ojaa, jotka toimivat hulevesien purkuvesistöinä. Järvenojan ja Piuhanojan vanha ojitussuunnitelma on päivitettävänä. Suunnitelman perusteella ojia tullaan kunnostamaan talousarviomäärärahalla. Kokonaisuudessaan ojien kunnostaminen edellyttää ojatoimitusten tekemistä.

3038 Yksityistiet (300.000 €)

Hanke käsittää yksityisteiden parantamistöitä, jotta ne voidaan luovuttaa tienhoitokunnille 2020. Työ on aloitettu 2019 ja työtä jatketaan vuonna 2020.

3100 Suunnittelu (350.000 €)

Hanke sisältää konsulttitoimistoilta ostettavia suunnittelu-, mittaus- ja tutkimustöitä.

Katujen ja vesihuollon suunnittelu tehdään yhdessä Raision Vesi Oy:n kanssa. Katujen osuudeksi suunnittelusta arvioidaan 350.000 euroa ja Raision Veden osuudeksi 270.000 euroa.

3200 Liikenneturvallisuus, liikennevalot (200.000 €)

Hankkeen määrärahojen kohdentamisesta päättää tekninen lautakunta talousarviovuoden aikana. Hankkeeseen sisältyy liikenneturvallisuutta parantavien kohteiden rakentamista (110.000 euroa) sekä liikennevalojen saneerausta (90.000 euroa).

Hankkeen 3200 määräraha-avausta on aiemmin perusteltu kohdassa "Kadut, sitomattomat kohteet". Hankkeen kokonaissumma on 500.000 euroa.

Nuorisovaltuusto on ehdottanut Eeronkujan liikenteen järjestelyiden parantamista, erityisesti turvallisuuden näkökulmasta. Kevyt liikenne alueella lisääntyy uuden liikuntapuiston ja ylipainehallin myötä. Tekninen keskus esittää toimenpiteitä turvallisuuden parantamiseksi ja tuo ne vuoden aikana erikseen teknisen lautakunnan päätettäväksi.

3300 E18-hanke (250.000 €)

Parhaillaan on käynnissä E18-tien parantamisen tiesuunnitelman laadinta Raision keskustan kohdalla ja sen on tarkoitus valmistua syksyllä 2020. E18-hanke edellyttää kaupungilta vahvaa edunvalvontaa kaikkiin hankkeen osapuoliin nähden. E18-hankkeen Raisionlahden kohdan tiesuunnittelun on määrä käynnistyä vuoden 2020 aikana ja myös tämä suunnittelu vaatii kaupungin panostusta sekä henkilöresurssin että suunnittelun valmiuden osalta.

3300 Katuvalaistus (350.000 €)

Hanke sisältää rakennus- ja saneerauskohteiden valaistuksen. Uudistettavissa kohteissa käytetään led-tekniikkaan pohjautuvaa valaistusta.

3400 Päällistykset (500.000 €)

Hanke sisältää kuntokartoituksen perusteella valittujen katujen uudelleen päällistykset ja ajoratamaalaukset.

3450 Raisionjoen patoturvallisuus (300.000 €)

Raisionjoen säännöstelypadot ovat käyneet tarpeettomiksi vedenhankinnan loputtua Raisionjoesta. Patojen betoniset rakenteet ovat rapautuneet ja ne vaativat runsaasti kunnossapitoa, jotta ne eivät muodostuisi suuremmiksi turvallisuusriskeiksi.

Yhteishankkeena Elyn kanssa toteutetaan säännöstelypatojen luonnonmukaistaminen. Hanke saa myös valtionavustusta.

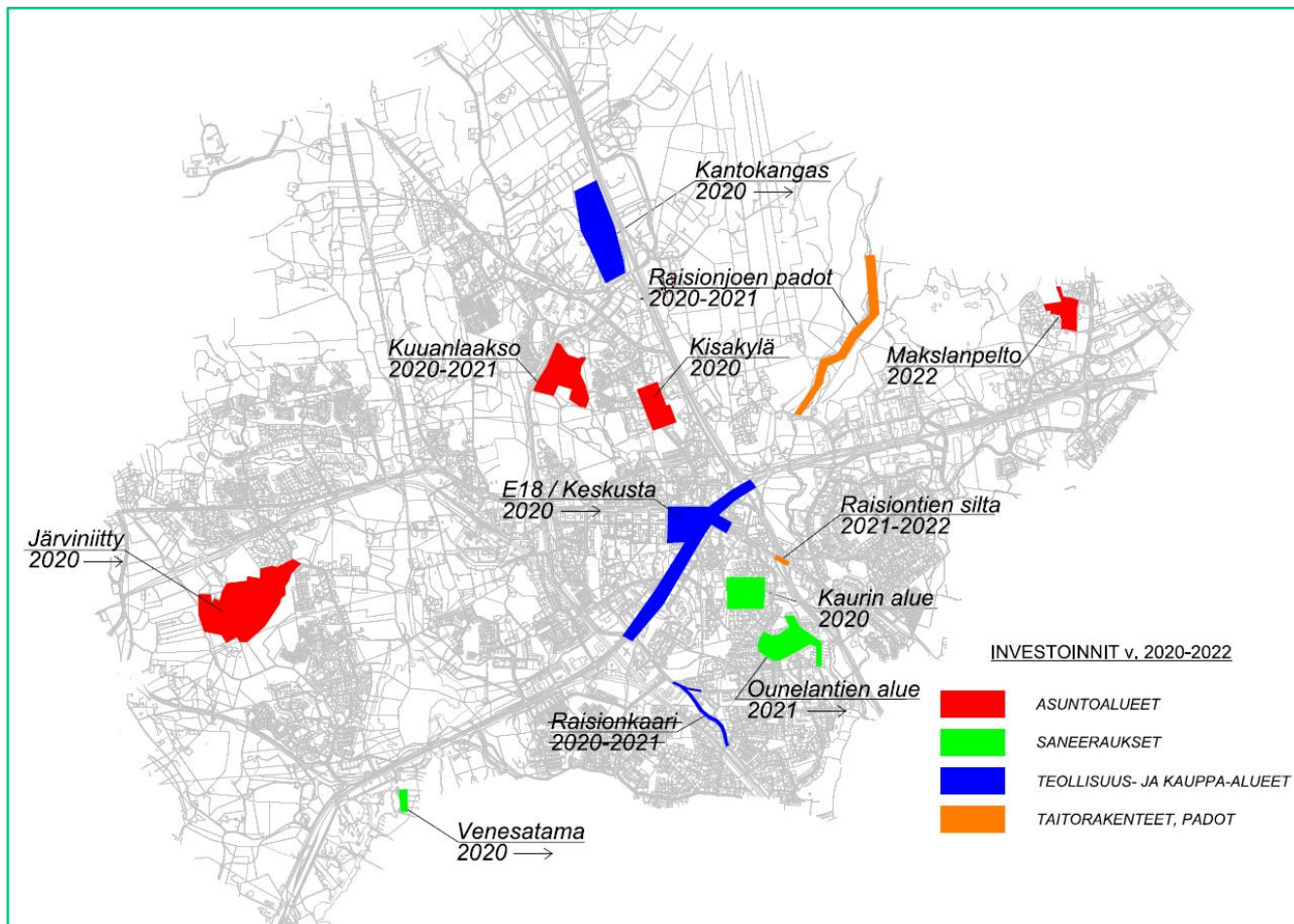
Suunnitelmissa viisi patorakennetta (alajuoksulta yläjuoksulle päin lueteltuna: Huhko, Hintsa, Myllypato, Hintsa-Lähteenmäki ja Merttelä) muutetaan luonnonmukaisiksi pohjapadoiksi ja koskialueita palautetaan näkyviin. Lisäksi rakennetaan uusi pohjapato Hintsa-Lähteenmäen padosta yläjuoksulle päin. Muutoksilla parannetaan joen ekologista tilaa kalojen vaellusesteiden poistuessa ja edesautetaan Raisionjokilaakson kehittämistä ulkoilu- ja virkistysalueena.

3500 Viheralueet (270.000 €)

Puistokohteista Alppiruusuipuiston rakentaminen jatkuu, lisäksi Kisakylän kiertoliittymien yhteydessä sijaitsevan Hala-vapuiston rakentaminen aloitetaan. Itäniityntien viherkaista ja Ikean kiertoliittymä peruskorjataan istutusten osalta.

Leikkipaikkakohteita saneerataan eli rikkoutuneita laitteita vaihdetaan ja tarvittaessa laitteita lisätään.

Venesatamassa jatketaan B-laiturin lankkuseinän uusimista, parannetaan laituralueen kameravalvontaa ja rakennetaan uusi laituri (120.000 €).

7.7.6. Talonrakentamishjelma 2020-2024

Hanke-numero	Hankkeen nimi	2020		2021		2022		2023		2024		2020-2024		Kokonais-kustannukset
		menot	tulot	menot	tulot	menot	tulot	menot	tulot	menot	tulot	menot	tulot	
4010	Hankesuunnittelu	100		100		50		50		50		350	0	
4306	Hakimäen päiväkodin perusparannus tai uudisrakennus									100		100	0	2000
4313	Petäsmäen päiväkodin perusparannus									100		100	0	1200
4402	Friisilän koulun perusparannus*	600										600	0	2 430
4405	Kaanaan koulu uudisrakennus (tai perusparannus)			100		3 950		3 950				8 000	0	8 000
4413	Vaisaaren koulu, hankeselvitys ja muut toimenpiteet	200		250								450	0	
4706	Uintikeskus Ulpuksen perusparannus (tai uudisrakennus)					100		300		3 000		3 400	0	13 000
4812	Kesärannan leiri- ja kurssikeskus, majoitusrakennuksen uusiminen*	200										200	0	600
5010	Peruskorjaukset	1 000		1 200		850		850		850		4 750	0	
7010	Kiinteistöjen pihatyöt	150		150		100		100		100		600	0	
8010	Sisäilmakorjaukset	400		400		400		400		400		2 000	0	
Bruttomenot ja -tulot yhteensä		2 650	0	2 200	0	5 450	0	5 650	0	4 600	0	20 550	0	
Nettomenot yhteensä		2 650		2 200		5 450		5 650		4 600		20 550		
* Monivuotinen hanke, jonka kokonaiskustannusarvio ja toteuttamisvuodet ovat sitovia														
4405 Kaanaan koulurakennuksen hankekokonaisuuteen vaikuttaa palveluverkkoselvityksestä tulevat tiedot ja tehtävät lisäselvitykset / -tutkimukset												4 110	Kokonaiskustannukset / vuosi	
4413 Vaisaaren koulun teknisen siiven- ja koulurakennuksen hankekokonaisuuteen vaikuttaa palveluverkkoselvityksestä tulevat tiedot ja tehtävät lisäselvitykset / -tutkimukset														

-Koulujen perusparannuksissa on huomioitava kouluverkko uudistus.

7.7.7. Talonrakentamishojelman 2020-2024 hankekohtaiset perustelut

Yleisesti voidaan todeta, että talonrakentamishojelmaan esitetyt määrärahat eivät sisällä mahdollisia irtaimiston hankintakustannuksia.

4010 Hankesuunnittelu

Määrärahaa on varattu kunkin talousarviovuoden aikana esille tuleviin ennalta arvaamattomiin uusiin tilahankkeisiin liittyvien hanke- ja luonnossuunnitelmien, erilaisten tutkimusten, selvitysten ja kartoitusten sekä kustannusarvioiden laatimista varten. Hankesuunnittelun laajuuteen vaikuttaa palveluverkkoselvityksestä tulevat tiedot ja rakennuksiin tehtävät lisäselvitykset / -tutkimukset.

Tukiasuntojen moduuliratkaisujen hankesuunnitteluun korvamerkitään 100 000 euroa. Hankesuunnitelman tulee olla valmis 31.5.2020 mennessä.

4306 Hakinmäen päiväkodin perusparannus (tai uudisrakennus)

Hakinmäen päiväkoti on rakennettu vuonna 1978. Laajennus ja muutostöitä vanhaan osaan on tehty vuonna 1989 ja sen jälkeen muita saneeraus ja tilamuutoksia eri vuosina. Päiväkodin kerrosala on 897 k-m².

Kiinteistöstä on tehty kuntoarvio ja kosteuskartoitus 2.5.2018. Kiinteistössä tehdään seuraavan viiden vuoden aikana kunnossapito- ja huoltokorjausta, jonka jälkeen tulisi suorittaa laajamittainen koko kiinteistöä kattava perusparannus tai korvaava uudisrakennus.

4313 Petäsmäen päiväkodin perusparannus

Petäsmäen päiväkoti on rakennettu vuonna 1987. Kiinteistössä on tehty saneeraus ja kunnossapitokorjauksia eri vuosina mutta kiinteistön peruskorjaus on tekemättä. Päiväkodin kerrosala on 888 k-m².

Kiinteistössä tehdään seuraavan viiden vuoden aikana kunnossapitopito- ja huoltokorjausta, jonka jälkeen tulisi suorittaa laajamittainen koko kiinteistöä kattava perusparannus.

*4402 Friisilän koulun perusparannus

Raision kaupunginvaltuuston 13.11.2017 hyväksymään talousarvioon 2018 sisältyvässä talonrakentamishojelmassa 2018–2022 on varattu Friisilän koulun perusparannusta varten määrärahaa vuosille 2018–2020 seuraavasti:

- ta-18	830.000 €
- ta-19	1.000.000 €
- ts-20	600.000 €
- yhteensä	2.430.000 €

Kaupunginhallitus antoi Friisilän koulun perusparannushankkeelle aloitusluvan 21.5.2018 jonka kokonaiskustannusarvio (2.430.000 euroa) ja toteuttamisvuodet ovat sitovia. Hanke voi käyttää kokonaiskustannusarvion puitteissa määrärahaa sen mukaan, kun hankkeen eteneminen vaatii. Lopullinen hankkeen vuosittainen määrärahan käyttö vahvistetaan jälkikäteen valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä.

Friisilän koulun keittiön perusparannus ja IV-koneiden uusiminen toteutettiin kokonaisurakkana sisältäen ilmanvaihto-, putki-, sähkö- ja rakennustöiden suorittamisen. Vuoden 2018 aikana toteutettavien töiden osalta työt aloitettiin 4.6.2018 koulujen kesäloman alkaessa.

Vuoden 2018 aikana tehtiin seuraavat perusparannustyöt:

- keittiön perusparannus ja IV-koneiden uusiminen
- uuden IV-konehuoneen rakentaminen
- liikuntasalin ja auditorion perusparannus
- 6 luokan perusparannus
- sisäpihan salaoja- ja sadevesijärjestelmien perusparannus
- kasvillisuuden poistaminen rakennuksen läheltä

Vuoden 2019 aikana tehtiin seuraavat perusparannustyöt:

- 10 luokan perusparannus
- tuulikaappien ja eteistilojen perusparannus
- sähköjärjestelmien osittainen uusiminen
- piha-alueen parantaminen
- vesikaton ja julkisivujen kunnostamisen aloittaminen

Suunnitelmissa on seuraavien rakennusosien korjaaminen tai uusiminen vuoden 2020 aikana:

- julkisivujen kunnostaminen
- 2 luokan, ruokalan, opettaja huoneen rakenteiden tiivistäminen sekä pinnoitteiden uusiminen

- liikuntasalin IV-koneet

Hankkeen toteuttamisella ei ole vaikutusta kiinteistön ylläpitomenoihin käyttötaloudessa.

4405 Kaanaan koulun uudisrakennus (tai perusparannus)

Kaanaan koulu on rakennettu kolmessa eri vaiheessa vuosien 1958, 1963 ja 2001 aikana. Kiinteistössä on tehty sisäilma- ja kosteustekninen kuntotutkimus syksyllä 2003 ja kuntotutkimus mahdollista perusparannusta varten 7.5.2019.

Vuosina 1958 ja 1963 valmistuneet koulun osat ovat tulossa elinkaarensa päähän ja niissä tulisi toteuttaa laajamittainen perusparannus tai korvaava uudisrakennus. Hankkeen toteuttaminen edellyttää jonkinlaisten väistöilojen hankkimista. Koulun perusparannukselle on laadittu alustava kustannusarvio, joka on 6,6 M€. Uuden koulurakennuksen (2500 m²) kustannusarvio on 8,0 M€.

Sivistyskeskus on laatimassa palveluverkkoselvitystä 2018–2019 aikana. Kaanaan koulun kokonaistilannetta arvioidaan kyseisen selvityksen kohdalla. Kokonaisarviointissa ja hankesuunnittelussa on otettava huomioon rakennuksen elinkaari ja toiminnallisuus pitkällä tähtäimellä (ops.) ja päiväkodin keittiön yhteiskäyttö. Hankkeen kustannusarvio ja aikataulu tulevat tarkentumaan suunnittelun edetessä.

4413 Vaisaaren koulu, hankeselvitys ja muut toimenpiteet

Vaisaaren koulua on perusparannettu viidessä eri vaiheessa vuosien 1995–2007 välisenä aikana. Teknisen työn siipi on jäänyt ilman laajamittaista perusparannusta. Koulun päärakennuksen kerrosala on 6912 k-m². Teknisen työn siiven nykyinen kerrosala on 774 k-m² ja siihen liittyvän ulkovaraston kerrosala 62 k-m². Teknisen siiven rakennuksesta tehtiin sisäilma- ja rakennetutkimus (10.6.2019) käytön turvallisuuden varmistamiseksi. Teknisen työn rakennuksen katsottiin olevan rakenteiltaan ja kunnoiltaan sellainen, että rakennusta ei voida luotettavalla tavalla kohtuullisin kustannuksin korjata. Tämän vuoksi on sovittu, että nykyisissä teknisen työn ja kuvaamataidon tiloissa ei jatketa opetusta lukukaudella 2019–2020. Teknisen työn ja kuvaamataidon opetus on siirretty väistötiloihin.

Koko koulun alueella on vuosien aikana tehty useita sisäilmakorjauksia ja muita kunnossapitotoimenpiteitä. Korjaustoimenpiteistä huolimatta henkilökunnalta ja oppilailta on tullut ilmoituksia sisäilmanlaadusta ja siihen liitetystä oireilusta.

Vaisaaren koulun 7800 brm² (sis. tekninen työ) mahdollisesta perusparannuksesta on laadittu alustava kustannuslaskenta tavoitehinta-arvio laskentajärjestelmällä, joka on 17,5 M€. Uuden yläkoulun rakentamiskustannusten nykyisillä laajuustiedoilla arvioidaan olevan noin 20,0 M€. Kustannusarvioon ei sisälly rahoitus- ja tonttikustannukset, eikä irtaimisto.

Sivistyskeskus on laatimassa palveluverkkoselvitystä 2018–2019 aikana. Vaisaaren yläkoulun kokonaistilannetta arvioidaan kyseisen selvityksen kohdalla. Teknisen siiven uudisrakennuksen hankesuunnittelu toteutetaan koko yläkoulua kattavalla hankeselvityksellä, palveluverkkoselvitys huomioiden. Hankekokonaisuus, kustannusarvio ja aikataulu tulevat tarkentumaan esiselvitysten ja suunnittelun edettyä. Vuoden 2020 määräraha kohdennetaan hankeselvityksiin, suunnitteluun, rakenne- ja kuntotutkimuksiin sekä tutkimuksista mahdollisesti tuleviin kiireellisiin korjauksiin tai muihin tarvittaviin muutostoimenpiteisiin.

4706 Uintikeskus Ulpukan perusparannus (tai uudisrakennus)

Uintikeskus Ulpukasta on laadittu kuntoarvioraportti, joka on päivätty 29.8.2016. Kuntoarvio perustuu kiinteistön silmämääräiseen, ainetta rikkomattomaan tarkastukseen. Jatkossa tarpeelliseksi nähtävien kuntotutkimusten tulosten ja erillisen suunnittelun perusteella sekä mahdollisen perusparannushankkeen laajuuden ja ajoituksen tarkentuessa kustannusennuste 13,0 milj. euroa tulee tarkentumaan. Uudisrakennuksen mahdollisuutta ja sen kustannuksia kartoitetaan.

***4812 Kesärannan leiri- ja kurssikeskus, majoitusrakennuksen uusiminen**

Kaupunginvaltuusto päätti talousarviossaan vuodelle 2019, että Kesärannan kurssi- ja leirikeskukselle varataan 600.000 euron määräraha ja, että hanke pyritään toteuttamaan ns. ranskalaisena urakkana. Urakkamuodossa hankkeen hinta on kiinteä ja kilpailu käydään kokonaan laatuperusteilla. Kaupunginhallitus päätti 15.4.2019, että hanke toteutetaan kaupunginvaltuuston päättämällä tavalla talousarviossa varatulla määrärahalla ja hanke toteutetaan ns. ranskalaisena urakkana. Tarjouspyyntöasiakirjat on hyväksytty teknisessä lautakunnassa 11.6.2019 ja urakoitsija valinta tehty 10.9.2019.

Hanke voi käyttää kokonaiskustannusarvion puitteissa määrärahaa sen mukaan, kun hankkeen eteneminen vaatii. Lopullinen hankkeen vuosittainen määrärahaikäyttö vahvistetaan jälkikäteen valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä.

Majoitusrakennus on rakennettu vuonna 1980, jossa on 8 x 4 hengen huonetta. Erillinen päärakennus jossa on koulutus- / ruokailutila, keittiö, wc, alakerrassa pukuhuoneet 2 kpl, suihku- ja saunatilat 2 kpl, wc 2 kpl, kesäaikana kiosk. Kesäaikana saunat ovat myös yleisökäytössä ma–su klo 14–19. Alueella on yleinen uimaranta, 2 laituria, 2 grillikatosta, käymälät/bajamajat, leikkikenttä, nurmialue, hiekkakenttä sekä leirintäalue, jonka yhteydessä myös heikkokuntoinen vahtimestarin mökki.

Käyttäjinä ovat nuorisopalvelujen leiri-, retki- ja pienryhmätoiminta, koulujen leirikoulut, kaupungin työyhteisöt, raisiolaisten nuorisoyhdistysten ja urheiluseurojen sekä muiden raisiolaisten yhdistysten ryhmät ja yksityistilaisuudet.

Nuorisopalvelujen omat kesäleirit päiväleireinä 4 vk á 40 lasta ja yöpyvinä leireinä ympärivuoden 10 ryhmää á 8–28 hlöä yöpyy 2–4 vrk kerrallaan.

Yöpymisvuorokausia ja käyntejä

2015:	2524 vrk	kävijöitä 6421
2016:	2231 vrk	kävijöitä 3780
2017:	2904 vrk	kävijöitä 3630

Kesärannan majoitusrakennus on teknisesti ja toiminnallisesti varsin huonossa kunnossa. Määräraha kohdennetaan majoitusrakennuksen uudisrakentamiseen ja olemassa olevan rakennuksen purkamiseen.

Nykyisen majoitusrakennuksen koko on 160 k-m². Uuden majoitusrakennuksen koko tulisi olemaan alustavan tilaohjelman mukaan noin 220 k-m². Suunnittelussa huomioidaan myös piha-alueen toiminnallisuuden parempi hyödyntäminen ja esteettömyys.

Hankkeen toteuttamisella ei ole oleellista vaikutusta kiinteistön ylläpitomenoihin.

5010 Peruskorjaukset

Pienemmät peruskorjauskohteet nimetään aina vuosittain tilapalvelujen työohjelman käsittelyn yhteydessä joulukuussa teknisessä lautakunnassa.

7010 Kiinteistöjen pihatyöt

Kiinteistöjen pihatyökohteet nimetään aina vuosittain tilapalvelujen työohjelman käsittelyn yhteydessä joulukuussa teknisessä lautakunnassa.

8010 Sisäilmakorjaukset

Kiinteistöjen sisäilmakorjauskohteet nimetään aina vuosittain tilapalvelujen työohjelman käsittelyn yhteydessä joulukuussa teknisessä lautakunnassa. Osa määrärahasta tulee kohdentaa äkillisiin ja ennakkoimattomiin sisäilmakorjauksiin.

8. Käyttötalous ja sitovat tavoitteet lautakunnittain

8.1. Kaupunginhallitus

8.1.1. Strategiset ja sitovat tavoitteet

Elinvoimainen Raisio	
Raisio on houkutteleva ja elinvoimainen kaupunki. Erinomainen sijainti, avoimet työpaikat, monipuolinen ja kohtuuhintainen asuntotarjonta, hyvät palvelut, harrastusmahdollisuudet sekä viihtyisä asuinympäristö ovat vetovoimaisen Raision tunnusmerkkejä.	
TAVOITTEET	TOIMENPITEET JA MITTARIT
Asukasluku kasvaa. Vaikutetaan Raision houkuttelevuutta lisääviin vetovoimatekijöihin ja mielikuviiin. Uudet asuntoalueet tiivistävät kaupunkirakennetta ja sijoittuvat hyvien liikenneyhteyksien varrelle. Raisiossa tarjotaan kohtuuhintaisia vuokra-asumisen vaihtoehtoja.	Asukasluku kasvaa 120 / vuosi strategiakauden ajan. Asukas- ja mielikuvatutkimukset, raportointi Kaavoitusohjelma hyväksytään vuosittain kaupunginhallituksessa. Vuokra-asuntojen osuus 25 % asuntojen hallintamuotojakaumasta. Keskivuokra ARA-tuetut 11,27 €/m², vapaarahoitteiset 11,61 €/m². Vuokrataso ei nouse suhteessa Varsinais-Suomen keskivuokraan.
Raisio tarjoaa yrityksille yhden Suomen parhaista toimintaympäristöistä. Raisiossa on kilpailukykyinen yritystonttivaranto ja yritysten on helppo löytää tietoa Raision sijoittumismahdollisuuksista. Palveluhenkisyys, nopeus ja tasapuolisuus määrittävät toimintatapaa yritysysteistyössä.	
TAVOITTEET	TOIMENPITEET JA MITTARIT
Yritys- ja työpaikkatontteja on tarjolla monipuolisiin tarpeisiin. Yritysvetovoiman lisäämiseksi laaditaan vuosittain markkinointisuunnitelma. Kaupunki vahvistaa elinkeinoresurssia. Tehdään säännöllistä yhteistyötä paikallisten yrittäjien kanssa. Yritysvaikutuksia arvioidaan vuosittain.	Yritysalueista on ajantasaiset kehittämissuunnitelmat, päivitys vuosittain. Markkinointisuunnitelman päivitys Elinkeinotoiminnan markkinointiin ja muihin palveluihin käytetyt resurssit 35 000 € Elinkeinotoimintaan käytetty kokonaisresurssi (toimintakate) 339 140 € Raportoidaan osana elinkeinopoliittista katsausta. Raportoidaan osana elinkeinopoliittista katsausta.

Hyvinvoiva Raisio

Raisio kannustaa ja motivoi kaupunkilaisia hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen. Raisiossa monipuolisista liikunnan, kulttuurin ja muun vapaa-ajantoiminnan edellytyksistä huolehditaan kaikki ikäryhmät huomioiden. Raisio on yhteisöllinen kaupunki. Erilaiset elämäntilanteet huomioidaan kaupungin tarjoamissa mahdollisuuksissa.

TAVOITTEET	TOIMENPITEET JA MITTARIT
Hyvinvointia ja terveyden edistämistä koordinoidaan laaja-alaisesti kaupungissa. Liikunnan edellytyksistä huolehtiminen näkyy laajasti eri toimialojen toiminnassa. Liikuntapaikkojen käyttäjämäärä kasvaa. Peruskoulun jälkeen jokaisella on opinto-, työpaikka tai muu jatkosuunnitelma. Tuetaan nuorten pysymistä jatko-opinnoissa. Nuorten päihteidenkäyttöä ennaltaehkäistään. Raisio tukee paikallisen yhdistystoiminnan, vapaaehtoistyön ja paikallisen kulttuurin toimintaedellytyksiä.	Raportoidaan toimenpiteistä. Hyvinvointikertomuksessa tarkastellaan vuosittain väestön terveyden ja hyvinvoinnin tilaa. Hyvinvointikertomuksen käsittely valtuustossa vuosittain Kuvaus toimenpiteistä (arvio toteutumisesta) Liikuntapaikkojen käyttö. Kaikki arvioidut käynnit yhteensä (n. 1 000 000) Yhtään nuorta ei jää vuosittain ilman jatkopaikkaa. Raportoidaan toteutumisesta. Kuvaus toimenpiteistä

Palvelut kohdennetaan asiakastarpeiden mukaisesti ja palvelutarpeen muutoksia ennakoidaan. Paikallisella palveluosaamisella haetaan vaikuttavuutta ja kustannustenhallintaa.

TAVOITTEET	TOIMENPITEET JA MITTARIT
Laaditaan palveluverkkoselvitys varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palvelutarpeen ennakointiseksi. Varhaiskasvatus- ja perusopetussuunnitelmissa määritetään toimialan kehittämistavoitteet. Ennakoivalla ikäihmisten hoidolla vähennetään ympärivuorokautisen hoidon tarvetta.	Palveluverkkoselvitys toteutettu vuoden 2019 aikana. Toimenpideohjelman mukaiset kehittämissuunnitelmat toteutetaan vuoden 2020 aikana. Toimenpideohjelmassa määritellään varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen toiminnan tulevat kehittämistavoitteet ja niiden toteuttaminen. Tehostetussa palveluasumisessa ja pitkäaikaislaitoshoidossa olevien yli 75-v. peittävyys. TP2018- peittävyys 8,07 %. Tavoite TA 2020 7,5%

Oikea-aikaisilla perusterveydenhuollon palveluilla vähennetään erikoissairaanhoidon käyttöä.	Erikoissairaanhoidon poliklinisten käyntien ja hoitovuorokausien määrä vähenee. TP2018 Raision poliklinikkakäynnit 52 055 ja vuodeosastohoitopäivät 12 101 Ruskon poliklinikkakäynnit 13 000 ja vuodeosastohoitopäivät 2 063 Tavoite TA 2020: vähentää käyntejä ja hoitopäiviä.
Kehittyvä Raisio	
Digitaalisuus, ympäristöystävällisyys ja joustavat liikenneratkaisut ovat kehittyvän Raision tunnusmerkkejä. Kaupunki valmistautuu E18-tiehankkeen toteuttamisvaiheeseen. Joukkoliikennettä kehitetään osana Turun seudun joukkoliikenteen runkoverkoston kehittymistä huomioiden asukasluvun kasvu sekä asuinalueiden ja työpaikkojen sijoittuminen. Lähiympäristön viihtyisyyttä lisätään. Raisio kehittää digitaalisia palveluja kaikilla toimialoilla.	
TAVOITTEET	TOIMENPITEET JA MITTARIT
Valtio aloittaa E18-hankkeen toteuttamisen 2021. E18-hankkeen edellyttämät asemakaavat vahvistuvat ajoissa. Kuntalaiset ja yritykset pidetään informoituna E18-hankkeesta. Kuntalaisten osallisuutta hankkeen suunnittelussa edistetään. Seurataan matkustajamäärien kehitystä. Osallistutaan seudullisen joukkoliikenteen runkoverkoston kehittämiseen. Perustetaan digitaalisten palveluiden kehittämistä koordinoiva työryhmä. Valmistaudutaan maakuntauudistukseen. Tehdään tehokasta edunvalvontaa valtion suuntaan E18-hankkeen kustannusten jaosta.	Kuvaus hankkeen etenemisestä Asemakaava valmistuu 2020. Kuvaus toimenpiteestä (tilaisuudet, työpajat yms.) Kuvaus osallisuustoimenpiteistä Kausikorttimatkojen määrä kasvaa 2 % vuoteen 2019 verrattuna. Vuoden 2020 tavoite on 575 000 matkaa / vuosi. Kuvaus toimenpiteistä Kuvaus toimenpiteistä Osallistutaan maakunnalliseen valmisteluun, edustaja väliaikaishallinnossa Edunvalvontamateriaalit ajantasaiset E18-hankkeen edellyttämän tiesuunnitelman valmistumisen edesauttaminen

Tasapainoinen talous ja hyvinvoiva henkilöstö

Kaupunkikonsernin talous on tasapainossa ja kaupungin vuositulos ylijäämäinen.

TAVOITTEET	TOIMENPITEET JA MITTARIT
Kaupungin vuositulos on ylijäämäinen.	Kaupungin vuositulos > 0
Konsernivelelän kasvu hyväksytään kuluvalle valtuustokaudella suurten investointien toteuttamiseksi.	Kaupungin vuosikate > 4 M€ Konsernin vuosikate > 11 M€ Kaupungin kertynyt yli/alijäämä > 5 M€ Kaupungin kertynyt yli/alijäämä per asukas > 200 eur/asukas
Kaupunkikonsernin talous on tasapainossa	Konsernin lainamäärä < 100 M€ Konsernin lainamäärä per asukas < 4162 eur/asukas Konsernin suhteellinen velkaantuneisuus < 50 %
Konserniohjausta vahvistetaan	Konserniyhteisöille asetetaan vuositavoitteet tunnusluvin. Konserniyhtiöiden raportointia konsernijohtolle lisätään.

Raision kaupungilla on maine hyvänä työnantajana ja kaupunki edistää henkilöstön työhyvinvointia.

TAVOITTEET	TOIMENPITEET JA MITTARIT
Henkilöstön hyvinvoinnin edistämistä resursoidaan. Henkilöstön fyysistä ja henkistä hyvinvointia lisääviä toimenpiteitä kartoitetaan ja toteutetaan.	Tavoitteiden edistämiseksi käynnistetään työpaikkakohtaisten hyvinvointisuunnitelmien laatintaa, kuvaus toimenpiteistä.
Sairauspoissaoloja vähennetään	Työpaikan ilmapiiri (Kunta 10) Työnantajan suositteluinen (Kunta 10) Selvitetään mahdollisuudet uusien indikaattoreiden käyttöön. Sairauspoissaolojen määrän väheneminen 2 % vuodessa. Sairauspoissaoloja v. 2018 18,32 pv/htv, v. 2017 17,32 pv/htv (muutos/nousu v. 2017 – 2018 11%)
Yksityiskohtaisemmat tavoitteet henkilöstön hyvinvoinnin osalta määritetään henkilöstöstrategiassa.	Seurataan henkilöstöstrategian toteutumista.

Talous (ulkoiset)			
Vuosi	Menot	Tulot	Netto
TP2016	-5 591 242 €	2 492 117 €	-3 099 125 €
TP2017	-5 607 649 €	2 536 123 €	-3 071 526 €
TP2018	-5 818 077 €	3 726 981 €	-2 091 096 €
TAM2019	-6 387 364 €	3 501 903 €	-2 885 461 €
TA2020	-5 864 181 €	3 331 600 €	-2 532 581 €

Henkilöstö			
Vuosi	Henkilöstökustannukset*	Vakanssien määrä	Henkilötyövuodet (htv)
TP2016	-1 246 467 €	23	18,5
TP2017	-1 274 800 €	20	20,40**
TP2018	-1 529 277 €	24	24,5
TAM2019	-1 665 511 €	24	25,3
TA2020	-996 827 €	23	24,0

Palvelujen ostot ulkoa (€)	
Vuosi	Palvelujen ostot
TP2016	-3 860 266 €
TP2017	-4 004 227 €
TP2018	-4 093 233 €
TAM2019	-4 334 924 €
TA2020	-4 437 143 €

Aineet ja tarvikkeet (€)	
Vuosi	Aineet ja tarvikkeet
TP2016	-48 050 €
TP2017	-55 584 €
TP2018	-64 730 €
TAM2019	-33 381 €
TA2020	-40 231 €

Vuokrat (€)	
Vuosi	Vuokrat
TP2016	-1 357 €
TP2017	-895 €
TP2018	-1 650 €
TAM2019	-1 095 €
TA2020	-895 €

*Luvuissa on mukana konsernihallinnon oman henkilöstön palkkojen lisäksi kokouspalkkiot ja ansionmenetyskorvaukset.

**Henkilötyövuosissa ja henkilöstökustannuksissa on huomioitu kirjanpidon siirtyminen konsernihallintoon (4,5 htv).

Olennaiset talousarvioon vaikuttavat huomiot

- Henkilöstöhallinto: henkilöstöhallinnon htv-raportoinnin kehittäminen, Tunnista ajoissa -hanke*
- Elinkeinopolitiikka: elinvoimaan ja elinkeinopolitiikkaan kohdistettavat lisäpanostukset (elinkeinopolitiikan tuotot kasvavat 44 000 euroa; lisäys henkilöstökuluihin 12 000 euroa ilman sivukuluja)
- Tiedonhallintajärjestelmien kehitys (toj ja tos) mukana asianhallintaprojektin kustannuksissa.
- Viestintä: kaupungin raporttien ja julkaisujen saavutettavuuden parantaminen säännösten mukaiseksi viestinnän toimesta; Raisio tiedottaa lehden julkaisukerrat vähenevät viidestä neljään kertaan vuodessa, v. 2020 alkaen RT ilmestyy 4 krt/vuosi.
- Kirjanpito ja taloussuunnittelu: valtakunnallisen talous-/tilastoraportoinnin sekä organisaation raportoinnin ja riskienhallinnan vaatimat lisätyöt ja resurssoinnit; havaittu myös avainhenkilöriski.
 - > Vakanssien määrää ja resurssointia eri toimintojen kesken on syytä tarkastella, jotta työn kuormitus jakautuisi tasaisemmin eri toimintojen kesken. Tällä hetkellä taloussuunnittelu on aliresursoitu ja tämä tulee korostumaan entisestään esim. ulkoisten raportointitarpeiden lisääntyessä. Taloussuunnittelun lisäresurssoinnin merkityksellisyys (huomioitava havaittu avainhenkilöriski) vuoksi on pohdittava tarvittaessa konsernihallinnon muiden yksiköiden tehtävien resurssointia.
- Organisaation toiminnan tarkastelun aiheuttamat lisäkustannusarviot v. 2020 ta:ssa 75 000 euroa: tukipalveluiden keskittämistyön kustannukset: 15 000 euroa ja koko kaupunkiorganisaatiota koskevan organisaatiomuutoksen konsulttitöiden kustannukset 60 000 euroa.
- Organisaation toimintatapojen tehostamisen molemmilla vaiheilla tavoitellaan kustannussäästöjä jo vuoden 2020 aikana. Ensimmäinen vaihe aloitetaan yhdistämällä tukipalveluiden (ml. taloushallinnon) toimet konsernihallintoon ja yhdenmukaistamalla mm. raportointia kaupungin keskusten välillä. Lisäksi kaupungille hankitaan alkuvuodesta laajempaan talous- ja palveluanalyysiin ja kuntavertailuun sopiva työkalu (esim. Turun kehyskunnissa käytössä oleva Perlacon).
- Kaupunginhallituksen luvut sisältävät sähkökaupan nettoyksikön.

*TUNNISTA AJOISSA, TOIMI AKTIIVISESTI HANKE

Hanke on tarkoitus toteuttaa Raision kaupungin, Nokian kaupungin ja työterveyslaitoksen yhteistyönä. Hankkeen tarkoituksena on tarjota sekä työyhteisöille että esimiehille valmiuksia mielen järkkymisen ja jaksamiseen liittyvien ongelmien havaitsemiseen ja puheeksi ottamiseen. Hanke toteutetaan kaupunkien varhaiskasvatuksessa. Kummassakin kaupungissa on havaittu voimakasta lisääntymistä em. syistä johtuvissa poissaoloissa varhaiskasvatuksessa. Hankkeen tavoitteena on luoda malli, jota voidaan soveltaa myös muilla toimialoilla. Hanke pitää sisällään työterveyslaitoksen vetämät työpajat päiväkotien koko henkilöstölle, ongelmista tiedottamisen lisäämisen sekä asiaa koskevan ohjeistuksen tuottaminen. Hankkeen loppuun on tarkoitus järjestää yhteenvetoseminaari, ja työterveyslaitos selvittää hankkeen vaikutuksia. Hankkeeseen on saatu Kuntien eläkevakuutuksen avustusta 40 000 € ja Raision omarahoitusosuus hankkeesta olisi 20 000 €. Lisäksi on varauduttu matka ja vastaaviin kuluihin hankkeen osalta. Raision osalta hanke vaatii työpanoksia siten, että yksi henkilö osallistuu hankkeen vetämiseen sekä 1-3 henkilöä osallistuu ohjausryhmien kokouksiin. Konsernihallinnosta hankkeeseen osallistuisi 1-2 henkilöä, sivistyskeskuksesta 1 henkilö.

- Sairauspoissaolokäytäntöä muutetaan niin, että omalla ilmoituksella voi olla poissa enintään 3 perättäistä päivää, enintään 3 kertaa vuodessa.
- Henkilöstösäästöihin lisätään 500 000 euroa, jolloin koko henkilöstösäästö on 650 000 euroa. Tekstimuutos: "Esitetään 650.000 euron määräinen henkilöstösäästö, jonka kokonaisuus muodostuu ensisijaisesti eläköitymisistä ja tehtävien uudelleen organisoinnista sekä vapaaehtoisesti otettavista palkattomista vapaista, sijaisuuksien ja määräaikaaisuuksien täyttämättä jättämisistä. Summa jaetaan lautakunnille."
- Logistiikkakustannusten pienentyminen -30 000 euroa. Kaupungissa on käynnistetty logistiikkaselvitys, jonka seurauksena logistiikan toimintoja pyritään tehostamaan jo seuraavan vuoden aikana – summa jaetaan lautakunnille.
- Osingot: + 250 000 euroa. Kaupunki valmistautuu nostamaan omista konserniyhteisöistä ylimääräisen osingon.

8.1.2. Konsernihallinto: Budjettiyhteenveto, ulkoiset

Selite	TP2017	TP2018	TA2019	TA2020 LTK	TA2020 KH	TA2020
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	-1 587 812	-1 818 464	-1 811 902	-1 767 040	-1 767 040	-1 767 040
Maksutuotot						
Tuet ja avustukset	-358 913	-365 689	-384 001	-258 560	-258 560	-258 560
Vuokratuotot	-5 242	-5 282	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000
Muut toimintatuotot	-584 156	-1 537 547	-1 050 000	-1 300 000	-1 300 000	-1 300 000
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	-2 536 123	-3 726 982	-3 251 903	-3 331 600	-3 331 600	-3 331 600
TOIMINTAKULUT						
Palkat ja palkkiot	987 811	1 215 481	1 290 314	1 266 564	734 500	734 500
Eläkekulut	245 345	276 710	331 845	327 379	234 268	234 268
Muut henkilösivukulut	41 649	37 087	43 352	48 384	28 059	28 059
Henkilöstökulut yhteensä	1 274 805	1 529 278	1 665 511	1 642 327	996 827	996 827
Palvelujen ostot	4 004 224	4 093 234	4 334 924	4 437 143	4 437 143	4 437 143
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	55 584	64 731	33 381	40 231	40 231	40 231
Avustukset	51 486	40 983	60 000	60 000	60 000	60 000
Vuokrat	895	1 650	1 095	895	895	895
Muut toimintakulut	220 658	88 207	360 615	329 085	329 085	329 085
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	5 607 652	5 818 083	6 455 526	6 509 681	5 864 181	5 864 181
TOIMINTAKATE	3 071 529	2 091 101	3 203 623	3 178 081	2 532 581	2 532 581

8.1.3. Konsernihallinto: Budjettiyhteenveto, ulkoiset ja sisäiset

Selite	TP2017	TP2018	TA2019	TA2020 LTK	TA2020 KH	TA2020
KÄYTTÖTALOUS						
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	-2 615 241	-2 835 711	-2 818 358	-2 742 023	-2 742 023	-2 742 023
Maksutuotot						
Tuet ja avustukset	-358 913	-365 689	-384 001	-258 560	-258 560	-258 560
Vuokratuotot	-5 242	-5 282	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000
Muut toimintatuotot	-584 156	-1 537 547	-1 050 000	-1 300 000	-1 300 000	-1 300 000
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	-3 563 552	-4 744 229	-4 258 359	-4 306 583	-4 306 583	-4 306 583
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	987 811	1 215 481	1 290 314	1 266 564	734 500	734 500
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	245 345	276 710	331 845	327 379	234 268	234 268
Muut henkilösivukulut	41 649	37 087	43 352	48 384	28 059	28 059
Henkilöstökulut yhteensä	1 274 805	1 529 278	1 665 511	1 642 327	996 827	996 827
Palvelujen ostot	4 915 364	5 045 881	4 531 106	4 648 859	4 648 859	4 648 859
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	55 685	64 764	33 381	40 231	40 231	40 231
Avustukset	51 486	40 983	60 000	60 000	60 000	60 000
Vuokrat	481 415	482 024	471 677	447 037	447 037	447 037
Muut toimintakulut	220 658	88 207	360 615	329 085	329 085	329 085
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	6 999 413	7 251 137	7 122 290	7 167 539	6 522 039	6 522 039
TOIMINTAKATE	3 435 861	2 506 908	2 863 931	2 860 956	2 215 456	2 215 456
VUOSIKATE	3 435 861	2 506 908	2 863 931	2 860 956	2 215 456	2 215 456
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunn.mukaiset poistot	15 115	10 910				
Arvonalentumiset						
Poistoeron lis.(-)tai väh.(+)						
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	3 450 976	2 517 818	2 863 931	2 860 956	2 215 456	2 215 456

8.1.4. Kaupunginhallitus/muu rahoitus

Ulkoiset määrärahat	TP2017	TP2018	TA2019	TA2020
tulot	581 345	1 593 718	1 050 000	1 300 000
menot	-162 149	-180 987	-158 250	493 750
netto	419 196	1 412 731	891 750	1 793 750
MUUT TOIMINTATULOT				1 300 000
- 3510 Pysyvien vastaavien myyntivoitot				1 250 000
- 3530 Muut tuotot				50 000
MUUT TOIMINTAMENOT				-493 750
HENKILÖSTÖMENOT				
Henkilöstösäästöt, jaetaan keskuksille myöhemmin (4004/4100-4180)		menonvähennys		-650 000
AVUSTUKSET				
- 4740 Avustukset yhteisöille				20 000
Raision Loimu ry velkapääoman alentaminen				
MUUT MENOT				
- 4940 Muut toimintakulut, perintä				20 000
KOULULAISTEN KESÄTYÖT				
- 4950 Koululaisten kesätyöt -varaus				90 000
josta 9.000 euroa varataan kesäseteleihin				
Määräraha jaetaan keskuksille käytön mukaisesti syksyllä 2020 (muutos TAM2020).				
HANKKEET JA PROJEKTIT				
- 4951 Osallistuminen keskustan markkinointiin/ Kauppakeskus Oy				8 250
- 4952 Varsin Hyvä ry kuntarahoitusosuus				3 000
- 4958 Seudullinen Urheiluakatemia				15 000

8.2. Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta

8.2.1. Strategiset ja sitovat tavoitteet

Elinvoimainen Raisio	
Raisio on houkutteleva ja elinvoimainen kaupunki. Erinomainen sijainti, avoimet työpaikat, monipuolinen ja kohtuuhintainen asuntotarjonta, hyvät palvelut, harrastusmahdollisuudet sekä viihtyisä asuinympäristö ovat vetovoimaisen Raision tunnusmerkkejä.	
TAVOITTEET	TOIMENPITEET JA MITTARIT
Asunto- ja tonttitarjonta pidetään monipuolisena. Asumisen viihtyisyys ja turvallisuus Ympäristön turvallisuus ja liikkumisen helpous (lapset, nuoret, iäkkäät, vammaiset) tukevat yhteisöllisyyttä.	Ikäihmisille suunnattuja asumisvaihtoehtoja palveluiden läheisyyteen huomioiden yhteisöllisyys ja osallisuus (tuettu asuminen) Mittarit: - Seurataan asuntojen määrää. - Asukas- ja mielikuvatutkimukset, raportointi. Sosiaalisen isännöitsijän palkkaaminen joihinkin taloyhtiöihin. Mittarit: - Kansallisen terveys-, hyvinvointi- ja palvelututkimuksen FinSoten laajat mittarit - kouluterveyskysely - TEA-viisari - esteettömyysasiamiehen lausunto
Hyvinvoiva Raisio	
Raisio kannustaa ja motivoi kaupunkilaisia hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen. Raisiossa monipuolisista liikunnan, kulttuurin ja muun vapaa-ajantoiminnan edellytyksistä huolehditaan kaikki ikäryhmät huomioiden. Raisio on yhteisöllinen kaupunki. Erilaiset elämäntilanteet huomioidaan kaupungin tarjoamissa mahdollisuuksissa.	
TAVOITTEET	TOIMENPITEET JA MITTARIT
Sosiaali- ja terveystalvelut ovat aktiivisesti mukana kaupungin hyvinvointikoordinaatiossa.	Laaja hyvinvointisuunnitelma laadittu siihen liittyvine ohjelmineen. Mittarit: - kansallisen terveys-, hyvinvointi- ja palvelututkimuksen, FinSoten mittarit - Terveysten edistämisen aktiivisuus (TEA-viisari) - kouluterveyskysely

Kuntalaisten ja järjestöjen osallistaminen kaupungin kehittämiseen kutsumalla asukkaita joihinkin työryhmiin ja perustamalla asiakasraateja. Vapaaehtoistyön koordinointi ja rakenne. Yhdistetään viranomaistyötä ja vapaaehtoistyötä. Kannustetaan asukkaita aktiivisuuteen kulttuurin tuottamisessa ja kuluttamisessa. Liikunnan edellytyksistä huolehtiminen näkyy laajasti eri toimialojen toiminnassa. Liikuntapaikkojen käyttämäärä kasvaa. Asukkaiden terveydentila paranee. Asukkaat saavat tietoa sosiaali- ja terveystalvuluista yhdestä osoitteesta. Varhaiskasvatuksessa, esiopetuksessa, perusopetuksessa ja 2. asteen koulutuksessa lapset ja nuoret voivat hyvin.	Yhdistysten, järjestöjen ja epävirallisten asukastoimikuntien toimintaedellytyksiä tuetaan mm. tarjoamalla kerho- ja kokoontumistiloja, viranomaistukea ja taloudellista tukea niin, että toiminta on mahdollisimman monen saavutettavissa. Nostetaan kulttuurin arvostus samalle tasolle liikunnan kanssa. Mittarit: - toteutetut toimenpiteet Vapaaehtoistyön koordinaattori, jonka työparina toimii vapaaehtoistyöntekijä (vaihtuva) Koordinoinnin vaatimat resurssit Kumppanuus vapaaehtoistoimijoiden kanssa Mittarit: - toteutunut toiminta - vertaisliikkuja, kahvittelukaveri - koulumummot ja -vaarit - kulttuurikaverit Monipuoliset liikuntamahdollisuudet eri puolilla kaupunkia. Mittarit: - toimipaikat ja toimintamuodot (Suositukset kunnille liikunnan edistämiseksi -muistilista) Kannustinkortti pienituloisille väestöryhmille ja 65+-kortti ja Hulvelan ja Kerttulakodin kuntosailiranneke ikääntyville asukkaille. Mittarit: - myönnettyjen rannekkeiden ja korttien lukumäärä - käytön aktiivisuuden seuranta Hyvinvointikertomuksessa tarkastellaan vuosittain väestön terveyden ja hyvinvoinnin tilaa. Kuntalaisia ohjataan ja tuetaan terveellisempiin elämäntapoihin ja itsensä hoitamiseen tavoitteena sairauksien ennaltaehkäisy. Matalan kynnyksen palveluohjaus aloitetaan keskeisellä paikalla kaupunkia. Mittarit: - Palveluohjauksen asiointimäärät - Asiakastytytyväisyyskyselyt. - FinSote-tutkimus - Kouluterveyskysely - TEA-viisari Tarjotaan varhainen tuki koko varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen sekä 2-asteen koulutuksen ajan. Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto tukee nuorta terveystarkastusten ja ohjauksen kautta. Tuetaan peruskoululaisia tunnistamaan omat kiinnostuksen kohteensa ja vahvuutensa lisäämällä oppilaan ohjauksen resursseja. Maahanmuuttajataustaisten lasten ja nuorten jatko-opintokelpoisuus turvataan riittävän pitkällä valmistavan opetuksen kestolla oppivelvollisuusiän täyttymisen estämättä. Lasten ja nuorten palveluissa tehdään monialaista yhteistyötä.
---	---

Nuorten päihteidenkäyttöön puututaan. Työikäisten ja vanhempien ikäluokkien päihteiden käytön haitat vähenevät. Kaikkien raisiolaisten on turvallista elää ja asua Raisiossa.	Mittarit: - Kouluterveyskysely - Peruskoulun jälkeisen jatkopaikan saaneet / ilman jatkopaikkaa jääneet / koulutuksen keskeyttäneet - Monialainen yhteistyö toteutuu Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto ohjaa ja tukee terveystarkastusten yhteydessä nuoria päihteettömyyteen. Koulujen opintosisällöt ohjaavat päihteettömyyteen. Päihteidenkäyttötilanteissa toteutetaan varhaisen puuttumisen mallia (Valomerkki). Mittarit: - Ehkäisevän päihdetyön suunnitelma on laadittu moniammatillisesti ja hyväksytty valtuustossa - Kouluterveyskysely Päihteiden käytön puheeksi otto ja mini-interventio toteutetaan kaikissa peruspalveluissa matalan kynnyksen periaatteella. Hoitoon ohjaus toteutetaan varhaisessa vaiheessa huolen herätessä. Varhaisen vaiheen ryhmä ja muita tukipalveluita tarjotaan aktiivisesti. Mittarit: - FinSote-tutkimus - TEA-viisari - päihdebarometri. Ehkäistään lähisuhdeväkivaltaa, kehitetään väkivallan puheeksi ottoa ja luodaan toimintaohjeet kaikkien hallintokuntien työntekijöille. Mittarit: - Perheväkivaltaa, lapsen pahoinpitelyä ja/tai seksuaalista hyväksikäyttöepäilyä koskevien lastensuojeluilmoitusten määrä - Kaikenikäisten kaltoinkohtelua, heitteillejättöä ja hyväksikäyttöä koskevat ilmoitukset
Palvelut kohdennetaan asiakastarpeiden mukaisesti ja palvelutarpeen muutoksia ennakoidaan. Paikallisella palveluosaamisella haetaan vaikuttavuutta ja kustannustenhallintaa.	
TAVOITTEET Tunnistetaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa lasten ja perheiden avun ja tuen tarve kaikissa kaupungin peruspalveluissa sekä vastataan niihin. Terveyttä ja hyvinvointia ylläpitävillä palveluilla turvataan mahdollisimman toimintakykyistä ikääntymistä. Ikäihmisten kotona asumista tuetaan mahdollisimman pitkään.	TOIMENPITEET JA MITTARIT Tarjotaan kaupungin peruspalveluiden työntekijöille valtakunnallinen toimintamalli lasten ja perheiden hyvinvoinnin edistämiseksi, esim. Lapset puheeksi -menetelmä Mittarit: - Neuvolapalveluiden peittävyys - Erityispalveluiden tarve Osallistutaan Ikäinstituutin Voimaa vanhuuteen -iäkkäiden terveysliikuntaohjelmaan yhteistyössä liikuntapalvelujen kanssa. Mittarit: - FinSoten 75+ elintapamittarit ja ikäihmisten laatuohjelman seurantamittarit (STM)

Oikea-aikaisilla toimintakykyä ylläpitävillä palveluilla hillitään säännöllisten hoivapalveluiden tarvetta. (Ennakoivalla ikäihmisten hoidolla vähennetään ympärivuorokautisen hoidon tarvetta.) Oikea-aikaisilla perusterveydenhuollon ja sosiaalihuollon palveluilla vähennetään erikoissairaanhoidon käyttöä.	Laaditaan ikäihmisten hyvinvointisuunnitelma, joka hyväksytetään valtuustossa. Mittarit: - Kotona asuvien osuus 75+, 80+, 85+ -vuotiaat vastaavan ikäisestä väestöstä - Omaishoidon tuen asiakkaina olevien osuus 75+, 80+, 85+ -vuotiaasta väestöstä - Säännöllisessä kotihoidossa olevien osuus 75+, 80+, 85+ -ikäisestä väestöstä - Tehostetussa palveluasumisessa asuvien osuus 75+, 80+, 85+ -ikäisestä väestöstä (Tehostetussa palveluasumisessa ja pitkäaikaislaitoshoidossa olevien yli 75-v. peittävyys.) Erikoissairaanhoidon polikliinisten käyntien ja hoitovuorokausien määrää hillitään.
---	--

Kehittyvä Raisio

Digitaalisuus, ympäristöystävällisyys ja joustavat liikennetkaisu- ratkaisut ovat kehittyvän Raision tunnusmerkkejä. Kaupunki valmistautuu E18-tiehankkeen toteuttamisvaiheeseen. Joukkoliikennettä kehitetään osana Turun seudun joukkoliikenteen runkoverkoston kehittymistä huomioiden asukasluvun kasvu sekä asuinalueiden ja työpaikkojen sijoittuminen. Lähiympäristön viihtyisyyttä lisätään. Raisio kehittää digitaalisia palveluja kaikilla toimialoilla.

TAVOITTEET	TOIMENPITEET JA MITTARIT
Ikäihmisten kotona asumisessa ja säännöllisissä palveluissa hyödynnetään teknologiaa. Parannetaan kuntalaisten digiosaamista.	Turvallisuusteknologian hyödyntäminen ikäihmisten kotona Koneellisen lääkejakelun käyttöönotto Mittarit: - Koneellinen lääkejakelu otettu käyttöön Perustetaan monialainen työryhmä, johon kutsutaan kuntalaisten edustajia eri ikäryhmistä suunnittelemaan digikoulutuksia eri kuntalaisryhmille. Mittarit: - Ryhmiin ohjattujen henkilöiden määrä

Tasapainoinen talous ja hyvinvoiva henkilöstö

Raision kaupungilla on maine hyvänä työnantajana ja kaupunki edistää henkilöstön työhyvinvointia.

TAVOITTEET	TOIMENPITEET JA MITTARIT
Työilmapiirin parantaminen avoimemmaksi ja luottamuksellisemmaksi. Työntekijöille enemmän valtaa ja vastuuta, miten työ organisoidaan ja tehdään Sairauspoissaoloja vähennetään.	Henkilöstön työhyvinvoinnin parantaminen tukemalla omaehtoista hyvinvoinnin ylläpitoa Mittarit: - Työterveys- ja -hyvinvointikyselyt - Kehityskeskustelut - Sairauspoissaolot Sairauspoissaolojen määrä

Strategia pitää sisällään seuraavat kaupunkitason ohjelmat:

Kuntalaisten hyvinvointiohjelma (lasten ja nuorten hyvinvointiohjelma, ikäihmisten hyvinvointiohjelma, ehkäisevän päihdetyön ohjelma)

Asunto-ohjelma

Elinkeino-ohjelma

Henkilöstöstrategia

Varhaiskasvatus- ja perusopetussuunnitelma

Kotouttamisohjelma

Talous (ulkoiset)			
Vuosi	Menot	Tulot	Netto
TP2016	-100 560 137 €	28 413 053 €	-72 147 084 €
TP2017	-95 725 299 €	26 626 111 €	-69 099 188 €
TP2018	-101 639 644 €	28 567 502 €	-73 072 142 €
TAM2019	-100 665 586 €	26 087 680 €	-74 577 906 €
TA2020	-103 017 099 €	26 318 100 €	-76 698 999 €

Henkilöstö			
Vuosi	Henkilöstökustannukset	Vakanssien määrä	Henkilötyövuodet (htv)
TP2016	-29 389 252 €	573,0	600,8
TP2017	-29 345 959 €	591,0	606,0
TP2018	-31 447 012 €	626,0	645,7
TAM2019	-31 866 529 €	612,0	610,0
TA2020	-33 069 187 €	611,5	607,0

Palvelujen ostot ulkoa (€)			
Vuosi	Palvelujen ostot yht.	Ostot kuntayhtymiltä	Ostot muilta
TP2016	-57 842 221 €	-37 116 578 €	-20 725 643 €
TP2017	-57 027 446 €	-34 770 824 €	-22 256 622 €
TP2018	-60 496 898 €	-36 975 314 €	-23 521 584 €
TAM2019	-59 241 266 €	-37 003 843 €	-22 237 423 €
TA2020	-61 353 421 €	-38 821 786 €	-22 531 635 €

Aineet ja tarvikkeet (€)	
Vuosi	Aineet ja tarvikkeet
TP2016	-2 406 551 €
TP2017	-2 621 037 €
TP2018	-3 112 050 €
TAM2019	-2 916 178 €
TA2020	-2 783 518 €

Vuokrat (€)		
Vuosi	Ulkoiset vuokrat	Sisäiset vuokrat
TP2016	-1 786 202 €	-2 758 368 €
TP2017	-1 943 490 €	-2 761 893 €
TP2018	-2 136 138 €	-2 933 873 €
TAM2019	-1 990 248 €	-3 064 411 €
TA2020	-2 238 477 €	-3 192 273 €

Olellaiset talousarvioon vaikuttavat huomiot

Hulvelan tuetun palveluasumisen laajentuminen 28 uudella asunnolla.

Sairaanhoitopiiri esittää 8 %:n menokasvua Raisiolle, budjetoitu 5 %:n kasvu.

Työllistämissuunnitelman palkkatuki 485 000 €.

Palveluverkkoselvitys tehdään vuoden 2020 aikana.

Tukiasuntojen määrä tulee jatkossa rajata seuraavasti: 80 kpl vuonna 2020, 60 kpl vuonna 2021 ja 40 kpl vuonna 2022. Tulojen vähennys -100 000 euroa, menojen vähennys -100 000 euroa, nettovaikutus 0 euroa.

8.2.2. Vakanssiesitykset, vakituiset

VAKANSSIESITYKSET 2020 (VAKITUISET)											
Palvelu	Toimintayksikkö	Vakanssi	Määrä (uudet vakanssit)	Vakanssi luonne	Käsittely talousarvioesityksessä						
					Henkilöstökulut		Vähennys muista kuluista		Tuottojen lisäys		Nettokulut
					Kustannus- paikka	€	Kustannus- paikka	€	Kustannus- paikka	€	
Hoito- ja hoivapalvelut	Hulvelan kotihoito	Sairaanhoitaja/koordinaattori/aoh:n virka	1	Uusi, vakituinen	262030	46 101	264025	46 101			-
Hoito- ja hoivapalvelut	Hulvelan kotihoito	Lähihoitaja	11	Uusi, vakituinen	262030	554 200	264025	453 899	262030	40 000	60 301
Hoito- ja hoivapalvelut	Terveyskeskussairaala	Sairaanhoitaja (vara)	1	Uusi, vakituinen	266020 (50%)	20 000	266020 (50%)	20 000			-
					266025 (50%)	20 000	266025 (50%)	20 000			-
					Tili 4004		Tili 4007				-
											-
Yhteensä			13			640 301		540 000		40 000	60 301
Vastaanottotoiminta	Lastenneuvola Raisio	Terveystenhoitaja	0,5	Uusi, vakituinen	221012	14 400					14 400
	Lastenneuvola Ruskio				221017	3 600					3 600
Yhteensä			0,5			18 000		-		-	18 000
YHTEENSÄ			13,5			658 301		540 000		40 000	78 301

8.2.3. Määräaikaisten vakinaistaminen

MÄÄRÄAIKAISTEN VAKINAISTAMINEN					
Palvelut:	Työllisyyspalvelut				
Kustannus- paikka	Toiminta- yksikkö	Va- kanssi nro	Tehtävänimike	Kulut	Perustelut
271 010	Työllisyyspalvelut	245034	Työllisyyspalveluiden johtaja	55 000	Raision kaupungin hallintosään- nön mukaan ko. viranhaltija toi- mii palvelualueensa johtajana. Toiminta on ollut vakiintunutta ja tilastollisesti vaikuttavaa oman palvelualueen perustamisen jäl- keen. Vuosien 2018 ja 2019 ai- kana säästöjä työmarkkinatuen kuntaosuuteen on saatu yh- teensä noin 300 000 euroa ja ke- vällä saavutettiin vuosikymme- nen alin työttömyysluku 5,8%. Uuden hallitusohjelman mukaan kuntien roolia työllisyydenhoi- dossa tullaan kasvattamaan. Myös tätä kautta on perusteltua, että palvelualueella on vakitui- nen johtaja. Kunnalla on jo nyt monia lakisääteisiä tehtäviä työl- lisyydenhoidossa, erityisesti TYP-yhteistyön parissa.
YHTEENSÄ				55 000	

8.2.4. Sosiaali- ja terveyslautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset

Selite	TP2017	TP2018	TA2019	TA2020 LTK	TA2020 KH	TA2020
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	-18 418 392	-19 042 103	-18 365 228	-18 476 791	-18 476 791	-18 476 791
Maksutuotot	-5 158 951	-5 395 937	-4 970 062	-5 120 104	-5 120 104	-5 120 104
Tuet ja avustukset	-1 203 686	-2 232 640	-1 021 416	-846 979	-846 979	-846 979
Vuokratuotot	-1 786 430	-1 875 068	-1 775 926	-1 958 926	-1 858 926	-1 858 926
Muut toimintatuotot	-58 652	-21 755	-15 450	-15 300	-15 300	-15 300
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	-26 626 111	-28 567 503	-26 148 082	-26 418 100	-26 318 100	-26 318 100
TOIMINTAKULUT						
Palkat ja palkkiot	22 877 428	24 805 545	24 993 896	26 411 336	26 246 483	26 411 336
Eläkekulut	5 333 191	5 713 430	5 604 017	5 640 707	5 611 858	5 640 707
Muut henkilösivukulut	1 135 340	928 039	839 788	1 017 144	1 010 846	1 017 144
Henkilöstökulut yhteensä	29 345 959	31 447 014	31 437 701	33 069 187	32 869 187	33 069 187
Palvelujen ostot	57 027 446	60 496 918	60 241 266	61 367 921	61 353 421	61 353 421
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	2 621 040	3 112 056	2 916 178	2 783 518	2 783 518	2 783 518
Avustukset	4 654 782	4 351 651	4 428 600	4 331 900	4 331 900	4 331 900
Vuokrat	1 943 491	2 136 140	1 990 248	2 338 477	2 238 477	2 238 477
Muut toimintakulut	132 574	95 906	-189 020	-759 404	-759 404	-759 404
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	95 725 292	101 639 685	100 824 973	103 131 599	102 817 099	103 017 099
TOIMINTAKATE	69 099 181	73 072 182	74 676 891	76 713 499	76 498 999	76 698 999

8.2.5. Sosiaali- ja terveyslautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset ja sisäiset

Selite	TP2017	TP2018	TA2019	TA2020 LTK	TA2020 KH	TA2020
KÄYTTÖTALOUS						
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	-19 133 653	-19 819 173	-18 365 228	-18 476 791	-18 476 791	-18 476 791
Maksutuotot	-5 257 157	-5 492 742	-5 081 062	-5 227 204	-5 227 204	-5 227 204
Tuet ja avustukset	-1 203 686	-2 232 640	-1 021 416	-846 979	-846 979	-846 979
Vuokratuotot	-1 786 430	-1 875 068	-1 775 926	-1 958 926	-1 858 926	-1 858 926
Muut toimintatuotot	-58 652	-21 755	-15 450	-15 300	-15 300	-15 300
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	-27 439 578	-29 441 378	-26 259 082	-26 525 200	-26 425 200	-26 425 200
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	22 877 428	24 805 545	24 993 896	26 411 336	26 246 483	26 411 336
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	5 333 191	5 713 430	5 604 017	5 640 707	5 611 858	5 640 707
Muut henkilösivukulut	1 135 340	928 039	839 788	1 017 144	1 010 846	1 017 144
Henkilöstökulut yhteensä	29 345 959	31 447 014	31 437 701	33 069 187	32 869 187	33 069 187
Palvelujen ostot	59 762 086	63 240 287	63 097 551	64 236 076	64 221 576	64 221 576
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	2 623 387	3 115 298	2 917 678	2 785 018	2 785 018	2 785 018
Avustukset	4 654 782	4 351 651	4 428 600	4 331 900	4 331 900	4 331 900
Vuokrat	4 705 383	5 070 012	5 054 659	5 530 750	5 430 750	5 430 750
Muut toimintakulut	132 574	95 906	-189 020	-759 404	-759 404	-759 404
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	101 224 171	107 320 168	106 747 169	109 193 527	108 879 027	109 079 027
TOIMINTAKATE	73 784 593	77 878 790	80 488 087	82 668 327	82 453 827	82 653 827
VUOSIKATE	73 784 593	77 878 790	80 488 087	82 668 327	82 453 827	82 653 827
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunn.mukaiset poistot	245 873	249 475	177 943	145 616	145 616	145 616
Arvonalentumiset						
Poistoeron lis.(-)tai väh.(+)						
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	74 030 466	78 128 265	80 666 030	82 813 943	82 599 443	82 799 443

8.3. Sivistyslautakunta

8.3.1. Strategiset ja sitovat tavoitteet

Elinvoimainen Raisio	
Raisio on houkutteleva ja elinvoimainen kaupunki. Erinomainen sijainti, avoimet työpaikat, monipuolinen ja kohtuuhintainen asuntotarjonta, hyvät palvelut, harrastusmahdollisuudet sekä viihtyisä asuinympäristö ovat vetovoimaisen Raision tunnusmerkkejä.	
TAVOITTEET	TOIMENPITEET JA MITTARIT
Raisio on monipuolinen sivistyskaupunki. Tavoitteena monipuoliset ja kustannustehokkaat sivistystoimen palvelut. Opetus on monipuolista ja tasa-arvoista kaikilla kouluasteilla.	Toimenpiteet: Toteutetaan sivistyskeskuksen toimenpideohjelmaa vuosien 2020-2022 aikana. Toimenpiteenä kehitetään opetuksen yhteistä suunnittelua ja henkilöstön koulutusta. Mittarit: Oppimistulosten arviointi Henkilöstön vuosittaiset koulutuspäivät
Hyvinvoiva Raisio	
Raisio kannustaa ja motivoi kaupunkilaisia hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen. Raisiossa monipuolisista liikunnan, kulttuurin ja muun vapaa-ajantoiminnan edellytyksistä huolehditaan kaikki ikäryhmät huomioiden. Raisio on yhteisöllinen kaupunki. Erilaiset elämäntilanteet huomioidaan kaupungin tarjoamissa mahdollisuuksissa.	
TAVOITTEET	TOIMENPITEET JA MITTARIT
Vahvistetaan raisiolaisten lasten ja nuorten hyvinvointia.	Toimenpiteet: Jatketaan lasten ja nuorten kouluhyvinvointia koskevaa toimenpideohjelmaa, ja koordinoi- daan OPH:n Paraskoulu -hanketta sekä EU:n Erasmus ohjelmaan kuuluvaa kansainvälistä kehitysohjelmaa. Kehitetään oppilas- ja opiskeluhuollon ohjausryhmän toimintamallia ja mahdollisuuksia menestyksekkäästi ohjata Raisiossa tapahtuvaa moniammatillista yhteistyötä. Restoratiivinen toimintamalli ristiriitojen ratkaisussa otetaan käyttöön koko varhaiskasvatuksessa (Verso henkilökunnalle, Mini-verso lapsille).

Lisää liikettä! Tavoite: Lapsi ja koululainen on aktiivinen kulkija. Peruskoulun jälkeen jokaisella on opintotyö- paikka tai muu jatkosuunnitelma. Tuetaan nuorten pysymistä jatko-opinnoissa. Tavoite: Jokainen raisiolainen nuori löytää jatko-opiske- lupaikan tai vaihtoehtoisesti työpaikan. Nuorten päihteidenkäyttöä ennaltaehkäistään. Varhaiskasvatus- ja perusopetussuunnitel- missa määritetään toimialan kehittämistavoit- teet.	Mittarit: - Lapset puheeksi -menetelmä - Kouluterveyskysely - Käydyt sovittelukeskustelut - Peruskoulun jälkeisen jatkopaikan saaneet/ilman jatkopaikkaa jääneet/ koulutuksen keskeyttäneet - Monialainen yhteistyö toteutuu - Oppilashuollon henkilöstön määrä mitoitusten mukaisesti Toimenpiteet: Kehitetään lasten ja koululaisten aktiivista liikkumista varhaiskasvatuksessa sekä koulu- että vapaa-aikana. Mittarit: MOVE-testin tulokset perusopetuksessa Ilo kasvaa liikkuen –ohjelma varhaiskasvatuk- senyksikköjen käytössä Toimenpiteet: Seurataan vuosittain nuorten siirtymistä perus- opetuksesta toiselle-asteelle tai työelämään. Toimenpiteet: Seurataan aktiivisesti (kouluterveyskysely, THL) raisiolaisten nuorten päihteidenkäyttöä ja panostetaan ennaltaehkäiseviin toimenpiteisiin. Laaditaan ennaltaehkäisevän päihdetyön ohjelma (toteutuu K/E). Toimenpiteet: Sivistyskeskuksen palveluverkkoselvitys on hyväksytty 2019. Toimenpideohjelman avulla läh- detään toteuttamaan selvityksessä asetetut ta- voitteet.
--	--

Kehittyvä Raisio

Digitaalisuus, ympäristöystävällisyys ja joustavat liikennematkat ovat kehittyvän Raision tunnusmerkkejä. Kaupunki valmistautuu E18-tiehankkeen toteuttamisvaiheeseen. Joukkoliikennettä kehitetään osana Turun seudun joukkoliikenteen runkoverkoston kehittämistä huomioiden asukasluvun kasvu sekä asuinalueiden ja työpaikkojen sijoittuminen. Lähiympäristön viihtyisyyttä lisätään. Raisio kehittää digitaalisia palveluja kaikilla toimialoilla.

TAVOITTEET	TOIMENPITEET JA MITTARIT
Opetuksen toimintaympäristön kehittäminen Tavoite: Oppimisympäristöjen sekä opetuksen kehittäminen Digitaalinen Raisio Tiedonpuiston alueen kehittäminen	Toimenpiteet: Yhdessä Uudenkaupungin ja Laitilan kanssa alueellinen yhteistyöhanke. Toimenpiteet: Vahvistetaan oppilaiden valmiuksia digitaaliseen yhteiskuntaan. Mittari: Sähköisten palveluiden käyttö opetuksessa Toimenpiteet: Sivistyskeskuksen palveluverkkoselvitys on hyväksytty 2019. Toimenpideohjelman avulla lähdetään toteuttamaan selvityksessä asetetut tavoitteet.

Tasapainoinen talous ja hyvinvoiva henkilöstö

Raision kaupungilla on maine hyvänä työnantajana ja kaupunki edistää henkilöstön työhyvinvointia.

TAVOITTEET	TOIMENPITEET JA MITTARIT
Hyvinvoiva henkilöstö	Toimenpiteet: Laaditaan henkilöstön kehittämissuunnitelma.

Talous (ulkoiset)			
Vuosi	Menot	Tulot	Netto
TP2016	-29 793 269 €	3 033 428 €	-26 759 841 €
TP2017	-29 408 435 €	2 944 215 €	-26 464 220 €
TP2018	-30 360 013 €	2 819 581 €	-27 540 432 €
TAM2019	-32 293 748 €	2 762 163 €	-29 531 585 €
TA2020	-33 225 627 €	3 090 310 €	-30 135 317 €

Henkilöstö			
Vuosi	Henkilöstökustannukset	Vakanssien määrä	Henkilötyövuodet (htv)
TP2016	-23 594 235 €	471	502,0
TP2017	-23 369 095 €	481	508,8
TP2018	-24 221 560 €	556	528,5
TAM2019	-25 107 992 €	557	543,0
TA2020	-25 885 740 €	557	536,0

Palvelujen ostot ulkoa (€)	
Vuosi	Palvelujen ostot
TP2016	-3 787 702 €
TP2017	-2 854 777 €
TP2018	-2 796 383 €
TAM2019	-3 400 422 €
TA2020	-3 505 482 €

Aineet ja tarvikkeet (€)	
Vuosi	Aineet ja tarvikkeet
TP2016	
TP2017	-698 884 €
TP2018	-831 123 €
TAM2019	-941 722 €
TA2020	-955 651 €

Vuokrat (€)	
Vuosi	Vuokrat
TP2016	
TP2017	-68 356 €
TP2018	-61 638 €
TAM2019	-69 315 €
TA2020	-119 515 €

Olennaiset talousarvioon vaikuttavat huomiot

Toimintamenoissa on hankkeiden menoja 472 555 € ja tuloja 421 700 €, netto -50 855 €.

Vuokrissa mukana 45 000 € uuden jalkapallohallin vuokria.

Toimintamenoissa 100 000 € sotelta siirtyvää toimintaa (varhaiskasvatuksen sijoitetut lapset ja vaikeasti vammaisten lasten ap/ip)

Toi-opetus uutena toimintana 219 196 €.

Hallinnon alle on kirjattu 300 000 € kohdentamatonta menosäästöä.

- Sivistyslautakunta: -50 000 euroa. Sivistyslautakunnan talousarvioon kohdennetaan leikkaus toiminnan järjestämiseen. Lautakunta harkitsee kohdentamisen eri resursseihin vuoden aikana.

-Päivähoitoyksikön lisäys: + 215 000 euroa netto (menot 235 000 euroa, tulot 20 000 euroa). Sivistyslautakunta on varsinaisen budjettikäsittelyn jälkeen 6.11.2019 § 155 ehdottanut väliaikaisen päivähoitoyksikön perustamista Veitikanraitin tiloihin Kerttulassa. Päivähoitoyksikkö on kaksiryhmäinen ja siihen tulee 24 paikkaa. Päivähoidon jono on tammikuun alussa 44 lasta, joille kaupungilla on velvollisuus osoittaa päivähoitopaikka.

-Toiminnan laadun varmistamiseksi luokkakokoja ei suurenneta ja sivistyslautakunnalle ehdotettu 200 000 euron säästö poistetaan.

8.3.2. Sivistyslautakunta: Budjettiyhteenvedo, ulkoiset

Selite	TP2017	TP2018	TA2019	TA2020 LTK	TA2020 KH	TA2020
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	-571 777	-573 700	-473 932	-561 157	-561 157	-561 157
Maksutuotot	-1 832 370	-1 747 006	-1 596 191	-1 753 691	-1 773 691	-1 773 691
Tuet ja avustukset	-537 084	-469 712	-213 820	-452 186	-452 186	-452 186
Vuokratuotot		-14 340				
Muut toimintatuotot	-2 987	-14 827	-3 376	-303 276	-303 276	-303 276
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	-2 944 218	-2 819 585	-2 287 319	-3 070 310	-3 090 310	-3 090 310
TOIMINTAKULUT						
Palkat ja palkkiot	18 579 823	19 543 117	20 010 012	20 451 846	20 662 153	20 827 006
Eläkekulut	3 848 224	3 939 990	4 285 174	4 193 901	4 230 705	4 259 557
Muut henkilösivukulut	941 059	738 456	675 273	784 846	792 882	799 177
Henkilöstökulut yhteensä	23 369 106	24 221 563	24 970 459	25 430 593	25 685 740	25 885 740
Palvelujen ostot	2 854 770	2 796 388	2 958 166	3 508 982	3 505 482	3 505 482
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	694 884	831 123	941 722	930 651	955 651	955 651
Avustukset	2 371 211	2 403 516	2 750 000	2 786 000	2 786 000	2 786 000
Vuokrat	68 356	61 638	69 315	119 515	119 515	119 515
Muut toimintakulut	50 119	45 783	24 239	23 239	-26 761	-26 761
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	29 408 446	30 360 011	31 713 901	32 798 980	33 025 627	33 225 627
TOIMINTAKATE	26 464 228	27 540 426	29 426 582	29 728 670	29 935 317	30 135 317

8.3.3. Sivistyslautakunta: Budjettiyhteenvedo, ulkoiset ja sisäiset

Selite	TP2017	TP2018	TA2019	TA2020 LTK	TA2020 KH	TA2020
KÄYTTÖTALOUS						
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	-572 069	-573 700	-473 932	-561 157	-561 157	-561 157
Maksutuotot	-1 834 188	-1 748 656	-1 596 191	-1 753 691	-1 773 691	-1 773 691
Tuet ja avustukset	-537 084	-469 712	-213 820	-452 186	-452 186	-452 186
Vuokratuotot	-45 955	-64 701	-36 810	-36 000	-36 000	-36 000
Muut toimintatuotot	-6 601	-14 827	-3 376	-303 276	-303 276	-303 276
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	-2 995 897	-2 871 596	-2 324 129	-3 106 310	-3 126 310	-3 126 310
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	18 579 823	19 543 117	20 010 012	20 451 846	20 662 153	20 827 006
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	3 848 224	3 939 990	4 285 174	4 193 901	4 230 705	4 259 557
Muut henkilösivukulut	941 059	738 456	675 273	784 846	792 882	799 177
Henkilöstökulut yhteensä	23 369 106	24 221 563	24 970 459	25 430 593	25 685 740	25 885 740
Palvelujen ostot	6 503 646	6 458 482	6 499 147	7 010 744	7 031 244	7 031 244
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	696 232	832 350	941 722	930 651	955 651	955 651
Avustukset	2 371 211	2 403 516	2 750 000	2 786 000	2 786 000	2 786 000
Vuokrat	5 542 264	5 644 583	5 784 728	5 817 557	5 852 557	5 852 557
Muut toimintakulut	50 119	45 783	24 239	23 239	-26 761	-26 761
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	38 532 578	39 606 277	40 970 295	41 998 784	42 284 431	42 484 431
TOIMINTAKATE	35 536 681	36 734 681	38 646 166	38 892 474	39 158 121	39 358 121
VUOSIKATE	35 536 681	36 734 681	38 646 166	38 892 474	39 158 121	39 358 121
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunn.mukaiset poistot	223 166	201 811	151 019	91 467	91 467	91 467
Arvonalentumiset						
Poistoeron lis.(-)tai väh.(+)						
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	35 759 847	36 936 492	38 797 185	38 983 941	39 249 588	39 449 588

8.4. Vapaa-aikalautakunta

8.4.1. Strategiset ja sitovat tavoitteet

Elinvoimainen Raisio	
Raisio on houkutteleva ja elinvoimainen kaupunki. Erinomainen sijainti, avoimet työpaikat, monipuolinen ja kohtuuhintainen asuntotarjonta, hyvät palvelut, harrastusmahdollisuudet sekä viihtyisä asuinympäristö ovat vetovoimaisen Rasion tunnusmerkkejä.	
TAVOITTEET	TOIMENPITEET JA MITTARIT
Rasion vapaa-aikapalvelut ovat vetovoimatekijä. Tavoite: Vapaa-aikapalvelut ja harrastusmahdollisuudet ovat kolmen vetovoimaisimman tekijän joukossa.	Toimenpiteet: Kevyen liikenteen roolin vahvistaminen, Raisiosta pyöräilykaupunki. Kirjastotalon kehittäminen aktiivisena kulttuurikeskuksena. Viestinnän vahvistaminen. Aktiivinen verkko ja someviestintä. Mittarit: Asukas- ja mielikuvatutkimukset, raportointi, Arttu, Taloustutkimuksen kyselyt, THL:n Fin-Sote. Tapahtumaseuranta. Verkkoviestinnän snoobi -raportit.
Hyvinvoiva Raisio	
Raisio kannustaa ja motivoi kaupunkilaisia hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen. Raisiossa monipuolisista liikunnan, kulttuurin ja muun vapaa-ajantoiminnan edellytyksistä huolehditaan kaikki ikäryhmät huomioiden. Raisio on yhteisöllinen kaupunki. Erilaiset elämäntilanteet huomioidaan kaupungin tarjoamissa mahdollisuuksissa.	
TAVOITTEET	TOIMENPITEET JA MITTARIT
Vapaa-aikapalvelut ovat aktiivisesti mukana kaupungin hyvinvointikoordinaatiossa.	Toimenpiteet: Hyvinvointisuunnitelman laadinnassa ovat mukana kirjasto-, kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalvelut. Mittarit: Terveyden edistämisen aktiivisuus eli TEA-viisari: Johtaminen 75 + pistettä vihreällä. Toteutunut (K/E) THL tuottaa 2020 kulttuuripalveluita koskevan TEA-viisarin, mittarit tarkentuvat vasta myöhemmin.

Liikunnan edellytyksistä huolehtiminen näkyy laajasti eri toimialojen toiminnassa. Tavoite: Aktiivisesti osallistuvien ja harrastavien osuudet väestössä kasvaa. Suositusten toteutuminen yli 70%. Liikuntapaikkojen käyttäjämäärä kasvaa. Tavoite: Kävijämäärän ja käyttöasteen kasvu kaupungin ylläpitämällä liikuntapaikoilla. Tavoite: Ajanmukaiset harrasteliikunnan ja urheilun olosuhteet. 1 iso perusparannuskohde / vuosi. Peruskoulun jälkeen jokaisella on opinto-, työpaikka tai muu jatkosuunnitelma. Tuetaan nuorten pysymistä jatko-opinnoissa. Tavoite: Yhtään nuorta ei jää vuosittain ilman jatko- paikkaa. Nuorten päihteidenkäyttöä ennaltaehkäistään. Tavoite: Nuorten päihteidenkäyttö vähenee.	Toimenpiteet: "Suositukset kunnille liikunnan edistämiseksi" eri ministeriöiden ja Kuntaliiton julkaisu on aktiivisessa käytössä. Liikuntapalvelut tukee tarvittaessa toimialojen keinoja. Mittari: Toimialakohtaisten suositusten toteutuminen Toimenpiteet: Liikuntapalvelujen perustehtävä Mittari: Lapset ja nuoret: Kouluterveyskysely, liikunnan suositusten toteutuminen paranee. Aikuisväestö FinSote-tutkimus: liikuntaa riittävästi harrastavien osuus kasvaa. Toimenpiteet: Liikuntapalvelujen perustehtävä yhdessä urheiluseurojen ja muiden liikunta-alan toimijoiden kanssa. Kävijämääräseurannan kehittäminen liikuntapaikoilla. Mittari: Liikuntapaikkojen kävijämäärät ja varattavien liikuntapaikkojen käyttöasteet Toimenpiteet: Laaditaan Liikuntaympäristöjen kehittämisohjelma. Mittari: Liikuntaympäristön kehittämisohjelman toimenpidesuosituksen toteutuminen Toimenpiteet: Etsivien nuorisotyöntekijöiden, nuorisopalveluiden pajatoiminnan ja erityisnuorisotyöntekijän perustehtävä on aktiivinen yhteistyö sosiaalipalvelujen ja koulutusorganisaatioiden kanssa. Mittari: Koulupudokkaiden määrä TE-toimiston tilastot Etsivän nuorisotyön asiakkuudet Toimenpiteet: Nuorisopalvelut on mukana ennaltaehkäisevän päihdeohjelman laadinnassa. Nuorisotyöntekijät ovat asennekasvattajina omissa toimintaympäristöissään sekä yhteistyössä koulujen ja perhepalveluiden kanssa. Toteutetaan kokeiluprojekti jalkautuvan nuorisotyön menetelmin kaupungin alueella ja tapahtumissa. Mittari: Kouluterveyskysely, päihteiden käytön määrä
--	--

Raisio tukee paikallisen yhdistystoiminnan, vapaaehtoistyön ja paikallisen kulttuurin toimintaedellytyksiä. Tavoite: Yhdistysten välillinen ja välitön tuki ei heikene.	Toimenpiteet: Vapaa-aikapalvelut tukee liikunta-, nuoriso- ja kulttuurityötä tekeviä yhdistyksiä välillisesti tilojen käytössä ja tapahtumien järjestelyissä sekä myöntää taloudellista tukea avustuksina. Mittari: Tilojen käytön taksat ja periaatteet Avustusmääräraha / vuosi Toimenpiteet: Vapaa-aikapalvelut edistää aktiivista kansalaisuutta, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä yhteistyössä asukkaiden ja yhteisöjen kanssa sekä tarjoaa tiloja harrastamiseen ja kansalaistoimintaan. Kirjasto ylläpitää oman alansa vapaaehtoisverkostoa. Mittari: FinSote-tutkimus, osallistumisaktiivisuus sekä osallisuuden ja yhteisöllisyyden kokemukset paranevat. Vapaaehtoistyöhön osallistuneiden määrä
---	---

Palvelut kohdennetaan asiakastarpeiden mukaisesti ja palvelutarpeen muutoksia ennakoitaan. Paikallisella palveluosaamisella haetaan vaikuttavuutta ja kustannustenhallintaa.

TAVOITTEET	TOIMENPITEET JA MITTARIT
Ennakoivalla ikäihmisten hoidolla vähennetään ympärivuorokautisen hoidon tarvetta. Tavoite: Ikäihmisten itsenäinen selviytyminen paranee.	Toimenpiteet: Vapaa-aikapalvelut osallistuu Ikäihmisten hyvinvointisuunnitelman laadintaan. Raisio osallistuu Ikäinstituutin valtakunnalliseen Voimaa vanhuuteen -iäkkäiden terveysliikuntaohjelmaan päämääränä edistää kotona asuvien, toimintakyvyltään heikentyneiden ikäihmisten (75+) itsenäistä selviytymistä ja elämänlaatua terveysliikunnan avulla. Liikuntapalvelut ovat mukana sosiaalipalvelujen kanssa toteuttamassa ohjelmaa. Kirjasto- ja kulttuuripalvelut kehittää ikäihmisten hyvinvointipalveluita yhdessä hoito- ja hoivapalvelujen kanssa. Mittari: FinSote-tutkimus, 75+ elintapamittarit ja STM:n Ikäihmisten laatusuositus Kirjaston kotipalvelun asiakkaat, kirjaston sovelletut kirjastopalvelut ikäihmisten toimintayksiköissä

Kehitetään vapaa-aikapalvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta. Tavoite: Palvelumuotoilun kehittäminen, sähköisen asiointin kehittäminen ja viestinnän parantaminen Tavoite: Yksilöllisen elämäntapaohjauksen kehittäminen	Vapaa-aikapalvelut ovat kaikille eri väestöryhmille. Esteettömyyteen kiinnitetään erityistä huomiota. Toimenpiteet: Palvelujen asiakaslähtöinen uudistaminen Selvitetään omatoimisen asiointin laajentamista kirjastossa. Toteutetaan esteettömyyskartoitus, esteettömyyden huomioiminen viestinnässä, tiloissa ja ulkoalueilla. Palvelumuotoilun koulutus henkilöstölle Esteettömien palvelujen (Celia) markkinointi Mittari: Asiakas- ja asukastyytyväisyyskyselyt Yleisarvio palveluista 4 (asteikolla 1 – 5) Celia-palvelujen käyttäjämäärät. Toimenpiteet: Liikuntapalvelut kehittää yhdessä sosiaali- ja terveystieteiden kanssa liikunnan palveluketjua (LIPAKE). Elämäntapaneuvonta ja -ohjauspalvelu kuntalaisille Kirjastossa jatkuu Lukuvalmennus-kokeilu Mittari: Asiakasmäärät ja -tyytyväisyyskysely
--	---

Tasapainoinen talous ja hyvinvoiva henkilöstö

Raision kaupungilla on maine hyvänä työnantajana ja kaupunki edistää henkilöstön työhyvinvointia.

TAVOITTEET	TOIMENPITEET JA MITTARIT
Henkilöstön hyvinvoinnin edistämistä resursoidaan. Henkilöstön fyysistä ja henkistä hyvinvointia lisääviä toimenpiteitä kartoitetaan ja toteutetaan. Tavoite: Työpaikkakohtaisten hyvinvointisuunnitelmien laadinta, kuvaus toimenpiteistä	Toimenpide: Vapaa-aikapalveluissa laaditaan työpaikka-kohtaiset hyvinvointisuunnitelmat. Liikuntapalvelut ja kirjasto- ja kulttuuripalvelut osallistuvat työpaikkakohtaisten hyvinvointiohjelmien kehittämiseen ja auttavat toteutuksessa. Mittari: Hyvinvointisuunnitelmien toteutuminen (K/E) Liikuntapalvelujen sisäiset asiakkuudet

Talous (ulkoiset)			
Vuosi	Menot	Tulot	Netto
TP2016	-3 824 924 €	1 060 265 €	-2 764 659 €
TP2017	-3 596 021 €	1 093 063 €	-2 502 958 €
TP2018	-3 589 966 €	935 064 €	-2 654 902 €
TAM2019	-3 746 929 €	1 015 432 €	-2 731 497 €
TA2020	-3 652 616 €	993 436 €	-2 659 180 €

Henkilöstö			
Vuosi	Henkilöstökustannukset	Vakanssien määrä	Henkilötyövuodet (htv)
TP2016	-2 479 324 €	56,7	61,2
TP2017	-2 438 292 €	56,7	66,2
TP2018	-2 534 659 €	65	66,4
TAM2019	-2 660 481 €	65	66,4
TA2020	-2 595 113 €	65	66,4

Palvelujen ostot ulkoa (€)	
Vuosi	Palvelujen ostot
TP2016	-694 827 €
TP2017	-543 561 €
TP2018	-328 328 €
TAM2019	-416 472 €
TA2020	-391 577 €

Aineet ja tarvikkeet (€)	
Vuosi	Aineet ja tarvikkeet
TP2016	
TP2017	-390 660 €
TP2018	-493 643 €
TAM2019	-441 723 €
TA2020	-438 002 €

Vuokrat (€)	
Vuosi	Vuokrat
TP2016	
TP2017	-72 743 €
TP2018	-77 871 €
TAM2019	-80 512 €
TA2020	-80 244 €

Olellaiset talousarvioon vaikuttavat huomiot	
Lautakunnalle on kirjattu 100 000 € kohdentamatonta menosäästöä.	

8.4.2. Vapaa-aikalautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset

Selite	TP2017	TP2018	TA2019	TA2020 LTK	TA2020 KH	TA2020
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	-130 397	-118 082	-107 019	-107 019	-107 019	-107 019
Maksutuotot	-709 536	-614 631	-671 262	-771 262	-771 262	-771 262
Tuet ja avustukset	-169 642	-117 852	-38 700	-22 000	-22 000	-22 000
Vuokratuotot	-43 083	-42 373	-48 106	-48 106	-48 106	-48 106
Muut toimintatuotot	-40 407	-42 126	-45 049	-45 049	-45 049	-45 049
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	-1 093 065	-935 064	-910 136	-993 436	-993 436	-993 436
TOIMINTAKULUT						
Palkat ja palkkiot	1 907 894	1 982 650	2 013 135	2 052 013	2 052 013	2 052 013
Eläkekulut	437 052	478 975	465 521	464 607	464 607	464 607
Muut henkilösivukulut	93 357	73 035	67 731	78 493	78 493	78 493
Henkilöstökulut yhteensä	2 438 303	2 534 660	2 546 387	2 595 113	2 595 113	2 595 113
Palvelujen ostot	543 566	328 331	382 572	391 577	391 577	391 577
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	390 660	493 643	441 723	438 002	438 002	438 002
Avustukset	143 201	144 003	144 000	144 000	144 000	144 000
Vuokrat	72 743	77 871	80 512	80 244	80 244	80 244
Muut toimintakulut	7 562	11 468	3 680	3 680	3 680	3 680
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	3 596 035	3 589 976	3 598 874	3 652 616	3 652 616	3 652 616
TOIMINTAKATE	2 502 970	2 654 912	2 688 738	2 659 180	2 659 180	2 659 180

8.4.3. Vapaa-aikalautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset ja sisäiset

Selite	TP2017	TP2018	TA2019	TA2020 LTK	TA2020 KH	TA2020
KÄYTTÖTALOUS						
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	-132 823	-119 324	-255 471	-107 019	-107 019	-107 019
Maksutuotot	-858 652	-764 816	-671 262	-925 082	-925 082	-925 082
Tuet ja avustukset	-169 642	-117 852	-38 700	-22 000	-22 000	-22 000
Vuokratuotot	-91 460	-91 664	-96 606	-91 456	-91 456	-91 456
Muut toimintatuotot	-40 407	-42 126	-45 049	-45 049	-45 049	-45 049
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	-1 292 984	-1 135 782	-1 107 088	-1 190 606	-1 190 606	-1 190 606
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	1 907 894	1 982 650	2 013 135	2 052 013	2 052 013	2 052 013
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	437 052	478 975	465 521	464 607	464 607	464 607
Muut henkilösivukulut	93 357	73 035	67 731	78 493	78 493	78 493
Henkilöstökulut yhteensä	2 438 303	2 534 660	2 546 387	2 595 113	2 595 113	2 595 113
Palvelujen ostot	801 288	580 602	635 355	657 970	657 970	657 970
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	391 275	494 059	441 723	438 002	438 002	438 002
Avustukset	143 201	144 003	144 000	144 000	144 000	144 000
Vuokrat	2 836 642	3 069 939	2 762 297	2 937 655	2 937 655	2 937 655
Muut toimintakulut	7 562	11 468	3 680	3 680	3 680	3 680
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	6 618 271	6 834 731	6 533 442	6 776 420	6 776 420	6 776 420
TOIMINTAKATE	5 325 287	5 698 949	5 426 354	5 585 814	5 585 814	5 585 814
VUOSIKATE	5 325 287	5 698 949	5 426 354	5 585 814	5 585 814	5 585 814
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunn.mukaiset poistot	133 817	136 779	125 123	152 926	152 926	152 926
Arvonalentumiset						
Poistoeron lis.(-)tai väh.(+)						
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	5 459 104	5 835 728	5 551 477	5 738 740	5 738 740	5 738 740

8.5. Ympäristölautakunta

8.5.1. Strategiset ja sitovat tavoitteet

Elinvoimainen Raisio	
Raisio on houkutteleva ja elinvoimainen kaupunki. Erinomainen sijainti, avoimet työpaikat, monipuolinen ja kohtuuhintainen asuntotarjonta, hyvät palvelut, harrastusmahdollisuudet sekä viihtyisä asuinympäristö ovat vetovoimaisen Raision tunnusmerkkejä.	
TAVOITTEET	TOIMENPITEET JA MITTARIT
Vaikutetaan Raision houkuttelevuutta lisääviin vetovoimatekijöihin ja mielikuviin.	Toimenpide: Rakennusvalvonnan lupakäsittelyt tehdään viipymättä. Mittari: Käsittelyaika 3 vkoa Toimenpide: Huolehditaan rakennetun ympäristön turvallisuudesta, terveellisyydestä, esteettömyydestä ja viihtyisyydestä. Mittari: Ympäristökatselmukset
Hyvinvoiva Raisio	
Raisio kannustaa ja motivoi kaupunkilaisia hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen. Raisiossa monipuolisista liikunnan, kulttuurin ja muun vapaa-ajantoiminnan edellytyksistä huolehditaan kaikki ikäryhmät huomioon. Raisio on yhteisöllinen kaupunki. Erilaiset elämäntilanteet huomioon ottaen kaupungin tarjoamissa mahdollisuuksissa.	
TAVOITTEET	TOIMENPITEET JA MITTARIT
Hyvinvointia ja terveyden edistämistä koordinoidaan laaja-alaisesti kaupungissa.	Toimenpide: Edistetään viihtyisän elinympäristön säilymistä ja kehittämistä osallistumalla kaavoitukseen. Korostetaan lähivirkistys- ja luontoarvojen lisäämistä. Mittari: Kuvaus toimenpiteistä

Raisio tukee paikallisen yhdistystoiminnan, vapaaehtoistyön ja paikallisen kulttuurin toiminta-edellytyksiä.	Toimenpide: Ympäristölautakunta jakaa toiminta-avustuksia ympäristönsuojelua tekeville yhdistyksille. Mittari: Tuettujen yhdistysten määrä
--	---

Kehittyvä Raisio

Digitaalisuus, ympäristöystävällisyys ja joustavat liikenneratkaisut ovat kehittyvän Raision tunnusmerkkejä. Kaupunki valmistautuu E18-tiehankkeen toteuttamisvaiheeseen. Joukkoliikennettä kehitetään osana Turun seudun joukkoliikenteen runkoverkoston kehittymistä huomioiden asukasluvun kasvu sekä asuinalueiden ja työpaikkojen sijoittuminen. Lähiympäristön viihtyisyyttä lisätään. Raisio kehittää digitaalisia palveluja kaikilla toimialoilla.

TAVOITTEET	TOIMENPITEET JA MITTARIT
E18-hankkeen edellyttämät asemakaavat vahvistuvat ajoissa. Ulkoalueiden hoidon tasoa nostetaan. Laaditaan suunnitelma fossiilisten polttoaineiden käytön vähentämiseksi ja päätetään hiili-neutraaliustavoitteista.	Toimenpide: Osallistutaan E18-hankkeen suunnitteluun ja kaavoitukseen. Huolehditaan, että liikenteen melu- ja pölyhaitat eivät merkittävästi kasva nykyisestä. Mittari: Kuvaus Toimenpide: Jatketaan Raisionlahden hoitotyötä laiduntamalla, niittämällä ja vähentämällä pusikoitumista. Mittari: Kuvaus Toimenpide: Suunnitelma tuodaan päätöksentekoon vuonna 2020. Mittari: Suunnitelma on valmisteltu.

Talous (ulkoiset)			
Vuosi	Menot	Tulot	Netto
TP2016	-1 176 624 €	743 572 €	-433 052 €
TP2017	-1 139 818 €	820 114 €	-319 704 €
TP2018	-1 144 720 €	928 954 €	-215 766 €
TAM2019	-1 230 267 €	687 500 €	-542 767 €
TA2020	-1 227 480 €	668 080 €	-559 400 €

Henkilöstö			
Vuosi	Henkilöstökustannukset	Vakanssien määrä	Henkilötyövuodet (htv)
TP2016	-986 982 €	19	16,8
TP2017	-914 600 €	19	16,5
TP2018	-879 226 €	19	15,8
TAM2019	-903 502 €	17	15,9
TA2020	-901 331 €	17	14,9

Palvelujen ostot ulkoa (€)	
Vuosi	Palvelujen ostot
TP2016	-166 973 €
TP2017	-199 814 €
TP2018	-233 446 €
TAM2019	-298 125 €
TA2020	-294 221 €

Olennaiset talousarvioon vaikuttavat huomiot

Ympäristölautakunnan tuloarvio on 19 420 euroa pienempi kuin TA19 on arvioitu.

Ympäristöterveydenhuollon myyntituotot kunnilta:

- Yhteistoiminnan maksut on arvioitu TP18 perusteella pienemmiksi kuin TA19

Rakennusvalvonnan lupamaksutulot:

- Arvioitu TA19 tasolle, vaikka vuoden 2019 toteutuma ylittää arvion.

- Rakennuslupatulot jäävät vuonna 2020 merkittävästi pienemmiksi.

Ympäristölautakunnan menoarviota on pienennetty tuloarvion alenemaa vastaavasti.

- Toimintakuluja on vähennetty kaikista alatusyksiköistä.

- Tavoitteena lautakunnan talousarviokehyksen nettokustannuksen tason säilyttäminen.

Ympäristöterveydenhuollon palveluostoihin on odotettavissa kasvua.

- Osassa elintarvikevalvonnan tehtävistä ja vientitodistuksissa vaaditaan eläinlääkärin tutkintoa.

- Eläinlääkäriyhteistyöstä muiden yhteistoiminta-alueiden kesken on alustavia neuvotteluita.

- Kustannusvaikutusta ei ole tiedossa, mutta sitä on arvioitu palveluostoissa.

- Hyötyeläinlääkinnän osalta kustannuksen kasvuun on varauduttu.

8.5.2. Ympäristölautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset

Selite	TP2017	TP2018	TA2019	TA2020 LTK	TA2020 KH	TA2020
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	-408 006	-381 468	-295 000	-274 080	-274 080	-274 080
Maksutuotot	-411 565	-546 952	-392 500	-394 000	-394 000	-394 000
Tuet ja avustukset	-543	-535				
Vuokratuotot						
Muut toimintatuotot						
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	-820 114	-928 955	-687 500	-668 080	-668 080	-668 080
TOIMINTAKULUT						
Palkat ja palkkiot	704 600	697 829	717 206	716 046	716 046	716 046
Eläkekulut	172 784	156 160	162 198	157 935	157 935	157 935
Muut henkilösivukulut	37 218	25 236	24 098	27 350	27 350	27 350
Henkilöstökulut yhteensä	914 602	879 225	903 502	901 331	901 331	901 331
Palvelujen ostot	199 813	233 449	298 125	294 221	294 221	294 221
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	17 926	24 627	22 101	22 028	22 028	22 028
Avustukset	800	1 200	2 000	2 000	2 000	2 000
Vuokrat	4 152	5 264	4 539	7 900	7 900	7 900
Muut toimintakulut	2 529	959				
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	1 139 822	1 144 724	1 230 267	1 227 480	1 227 480	1 227 480
TOIMINTAKATE	319 708	215 769	542 767	559 400	559 400	559 400

8.5.3. Ympäristölautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset ja sisäiset

Selite	TP2017	TP2018	TA2019	TA2020 LTK	TA2020 KH	TA2020
KÄYTTÖTALOUS						
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	-408 006	-381 468	-295 000	-274 080	-274 080	-274 080
Maksutuotot	-431 388	-562 495	-407 300	-409 000	-409 000	-409 000
Tuet ja avustukset	-543	-535				
Vuokratuotot						
Muut toimintatuotot						
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	-839 937	-944 498	-702 300	-683 080	-683 080	-683 080
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	704 600	697 829	717 206	716 046	716 046	716 046
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	172 784	156 160	162 198	157 935	157 935	157 935
Muut henkilösivukulut	37 218	25 236	24 098	27 350	27 350	27 350
Henkilöstökulut yhteensä	914 602	879 225	903 502	901 331	901 331	901 331
Palvelujen ostot	248 342	282 238	340 504	332 070	332 070	332 070
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	17 953	24 654	22 101	22 028	22 028	22 028
Avustukset	800	1 200	2 000	2 000	2 000	2 000
Vuokrat	77 455	80 021	71 339	96 090	96 090	96 090
Muut toimintakulut	2 529	959				
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	1 261 681	1 268 297	1 339 446	1 353 519	1 353 519	1 353 519
TOIMINTAKATE	421 744	323 799	637 146	670 439	670 439	670 439
VUOSIKATE	421 744	323 799	637 146	670 439	670 439	670 439
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunn.mukaiset poistot						
Arvonalentumiset						
Poistoeron lis.(-)tai väh.(+)						
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	421 744	323 799	637 146	670 439	670 439	670 439

8.6. Tekninen lautakunta

8.6.1. Strategiset ja sitovat tavoitteet

Elinvoimainen Raisio	
Raisio on houkutteleva ja elinvoimainen kaupunki. Erinomainen sijainti, avoimet työpaikat, monipuolinen ja kohtuuhintainen asuntotarjonta, hyvät palvelut, harrastusmahdollisuudet sekä viihtyisä asuinympäristö ovat vetovoimaisen Raision tunnusmerkkejä.	
TAVOITTEET	TOIMENPITEET JA MITTARIT
Asukasluku kasvaa.	Toimenpide: Vireillä / tiedossa olevien asuntohankkeiden mahdollistama laskennallinen asukasluvun kasvu vuosina 2018-2021. Mittari: <i>Kerros- ja rivitaloasunnot:</i> Asukkaita n. 460 Asuntoja n. 260 Kerros-m² n. 22 210 <i>Pientalot:</i> n. 40 asuntoa/v n. 160 asuntoa n. 570 asukasta Mittarissa on huomioitu hankkeiden arvioitu valmistumisaika. <i>Tiedoksi toteutuma 2018:</i> <i>Kerros- ja rivitaloasunnot:</i> Asukkaita n. 12 Asuntoja 5. Kerros-m² 256 <i>Pientalot:</i> n. asuntoa/v 36 n. asukasta 130
Asunto- ja tonttitarjonta pidetään monipuolisenä.	Toimenpide: Kaavoitusohjelmaan sisällytetään monipuolinen asuntojakauma. Mittari: Kaavoitusohjelman mukainen tavoite tonttitarjonnalle: Omakotitontteja tarjolla vuosittain > 20 Vapaita rivitalotontteja tarjolla 4000 kerros-m²/v Vapaita kerrostalotontteja tarjolla 8800 kerros-m²/v. <i>Tiedoksi toteutuma 2018:</i> Kaavoitusohjelman mukainen tavoite tonttitarjonnalle:

	Mittari: Tarjolla olevien yritystonttien määrä: Tarjolla olevat tontit vuoden alussa: 32 kpl Vuoden aikana luovutetut tontit: kpl <i>Tiedoksi toteutuma 2018:</i> Tarjolla olleiden yritystonttien määrä: Tarjolla olleiden tontit vuoden alussa: 33 kpl Vuoden aikana luovutetut tontit: 1 kpl + 1 päi- väkotitontti (Y)
--	---

Hyvinvoiva Raisio

Raisio kannustaa ja motivoi kaupunkilaisia hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen. Raisiossa monipuolisista liikunnan, kulttuurin ja muun vapaa-ajantoiminnan edellytyksistä huolehditaan kaikki ikäryhmät huomioon. Raisio on yhteisöllinen kaupunki. Erilaiset elämäntilanteet huomioidaan kaupungin tarjoamissa mahdollisuuksissa.

TAVOITTEET	TOIMENPITEET JA MITTARIT
Hyvinvointia ja terveyden edistämistä koordinoitaan laaja-alaisesti kaupungissa. Liikunnan edellytyksistä huolehtiminen näkyy laajasti eri toimialojen toiminnassa.	Toimenpide: Osallistutaan Hyve-työryhmän työskentelyyn. Mittari: On osallistuttu Hyve-työryhmän työskentelyyn. (K/E) Toimenpide: Huolehditaan lähivirkistysalueiden, puistometsien ja leikkikenttien hoidosta ja kehittämisestä. Mittari: FCG:n yhdyskuntatekniset palvelut -tutkimuksen mittarit: leikkipaikkojen siisteys ja varusteiden kunto (3,57 [2015], 3,40 [2018]), asuntoalueiden läheiset metsät (3,29 [2015], 3,17 [2018]) Toimenpide: Rakennetaan liikuntapaikkoja ja ylläpidetään niitä yhdessä vapaa-aikatoimen kanssa. Mittari: Vapaa-aikatoimen avustaminen liikuntapaikkojen rakentamisessa ja ylläpidossa (K/E) Toimenpide: Huolehditaan kevyenliikenteenväylien kunnosta.

Raisio tukee paikallisen yhdistystoiminnan, vapaaehtoistyön ja paikallisen kulttuurin toimintaedellytyksiä.	Mittari: FCG:n yhdyskuntatekniset palvelut -tutkimuksen mittarit: jalankulku- ja pyöriteiden kunto (3,24 [2015], 3,23 [2018]), lumenauraus jalankulku- ja pyöriteillä (3,45 [2015], 2,96 [2018]), liukkauden torjunta jalankulku- ja pyöriteillä (3,31 [2015], 2,92 [2018]) Toimenpide: Puistokummitoimintaa jatketaan. Mittari: Puistokummien määrä <i>Tiedoksi toteutuma 2018:</i> Puistokummitoiminnassa oli mukana 23 kumia. Toimenpide: Omakotiyhdistysten toiminnan tukeminen Mittari: Tehdyt toimenpiteet <i>Tiedoksi toteutuma 2018:</i> Vesakoiden raivauksia tuettiin toimittamalla polttoainetta.
Palvelut kohdennetaan asiakastarpeiden mukaisesti ja palvelutarpeen muutoksia ennakoimaan. Paikallisella palveluosaamisella haetaan vaikuttavuutta ja kustannustenhallintaa.	
TAVOITTEET	TOIMENPITEET JA MITTARIT
Laaditaan palveluverkkoselvitys varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palvelutarpeen ennakoinniseksi.	Toimenpide: Kaavoitus- ja paikkatietopalvelut osallistuvat palveluverkkoselvityksen tekemiseen tuottamalla lähtötietoja sivistyskeskukselle. Mittari: Lähtötiedot selvitysten pohjaksi ovat olleet kaupungin eri organisaatioiden hyödynnettävissä. (K/E).

Kehittyvä Raisio

Digitaalisuus, ympäristöystävällisyys ja joustavat liikennematkaiset ovat kehittyvän Raision tunnusmerkkejä. Kaupunki valmistautuu E18-tiehankkeen toteuttamisvaiheeseen. Joukkoliikennettä kehitetään osana Turun seudun joukkoliikenteen runkoverkoston kehittämistä huomioiden asukasluvun kasvu sekä asuinalueiden ja työpaikkojen sijoittuminen. Lähiympäristön viihtyisyyttä lisätään. Raisio kehittää digitaalisia palveluja kaikilla toimialoilla.

TAVOITTEET	TOIMENPITEET JA MITTARIT
Valtio aloittaa E18-hankkeen toteuttamisen 2021.	Toimenpide: E18-hankkeen edellyttämän tiesuunnitelman valmistumisen edesauttaminen Mittari: Tiesuunnitelman edistyminen
E18-hankkeen edellyttämät asemakaavat vahvistuvat ajoissa.	Toimenpide: Keskustan kohdan asemakaavan vahvistuminen vuoden 2020 aikana Mittari: Valtuusto hyväksyy keskustan asemakaavan vuoden 2020 aikana.
Kuntalaiset ja yritykset pidetään informoituna E18-hankkeesta ja heidän osallisuuttaan hankkeessa edistetään.	Toimenpide: Kuntalaisille ja yrityksille suunnataan E18-hanketta koskevia yleisötilaisuuksia. Mittari: Yleisötilaisuudet
Ulkoalueiden hoidon tasoa nostetaan.	Toimenpide: Kadut hoidetaan ja pidetään kunnossa teknisen lautakunnan 12.2.2019 hyväksymien laatuvaatimusten mukaisesti. Mittari: FCG:n yhdyskuntatekniset palvelut -tutkimuksen mittarit: liikennealueiden ylläpito kokoomamittari (3,48 [2015]), 3,26 [2018]), talvihoito kokoomamittari (3,63 [2015], 3,21 [2018]) lumenauraus kokoomamittari (3,71 [2015], 3,25 [2018]) liukkauden torjunta kokoomamittari (3,52 [2015], 3,15 [2018]) puhtaanapito kokoomamittari (3,66 [2015], 3,47 [2018]) päällysteen kunto kokoomamittari (3,10 [2015], 3,20 [2018]) puistojen hoito kokoomamittari (3,64 [2015], 3,48 [2018])

Perustetaan digitaalisten palveluiden kehittämistä koordinoiva työryhmä. Valmistaudutaan maakuntauudistukseen. Tehdään tehokasta edunvalvontaa valtion suuntaan E18-hankkeen kustannusten jaosta.	Toimenpide: Osallistutaan digitaalisten palvelujen kehittämiseen. Mittari: Kuntakohtainen käyttäjätyytyväisyysindeksi (KTI) <i>Tiedoksi toteutuma 2018:</i> Raision KTI vuonna 2018 oli 3,52 asteikolla 1-5. Toimenpide: Osallistutaan työryhmätyöskentelyyn. Mittari: Työryhmätyöskentelyyn osallistuminen (K/E) Toimenpide: Tekninen keskus on mukana laatimassa kustannusarvioita, joihin kustannusjaot perustuvat ja osallistuu tarvittaessa neuvotteluihin. Mittari: Kustannusarvioiden laadintaan ja neuvotteluihin osallistuminen (K/E)
--	---

Tasapainoinen talous ja hyvinvoiva henkilöstö

Raision kaupungilla on maine hyvänä työnantajana ja kaupunki edistää henkilöstön työhyvinvointia.

TAVOITTEET	TOIMENPITEET JA MITTARIT
Henkilöstön hyvinvoinnin edistämistä resursoidaan. Henkilöstön fyysistä ja henkistä hyvinvointia lisääviä toimenpiteitä kartoitetaan ja toteutetaan. Sairauspoissaoloja vähennetään.	Toimenpide: Henkilöstön työhyvinvointia edistetään teknisessä keskuksessa. Mittarit: Työhyvinvointia edistävien toimenpiteiden määrä Kunta 10 -tutkimuksen mittarit: Työpaikan ilmapiiri pysyy edelleen hyvällä tasolla. (2016 3,65, 2018 3,7) Suosittelee työnantajaa ystävälleen. (2016 82 %, 2018 74 %) Haluaisi vaihtaa työnantajaa. (2016 22,5 %, 2018 38 %) Työn epävarmuus vähenee. (2016 2,66, 2018 2,44) Toimenpide: Käydään läpi työpaikkojen työolosuhteita ja parannetaan niitä. Mittari: Työtapaturmien määrässä on laskeva trendi. <i>Tiedoksi toteutunut 2018:</i> Työtapaturmien korvauspäivien määrä: tp-15 128 päivää tp-16 103 päivää tp-17 174 päivää tp-18 144 päivää

Mittareissa viitataan Kunta 10-tutkimukseen, FCG:n yhdyskuntatekniset palvelut -tutkimukseen ja Kuntien Tieran IT-palvelujen käyttäjätyytyväisyyskyselyyn.

Talous (ulkoiset)			
Vuosi	Menot	Tulot	Netto
TP2016	-28 030 324 €	13 290 392 €	-14 739 932 €
TP2017	-23 244 101 €	5 693 128 €	-17 550 973 €
TP2018	-23 722 214 €	5 784 157 €	-17 938 057 €
TAM2019	-25 513 853 €	5 886 324 €	-19 627 529 €
TA2020	-25 596 615 €	6 219 025 €	-19 377 590 €

Henkilöstö			
Vuosi	Henkilöstökustannukset	Vakanssien määrä	Henkilötyövuodet (htv)
TP2016	-9 552 585 €	261	242,9
TP2017	-8 570 723 €	261	229,8
TP2018	-8 550 550 €	261	236,4
TAM2019	-9 107 188 €	261	226,3
TA2020	-9 311 008 €	261	224,0

Palvelujen ostot ulkoa (€)	
Vuosi	Palvelujen ostot
TP2016	-8 658 385 €
TP2017	-7 280 706 €
TP2018	-7 628 869 €
TAM2019	-8 439 158 €
TA2020	-8 215 547 €

Aineet ja tarvikkeet (€)	
Vuosi	Aineet ja tarvikkeet
TP2016	-7 733 656 €
TP2017	-5 470 284 €
TP2018	-5 557 609 €
TAM2019	-5 798 016 €
TA2020	-5 821 968 €

Vuokrat (€)	
Vuosi	Vuokrat
TP2016	-1 740 801 €
TP2017	-1 765 944 €
TP2018	-1 781 234 €
TAM2019	-2 089 651 €
TA2020	-2 238 215 €

Olellaiset talousarvioon vaikuttavat huomiot					
TA-20 KESKEISET MUUTOKSET VERRATTUNA TA-19					
Toimintatulot		€			
<i>Tulojen lisäykset</i>					
Rakennusten vuokratulojen lisäys		195 000			
Raskaan kaluston myynti		60 000			
Maankäyttö- ja kehittämiskorvaukset		30 000			
Tontinvuokrien kasvu		45 000			
Yht.		330 000			
<i>Tulojen vähennykset</i>					
Rakennusten vuokratulojen vähennys		-21 000			
Raskaan kaluston myyntitulot		-300 000			
Yht.		-321 000			
Toimintakulut					
<i>Menojen vähennykset</i>					
Kaatopaikan ennallistamiskustannukset poistetaan		-70 000			
Rakennuksia ei pureta 2020		-250 000			
Naantalin työterveyshuollon tilavuokrat		-40 000			
Yht.		-360 000			
<i>Menojen lisäykset</i>					
Kiinteistöjen ylläpitokustannukset		100 000			
Vuokramenojen lisäykset		57 000			
Tietohallinnon lisenssit ja ohjelmistot		80 000			
Tietoliikenteen turvallisuus		25 000			
Tiedonhallintalaki		10 000			
Sähkön siirtohinnan nousu 3,9 %		45 000			
Palo- ja pelastustoimen kuntaosuuden nousu 2 %		35 000			
Yht.		352 000			
LAUTAKUNTIEN VÄLISET SIIRROT TA-19:STA TA:20					
Olkkarin vuokrat		30 000	Tela poisti määrärahan 22.10.2019 § 139		
Maununtuvan siivous		43 000			
		43 000			
Talousarvion 2020 säästöohjelman suunnitteluvuosille 2020-2022 esitetyt tavoitteet					
		Ta-2019	TA-2020	TS-2021	TS2022
		0-taso	€	€	€
Pysyvät henkilöstösäästöt yht. 7 htv koko suunnittelukaudella 2020 - 2022		0	4 htv -160 000	4+1=5 htv -200 000	4+1+2=7 htv -310 000
Energiansäästö/ katuvalojen yösammutus		0	-100 000	-100 000	-100 000
Energiansäästö/huonelämpötilan lasku -1°		0	-50 000	-50 000	-50 000
Yksityisteiden hoidon päättyminen		0	-12 000	-25 000	-25 000
Yht.		0	-322 000	-375 000	-485 000
Palveluverkkoselvitys tehdään vuoden 2020 aikana.					

-Olkkarin tilavuokra: + 29 000 euroa. Tekninen lautakunta on poistanut Olkkarin tilavuokran. Koska vuokrasopimus on irtisanomisaika huomioon ottaen voimassa vielä 2020, tulee vuokratilavuokra palauttaa tekniselle lautakunnalle.

-Maankäyttömaksut: + 470 000 euroa. Esitetyn erittelyn perusteella tekninen lautakunta olisi saamassa huomattavat maankäyttömaksut vuonna 2020. Tavallisesti maankäyttömaksujen purkautumiseen on liittynyt paljon epävarmuustekijöitä. Maksujen ajoittuminen vuodelle 2020 vaikuttaa kuitenkin tällä hetkellä hyvin todennäköiseltä.

-Tavoitteista poistetaan katuvalojen yösammutus ja muutetaan 100 000 euroa kohdentamattomaksi säästötavoitteeksi.

-Ruokapalvelut: - 30 000 euroa henkilöstökulut sekä aineet ja tarvikkeet. Ruokapalvelut on esittänyt Hulvelan senioritaloon vakanssin lisäyksen sekä lisäyksiä aineisiin ja tarvikkeisiin. Pienemmällä hoitoisuudella myös ruokapalveluissa on odotettavissa pienempi kustannus.

-Ruokapalvelutyöntekijä (Veitikanraitti): + 23 000 euroa henkilöstökulut. Veitikanraitin yksikkö edellyttää yhden ruokapalvelutyöntekijän vakanssin lisäämistä.

8.6.2. Vakanssiesitykset 2020

Esitys henkilöstösuunnitelmaan 2020 - 2022

Esitetty tehtävänimike: Ruokapalvelutyöntekijä

Palvelu: Tilapalvelut

Tulosityksikkö: Ruokapalvelut/ Katrillisali

Perustamisvuosi: ☒ 2020 ☐ 2021 ☐ 2022

Tehtävä on ☒ uusi
☐ nimikkeen muutos

Tehtävä on ☒ pysyvä
☐ määräaikainen vuotta

Tehtävä edellyttää ☐ virkaa
☒ työsuhdetta

Palkkakustannukset vuodessa ovat (ei sosiaalikuluja) 28 000 €

Perustelut esitykselle:

Hulvelan Katrillisalissa ruokailijamäärän kasvettua kaikkia asiakkaita ei ole mahdollista palvella nykyisellä henkilökuntamäärällä. Iäkkäät asiakkaat tarvitsevat päivittäin apua aterioiden koostamisessa ja tarjottimien pöytiin kantamisessa. Katrillisaliin tarvitaan asiakaspalveluun työntekijä (0,5 htv).
Hulvelan uuden senioritalon ruokailutoimintojen hoitamiseen tarvitaan yhteensä 1,5 htv:n henkilöstöpanos yksikötoiminnan luonteen vuoksi, koska palvelut ovat käynnissä 365 pv vuodessa. Tämän uuden vakanssin työpanoksesta on kohdistumassa 0,5 htv Hulvelan uuteen senioritaloon.

Pääasialliset tehtävät:

Salaatin ja voileipien valmistus, ruoan esillelaitto, tarjoilu, kassatehtävät, omavalvonnan tehtävät, astiahuollon tehtävät ja keittiön siivoustehtävät.

☒ uusi alkamispvm 2.1.2020	
☒ muutos	
1.	Menokohta 636301
	Tekninen keskus ruokapalvelut
	Nimike ruokapalvelutyöntekijä
2.	Vakanssin laji ☐ virka ☒ työsuhde ☐ muu:
	Vakanssin luonne ☐ kokoaikainen ☒ osa-aikainen ☐ sivuvirka
3.	Palvelusuhteen luonne ☒ 10 - vakinainen/toistaiseksi otettu ☐ 21 - sijainen ☐ 20 - määräaikainen tehtävä ☐ 23 - tilapäinen virka ☐ 24 - työllistetty ☐ 30 - varahenkilö ☐ 40 - oppilas/harjoittelija
4.	Asema ☐ johtavassa tai siihen rinnastettavassa asemassa ☒ itsenäisessä asemassa
5.	Sopimus ☐ VES ☒ TES ☐ TES/tp ☐ muu:
	Hinnoitteluryhmän tunnus 06RUO05B
	Palkkauksen alaraja 1872,93
6.	Työaikajärjestelmä ☒ 01 - virastotyöaika ☐ 62 - kk-palkkaiset perhepäivähoitajat ☒ 10 - 38,25 h ☐ 70 - sivuvirka tai -toimi (alle 20 hvko) ☐ 21 - kaksivuorotyö ☐ 80 - opetustyö ☐ 41 - jaksotyö, päivätyönluonteinen ☐ 90 - muu työaika ☐ 42 - jaksotyö, vuorotyönluonteinen ☐ 92 - VES III 10 § 1 mom 37 hvko ☐ 43 - jaksotyö, keskeytymätön 3-vuorotyö ☐ 94 - tk-lääkärit, hammaslääkärit ☐ 44 - jaksotyö, yötyö ☐ 95 - ei säädöstä ☐ 46 - kesk. 3-vuorotyöhön rinnastettava

7.	Viikkotyöaika 30 h Opettajien opetusvelvollisuus h/vko Opettajan asema Opettajan vakanssitunnus Eläkelaki ☐ KVTEL ☐ valtion eläke
8.	Työllistämistyyppi ☐ nuoret ☐ pitkäaikais- ja toistuvaistyöttömät
9.	Tehtävänkuvaus Ruokapalvelutyöntekijä tekee ruokapalvelun ammattitason perustehtäviä: Osallistuu ateriatuotantoon, asiakaspalveluun, ruoan kattaus ja tarjoilutehtäviin, astiahuoltoon ja keittiön siivoustehtäviin sekä tekee muut esimiehen määräämät tehtävät.
10.	Kelpoisuusehdot Cateringalan tai majoitus- ja ravitsemusalan perustutkinto tai vastaava aikaisempi koulutus.
11.	Vakanssin täyttäjä Täyttämisaikajankohta Perustamispäivämäärä

Vakanssi, jonka täyttölupaa haetaan	Ruokapalvelutyöntekijä 2.1.2020 alkaen
Vakanssin numero	uusi perustettava vakanssi
Perustelut, miksi vakanssi pitää täyttää	Kerttulakodissa Päiväkoti Veitikanraitin tiloihin avataan päivähoitoyksikkö 2.1.2020, kyseessä on uusi toiminto. Lisäksi Kerttulakodin tiloissa toimii TOI-opetus. Ruokapalvelut on elokuusta 2019 alkaen toimittanut ruoan TOI-opetukseen. Vaativien asiakkaiden vuoksi sivistyskeskuksen henkilöstöllä ei ole resurssia hoitaa ruoanvalmistukseen, -tarjoiluun ja astiahuoltoon liittyviä tehtäviä. Näiden kahden yksikön ruokapalveluja tarvitaan hoitamaan ruokapalvelutyöntekijä.
Vakanssin palkkakustannukset sivukuluineen vuodessa	23.000 € Toimintoon ei ole varauduttu ruokapalvelujen talousarviossa 2020, koska uuden toiminnon aloittamisesta ei ole ollut valmisteluvaiheessa tietoa.
Saamatta jäävät tulot, jos vakanssia ei täytetä	
Täyttämättä jättämisen vaikutus palveluun	Sivistyskeskuksen henkilöstö hoitaa palvelukeittiössä tehtävät työt.
Mahdolliset vaihtoehdot tehtävien hoitamiseksi, jos vakanssia ei täytetä	-

8.6.3. Tekninen lautakunta: Budjettiyhteenvedo, ulkoiset

Selite	TP2017	TP2018	TA2019	TA2020 LTK	TA2020 KH	TA2020
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	-1 535 019	-1 238 750	-1 291 585	-1 022 699	-1 022 699	-1 022 699
Maksutuotot	-102 412	-423 140	-82 000	-112 000	-582 000	-582 000
Tuet ja avustukset	-137 994	-133 114	-1 147	-1 147	-1 147	-1 147
Vuokratuotot	-3 841 619	-3 954 505	-4 100 888	-4 538 868	-4 538 868	-4 538 868
Muut toimintatuotot	-76 086	-34 648	-14 311	-74 311	-74 311	-74 311
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	-5 693 130	-5 784 157	-5 489 931	-5 749 025	-6 219 025	-6 219 025
TOIMINTAKULUT						
Palkat ja palkkiot	6 450 226	6 505 026	6 976 130	7 156 929	7 161 887	7 161 887
Eläkekulut	1 800 243	1 807 218	1 864 068	1 874 913	1 875 782	1 875 782
Muut henkilösivukulut	320 254	238 310	234 199	273 151	273 339	273 339
Henkilöstökulut yhteensä	8 570 723	8 550 554	9 074 397	9 304 993	9 311 008	9 311 008
Palvelujen ostot	7 280 706	7 629 890	8 029 158	8 327 547	8 215 547	8 215 547
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	5 470 284	5 557 614	5 798 016	5 734 983	5 821 968	5 821 968
Avustukset						
Vuokrat	1 765 944	1 781 319	2 089 651	2 209 215	2 238 215	2 238 215
Muut toimintakulut	156 445	202 864	79 827	9 877	9 877	9 877
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	23 244 102	23 722 241	25 071 049	25 586 615	25 596 615	25 596 615
TOIMINTAKATE	17 550 972	17 938 084	19 581 118	19 837 590	19 377 590	19 377 590

8.6.4. Tekninen lautakunta: Budjettiyhteenvedo, ulkoiset ja sisäiset

Selite	TP2017	TP2018	TA2019	TA2020 LTK	TA2020 KH	TA2020
KÄYTTÖTALOUS						
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	-8 824 485	-9 475 172	-8 621 388	-8 634 318	-8 658 318	-8 658 318
Maksutuotot	-102 412	-423 140	-82 000	-112 000	-582 000	-582 000
Tuet ja avustukset	-137 994	-133 114	-1 147	-1 147	-1 147	-1 147
Vuokratuotot	-16 631 696	-17 221 959	-17 777 097	-18 481 433	-18 516 433	-18 516 433
Muut toimintatuotot	-76 086	-34 648	-14 311	-74 311	-74 311	-74 311
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	-25 772 673	-27 288 033	-26 495 943	-27 303 209	-27 832 209	-27 832 209
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	6 450 226	6 505 026	6 976 130	7 156 929	7 161 887	7 161 887
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	1 800 243	1 807 218	1 864 068	1 874 913	1 875 782	1 875 782
Muut henkilösivukulut	320 254	238 310	234 199	273 151	273 339	273 339
Henkilöstökulut yhteensä	8 570 723	8 550 554	9 074 397	9 304 993	9 311 008	9 311 008
Palvelujen ostot	8 948 766	10 225 485	9 722 059	10 273 194	10 161 194	10 161 194
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	5 504 342	5 594 078	5 825 516	5 764 483	5 851 468	5 851 468
Avustukset						
Vuokrat	3 096 832	3 084 407	3 852 179	3 949 072	3 978 072	3 978 072
Muut toimintakulut	156 445	202 864	79 827	9 877	9 877	9 877
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	26 277 108	27 657 388	28 553 978	29 301 619	29 311 619	29 311 619
TOIMINTAKATE	504 435	369 355	2 058 035	1 998 410	1 479 410	1 479 410
VUOSIKATE	504 435	369 355	2 058 035	1 998 410	1 479 410	1 479 410
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunn.mukaiset poistot	6 557 845	7 030 383	6 903 594	7 452 397	7 452 397	7 452 397
Arvonalentumiset						
Poistoeron lis.(-)tai väh.(+)	-203	-203	-203	-203	-203	-203
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	7 062 077	7 399 535	8 961 426	9 450 604	8 931 604	8 931 604

